o wexel
Arty: 161, 162. 173, 175.
Art. 161 162 173 175
107557
D-148/80/118928

KODEX HANDLOWY
FRANCUZKI
XIĘGA PIERWSZA.
o Handlu w ogólności.

TYTUŁ I.
o Kupcach.

Art: I. Kupcami są ci, którzy się czynnościami handlowemi trudnią i to zatrudnienie za ciągły sobie do życia sposób, obieraią.

2. Małoletni oboyga płci, usamowolnieni którzy lat osiemnaście skończyli, chcąc korzystać z prawa do prowadzenia handlu, którego im artykuł 487 Kodexu Napoleona dozwala: działań handlowych inaczey rozpoczynać nie są mocni, ani za pełnoletnich (ile się to obowiązków które przyymuią i czynności handlowych które przedsiebiorą, tycze) uważanymi bydź nie mogą; aż 1mo. za poprzedzaiącym zezwoleniem oyca, lub ich matki, gdyby oyciec nie żył, był w kurateli lub nieprzytomnym w kraiu; albo gdyby o-

boie rodzice nie byli, za poprzedzaiącym zniesieniem się rady familiyney przez trybunał sądu cywilnego zatwierdzonym. *2do.* Za poprzedzaiącym wciągnieniem do akt trybunału handlowego, mieysca zamieszkania, które sobie obieraią, tudzież publicznym wywieszeniem w kancellaryi dokumentu, upoważnienie takowe udowodniaiącego.

3. Prawidło w powyższym artykule zawarte, rozciąga się oraz i do małoletnich nie będących ieszcze kupcami, a to względnie wszelkich czynności ich, które prawidłami poniższych artykułów 18 i 19. Xięgi IV. Tytułu 2go. za czynności handlowe uznane są.

4. Zona nie może pod swoim imieniem rozpoczynać handlu, bez poprzedniczego zezwolenia męża.

5. Zona iako iuż pod swoim imieniem handel prowadząca, może się iedynie co do czynności tegoż handlu, nawet bez upoważnienia mężowskiego prawnie obowiązywać, i w takowym razie, męża swego; gdy iest między niemi wspólność maiątku, do odpowiedzialności pociąga.

Zona za prowadzącą pod własnym imieniem handel uważać się nie może, dopóki towary

iedynie ze składu mężowskiego pochodzące, częściami rozprzedaie; w ów czas dopiero za takową uważana bydź ma, gdy handel całkiem oddzielny prowadzi.

6. Małoletni kupcy do prowadzenia handlu sposobem powyższym upoważnieni, mogą się na swym nieruchomym maiątku zobowiązywać i tenże długami obciążać.

Mogą tenże maiątek i zbywać, iednakowoż z zachowaniem formalności artykułem 457. i następnemi w Kodexie Napoleona, przepisanych.

7. Podobnież żony, handel pod własnym imieniem prowadzące, mogą się co do swego nieruchomego maiątku zobowiązywać, takowyż długami obciążać i zbywać.

Dobr atoli swoich które iako posagowe kontraktem przedślubnym wyszczególnione są, nie mogą (gdy podług prawidła posagowego za mąż poszły), ani długami obciążać, ani zbywać, iak tylko w takowych wypadkach i podług takowych formalności; iakie Kodexem Napoleona oznaczone i przepisane są.

TYTUŁ II.

o *Xiążkach kupieckich.*

8. Każdy kupiec obowiązanym iest do utrzymywania dziennika, któryby przedstawiał dzień po dzień, długi wszelkie tak mu należne, iako i przez niego winne (activa i passiva), działania iego handlowe, poiedyncze kupno i sprzedaż, (akceptowanie) przyymowanie lub przenoszenie (indossowanie) wszelkiego rodzaiu wexlów i papierów handlowych, a w ogulności wszystko to; co pod iakimkolwiek bądź nazwiskiem odbiera, uzyskuie lub wypłaca; i któryby wyszczególniał miesiąca każdego summy, pieniężne na utrzymanie domu wyłożone: przepis zaś ten zachować się powinien bezwzględnie na inne w handlu pospolicie używane xiążki, które atoli tak nieodbicie potrzebne nie są.

Obowiązany iest: wszelkie handlowe listy które odbiera, w paczkach zachowywać; a te które posyła, do xiążki kopie obeymuiącey, wpisywać.

9. Jest obowiązanym corocznie całego swego ruchomego i nieruchomego maiątku, wszelkich długów tak sobie należnych, iako przez

siebie winnych (activa i passiva) inwentarz pod własnoręcznym podpisem sporządzać i takowy inwentarz rok w rok do xiążki oddzielney na to przeznaczoney, wpisywać.

10. Xięga dziennika i xięga inwentarza, co rok parafowane (zaświadczane podpisem) bydź maią.

11. Xięgi, których nie odbitą potrzebę artykuły powyższe 8 i 9. wskazuią, ieden z sędziów trybunału handlowego albo burmistrz lub ławnik, w zwyczayney formie i bezpłatnie karta za kartą, liczbować i parafować (zaświadczać) będzie. Kupcy obowiązanemi są do zachowania takowych xiąg, przez przeciąg lat dziesięciu.

12. Xięgi porządnie utrzymywane, sędzia w sprawach kupieckich i innych z handlu wypływaiących, za dowody przypuścić może.

13. Gdy xięgom (do których porządnego utrzymywania bawiący się handlem są obowiązani) na powyższych formalnościach zbywa; w takowym razie, ani sądownie składanemi, ani iako dowody na stronę tych, którzy ie utrzymowali, użytemi bydź nie mogą: nie ścieśniaiąc iednak przez to prawideł w xiędze o upadłych handlach i bankructwach, przepisać się maiących.

14. Sąd może nakazać składanie (produkowanie) xiążek handlowych i inwentarzów iedynie w okolicznościach spadkowych, wspólności maiątku, działów między towarzystwami handlowemi, tudzież upadłości czyli zachodzących bankructw, tyczących się.

15. W ciągu sprawy iakowey, sędzia złożenie (produkowanie) xiążek nawet z urzędu nakazać może, a to dla wypisania z nich tego; co się do sprawy ściąga.

16. W zdarzeniu, gdy się xięgi, których złożenie ofiarowane, żądane, lub nakazane zostało; w mieyscach od sądu w którym się sprawa toczy, zbyt odległych znayduią; mogą sędziowie albo trybunałowi handlowemu owego mieysca, do roztrząśnienia xiążek uczynić zlecenie, albo umocować Sędziego Pokoiu, do weyrzenia w też xięgi, sporządzenia protokułu względem treści onychże i przesłania go do sądu, w którym sprawa wisi.

17. Jeżeli strona którey xięgom chcą dać wiarę, złożyć onych niechce; w takowym razie sędzia stronę przeciwną, do przysięgi dopuścić może.

TYTUŁ III.

o Towarzystwach handlowych.

ROZDZIAŁ I.

O rozmaitych towarzystwach i kompaniach handlowych, tudzież o prawidłach do tychże ściągaiących się.

18. Kontrakt towarzystwa uważa się stosownie do prawa cywilnego, w ogulności: do praw szczegulnych kupiectwu służących tudzież do umów między stronami zaszłych, wszczególności.

19. Prawo uznaie trzy rodzaie towarzystw handlowych to iest:

Towarzystwo pod imieniem zbiorczym czyli firmą (wieloimienne, en nom collectif)

Towarzystwo pod imieniem komandytowym (możnoimienne, en commendite) i towarzystwo bezimienne, nie używaiące firmy (anonyme.)

20. Towarzystwo handlowe pod wspólnym czyli zbiorczym imieniem (firmą), iest to te; które dwie lub więcey osób między sobą, w celu prowadzenia handlu pod zbiorczym towarzystwa imieniem (wieloimiennym podpisem firma) zawieraią.

21. Jedynie nazwiska istotnych towarzystwa członków, w zbiorczym imieniu czyli firmie mieścić się mogą.

22. Członki towarzystwa handlowego pod zbiorczym imieniem (firmą) w kontrakcie spółkowym z imienia i nazwiska wyrażeni, za wszelkie zobowiązania się, które toż towarzystwo na siebie przyymuie bezodwołannie (in solidum) odpowiedzialnemi są; chociażby zobowiązanie się takowe z użyciem firmy, ieden tylko z członków podpisał.

23. Towarzystwo komandytowe (możnoimienne en commendite), między iednym lub kilkoma bezodwołalnie odpowiedzialnémi członkami iakowego pod imieniem zbiorczym towarzystwa z iedney, a między iednym lub wielą innémi obcémi, do dostarczania funduszów iedynie obowiązanémi, których komnandytorami pospolicie lub kompanistami komandytu zowią, z drugiey strony; układać się zwykło.

Takowe towarzystwo działa pod iednym zbiorczym imieniem (firmą), które się koniecznie z nazwiska iednego lub więcey członków bezodwołalnie (in solidum) odpowiedzialnych, składać powinno.

24. Jeżeli się towarzystwo z wielu bezodwołalnie odpowiedzialnych i pod iednym zbiorczym imieniem (firmą) obowiązanych członków składa; czy to wszyscy razem, czyli też ieden lub kilku zastępuiąc wszystkich, działaią; w takowym razie towarzystwo iest kompanią pod zbiorczym imieniem (firmą, en nom colectif) co do siebie, oraz towarzystwem kommandytowem (en commendite) co do tych, którzy iedynie kredytu lub kapitałów dostarczaią.

25. Nazwisko członka iedynie komandytowego (możnego) w firmie całego towarzystwa, mieysca mieć nie może.

26. Członek komandytowy ponosi część wypadaiącey straty w stosunku do kapitału który do ogułu współki zaliczył, albo winien był zaliczyć.

27. Członek kommandytowy kompanii (commenditaire) kierowania wspólnémi interessami, w imieniu towarzystwa na siebie przyymować, ani w interessach współki tyczących się, nawet iako pełnomocnik stawać, nie może.

28. W zaszłym przestąpieniu zabronienia poprzednim artykułem wymienionego, komandytowy (możnoimienny) członek towarzystwa, razem z członkami kompanii pod imieniem zbiorczym czyli firmą z sobą stowarzyszone-

mi, za wszelkie długi i przyięte obowiązki całkowitego towarzystwa, staie się bez odwołalnie (in solidum) odpowiedzialnym.

29. Towarzystwo bezimienne (anonyme) zbiorczego imienia czyli firmy nie używa i ani iednym nazwiskiem ze wszystkich tych co do kompanii należą, nie oznacza się.

30. Towarzystwo takowe bierze iedynie swoie nazwisko od przedmiotu, który iest celem iego przedsiewzięcia.

31. Takowym towarzystwem zawiadują umocowani do tego i to tylko na czas pewny, z mocą odwołania, a to czyli maią część w tym towarzystwie, czyli nie maią, są płatnemi, lub bez nadgrody tym się trudnią.

32. Takowi pełnomocni zawiadowcy są iedynie odpowiedzialnemi, co do dopełnienia powierzonych sobie zleceń.

Czynnościami swoiemi żadnego na siebie obowiązku, ani co do osoby, ani co do solidarności nie zaciągaią; ile się też czynności do interessów towarzystwa ściągać mogą.

33. Członki takowego towarzystwa więcey nad część swoią do ogułu włożoną, nie tracą.

34. Kapitał ogulny towarzystwa bezimiennego (bezfirmowego) rozdziela się na udziały

(akcye), a nawet i na cząstki udziału (coupons) równeyże ilości.

35. Udziały (akcye) takowe w kształcie dokumentu na ukaziciela (au porteur) ustanowione bydź mogą.

W takowym razie, odstąpienie (cessya) udziału czyni się przez samo wręczenie, prawa doń służącego.

36. Własność udziałów ustanawiać się może za pomocą zapisywań w protokułach towarzystwa.

W takowym razie odstąpienie onych, dzieie się mocą oznaymienia o zaszłym zlewku do protokułu towarzystwa wciągnionego, tudzież przez czyniącego zlewek lub iego pełnomocnika podpisanego.

37. Towarzystwo bezimienne (bezfirmowe) iedynie na mocy upoważnienia rządowego, tudzież za nastąpionym potwierdzeniem aktu toż towarzystwo ustanawiaiącego, mieysce mieć może; takowe zaś potwierdzenie w kształcie wyrokom rządowym przepisanym, wychodzić powinno.

38. Ogułkapitału towarzystwa pod imieniem kommandowym ustanowionego (en commandite) podobnież na udziały (akcye) podzie-

lać się może; byleby przez to od powyższych prawideł względem tegoż towarzystwa przepisanych, w niczym nie odstępowano.

39. Kompanie tak pod imieniem zbiorczym (firmowym), iako też kommandytowym, utworzone; aktami bądź urzędowemi bądź prywatnemi lecz własnoręcznemi zatwierdzać się powinny, stosuiąc się w ostatnim wypadku do prawideł artykułem 1325. Kodexu Napoleona przepisanych.

40. Towarzystwa bezimienne (bezfirmowe), iedynie mocą urzędowych aktów tworzą się.

41. Zaden dowod ze świadectw bądź przeciwko, bądź nad osnowę tego, co w aktach stanowiących towarzystwo stoi, przypuszczalnym nie iest; ani na to lub przeciw temu, coby iako przed zawarciem, przy, lub po zawarciu aktu, za ustnie umowione dowodzono było; chociażby o mnieyszą kwotę iak sto piędziesiąt franków szło.

42. Wyciągi (extrakty) układów towarzystwa bądź pod imieniem zbiorczym (firmowym), bądź pod kommandytowym, w przeciągu dni piętnastu od podpisania tegoż rachuiąc; do kancellaryi trybunału handlowego własnego okręgu podawanemi, do akt sądowych wciąganemi i

przez trzy miesiące w sądowey sali ciągle zawieszanemi bydź powinny.

Jeżeli kompania z wielu i w różnych okręgach położonemi domami, iest w towarzystwie; na ówczas składanie, wciąganie do akt i wywieszanie extraktu owego w sądzie każdego okręgu następować powinny.

Formalności powyżey przepisane, pod nieważnością korzyści dla maiących udział (interessentów) zachowane bydź maią; a niedostatek takowych formalności ze strony członków towarzystwa przeciw trzeciemu, w niczym za wymówkę służyć nie może.

43. Wyciąg (extrakt) obeymować powinien.

Imiona, nazwiska, stan i mieszkanie członków towarzystwa, ale takowych; którzy pod rodzay członków czyli właścicieli udziałów (akcyow) tudzież towarzystwa kommandytowego (commanditaires) nie podpadaią.

Imie zbiorcze czyli firmowe towarzystwa handlowego.

Wyszczegulnienie osób które ze strony towarzystwa do kierowania i rządzenia handlem, tudzież do podpisywania imieniem tegoż, upoważnione zostały.

Ilość wartości do ogułu towarzyskiego dostarczonych lub dostarczyć się ieszcze mia-

nych, bądź przez udziały (akcye), bądź dany kredyt lub zaliczenie kommandytowe (en commandite.)

Termin od którego towarzystwo wspólkowe zaczynać się i na którym kończyć się ma.

44. Wyciągi (extrakty) aktów kompanicznych są podpisane, gdy te są urzędowemi, przez notaryuszów; gdy zaś są prywatne, własnoręczne, przez wszystkich towarzystwa członków, ieżeli towarzystwo iest pod imieniem zbiorczym: a zaś przez członków bezodwołalnych (solidarnych) lub zarządzaiących, ieżeli towarzystwo komandytowym iest (en commandite) a to czyli się na udziały (akcye) dzieli lub nie dzieli.

45. Akt rządowy, towarzystwa bezimienne (bezfirmowe) upoważniaiący; wraz z aktem stowarzyszenia się, przez tenże sam czasu przeciąg, wywieszany bydź powinien.

46. Jakieżkolwiek przedłużenie towarzystwa nad czas pierwiastkowo zakreślony i iuż upłyniony, wszystkie onego współczłonki publicznym obwieszczeniem, udowodniać maią.

Tak to obwieszczenie, iako też wszelkie akta rozwiązania towarzystwa przed upłynieniem za-

mierzonego w układzie czasu, tyczące się; daley wszelka odmiana albo wystąpienie z towarzystwa iakowego członka, każdy nowy układ lub warunek, każda zmiana imienia zbiorczego czyli firmy towarzystwa, podług formalności artykułami 42. 43 i 44. przepisanych; następować maią.

Uchybienie takowych formalności, pociąga za sobą kary powyższem 42 artykułem § 3. wskazane.

47. Oprócz powyższych trzech gatunków stowarzyszenia się kupieckiego, dozwala prawo wszelkich kupieckich związków, zysk lub stratę i w stosownych udziałach za przedmiot maiących (en principation.)

48. Takowe związki kupieckie maią za cel iednę lub więcey czynności handlowych: ich przedmiot, kształt, udziały zysku lub straty, słowem całkowite układy stosownie do zaszłych między stronami umów, następuią.

49. Dowody, iż takowe szczególne handlowe związki w istocie miały mieysce; czerpane będą z przedstawionych xiążek, z korrespondencyi, a nawet z zeznania świadków, gdy ie sędzia przypuszczalnemi uzna.

50. Kompanie tego rodzaiu, to iest korzy-

staiące cząstkowo, nie są tak iak inne towarzystwa handlowe, do zachowania prawem przepisanych formalności, obowiązane.

ROZDZIAŁ II.

o Sprawach między stowarzyszonemi zachodzących i sposobach onych załatwienia.

51. Wszelkie między stowarzyszonemi zachodzące i ze spółkowania wypływaiące spory, sędziowie polubowi rozsądzać maią.

52. Od polubownego wyroku można do wyższey instancyi appellować, albo i całkiem go nie przyiąć, gdy zrzeczenie się takowego prawa nie nastąpiło. W takowym zdarzeniu appellacya idzie do appellacyynego sądu.

53. Mianowani sędziowie polubowi bywaią:

Aktem prywatnym własnoręcznym:

Aktem urzędowym przed notaryuszem zporządzonym;

Zezwoleniem stron zasądowym lub

Zezwoleniem sądownie danym.

54. Przeciąg czasu, w którym spór sądownie skończony bydź ma, strony przy mianowaniu sędziów polubowych zakreślaią, a gdy się z sobą względem przeciągu czasu zgodzi

nie mogą; na ówczas zwierzchność w tey okoliczności wyrok swóy daie.

55. Gdy ieden lub więcey kompanistów (spólników); sędziów polubowych mianować wzbraniaią się; w takowym zdarzeniu trybunał handlowy tychże sędziów mianuie.

56. Strony składaią wywody swoie i dokumenta sędziom polubowym, bez wszelkich sądowych uroczystości.

57. Kompanista w podaniu potrzebnych wywodów lub dowodów opieszały, otrzymuie zalecenie, aby ie w przeciągu dni 10ciu złożył.

58. Wszelakoż sędziowie polubowi stosownie do zachodzących wypadków, termin do złożenia dokumentów naznaczony, przedłużyć mogą.

59. Gdy przedłużenie terminu nienastąpiło, lub gdy dozwolony nowy termin upłynął; sędziowie polubowi wydaią wyrok podług dowodów i pism, które strony złożyły.

60. W zachodzącey różności zdań, sędziowie polubowi superarbitra mianuią, gdy go same strony nie mianowały; ieżeli zaś względem mianowania tego między sędziami zachodzi niezgoda; w takowym razie, superarbitra trybunał handlowy mianuie.

61. Do wyroku sądu polubowego przyłączaią się powody, na których się gruntuie. Wyrok takowy w trybunale handlowym się składa i bez żadnego dodatku, mocy wykonawczey nabywa; do protokułu sądowego wciąga się, a to na mocy wyraźney i bezwarunkowey rezolucyi przez prezesa trybunału, w przeciągu trzech dni od czasu powyższego złożenia rachuiąc, wydawać się maiącey.

62. Powyższe przepisy ściągaią się do wdów sukcessorów i tych, którzy (od zostaiących w towarzystwie) prawo sobie maią polecone, (ayant cause).

63. Gdy do toczącey się sprawy z powodu spółki kupieckiey wchodzą małoletni; w takowym razie opiekunowie ich, prawa do zakładania odezwu (appellacyi) od polubownego wyroku, odstępować nie mogą.

64. Wszelkie processa z powodu nieuzupełnionych rachunków i opłat przeciwko kompanistom handlowym, pozostałym po nich wdowom, lub zastępcom: przeciągiem lat pięciu od ukończenia lub ustania kampanii rachuiąc, przedawnieniu podpadaią; skoro spółkowy kontrakt przeciąg trwałości kampanii przepisuiący, albo dokument względem ustania teyże

sporządzony, stosownie do artykułu 42. 43. 44. i 46. przyzwoicie wywieszone i do sądowych protokułów wciągnione zostały; tudzież gdy po dopełnieniu owych formalności, iakowym krokiem sądowym przeciw tymże przedsiewziętym, przedawnienie to, przerwanym niezostało.

TYTUŁ IV.

o Rozłączeniu maiątków.

65. Wszelkie o rozłączenie maiątku (między małżonkami) zachodzące processa, podług tych prawideł podawane, wnoszone i rozsądzane bydź maią; które w Kodexie Napoleona Xiędze 3. Tytule 5. Roz: 2. oddz[illegible]. tudzież w Kodexie prawnego postępowania Tomie 2. Xiędze I. Tyt. 8. są przepisane (a).

66. Każdy wyrok sądowy rozłączenie co do osoby, albo całkowite rozwiązanie małżeństwa, między małżonkami, z których iedno handel prowadzi, ogłaszaiący; formalnościom w Kodexie postępowania cywilnego Art: 872.

(a) *Podług Bulletynu, tu się ma ą przydać z Kodexu postępowania cywilnego artykuły 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. i 874. vide* na końcu.

przepisanym, podlega: w niedopełnieniu zaś tego, wierzyciele nabywaią prawa do sprzeciwienia się, ile to ich dotyka, takowemu rozłączeniu, tudzie unieważnienia wszelkich przez to nastąpionych między małżonkami układów.

67. Wszelkie przedślubne kontrakty między małżonkami, z których iedno handlem się trudni, zawierane; w przeciągu iednego miesiąca od dnia podpisania rachuiąc, urzędowym wyciągiem (extraktem) do kancellaryów i władz kraiowych artykułem 862. Kodexu postępowania prawnego wyszczególnionych, przesyłane bydź maią: a to, aby stosownie do tegoż artykułu publicznie wywieszonemi bydź mogły.

Extrakty takowe wyszczególniać maią, czyli się małżonkowie z zachowaniem wspólności, lub w rozłączeniu maiątku, pobrali: albo czyli się podług ustaw posagowych czyli wniosku z sobą ułożyli.

68. Notaryusz przed którym kontrakt przedślubny zawiera się, obowiązanym iest, do dopełnienia powyższym artykułem przepisanego przesyłania: a to pod karą stu franków, a nawet złożeniem z urzędu i odpowiedzialnością wierzycielom; skoroby się okazało, iż opuszczenie przepisanych prawideł było skutkiem taiemney zmowy.

69. Małżonkowie w rozdzielności co do maiątku żyiący i podług prawideł posagowych czyli wniosku z sobą pobrani, ieżeli po pobraniu się handel rozpocząć przedsiębiorą, obowiązani są do podobnegoż uwiadomienia władz sądowych, a to w przeciągu miesiąca, od dnia rozpoczętego handlu rachuiąc: w niedopełnieniu czego, karani bydź maią w zdarzeniu podpadnięcia ich maiątku konkursowi, iako podstępni bankruci.

70. Przesyłania tego pod tąż samą karą dopełnić powiniem każdy z współmałżonków, w rozłączeniu co do maiątku żyiący, lub podług prawideł posagowych w małżeńskie śluby weszły, który, w chwili ogłoszenia ninieyszego prawa handel prowadzić zaczął, a to w przeciągu roku, od ogłoszenia wyżey rzeczonego rachuiąc.

TYTUŁ V.

o Giełdach kupieckich, agentach zmiany (wexlowych) stręczycielach czyli faktorach (courtiers)

71. Giełda kupiecka iest to połączenie członków stanu kupieckiego, kapitanów okrętowych,

agentów wexlowych i faktorów, za upoważnieniem rządowym mieysce mieć mogące.

72. Porozumienie się, układ między rzeczonemi członkami handlu w giełdzie zgromadzonemi nastąpione ustanawiaią wyższość lub niższość zmiany (kurs wexlowy), walor towarów, cenę zabespieczenia (assekuracyi), cenę naymu okrętowego, cenę prowadzenia (transportu) lądem i wodą, walor narodowych i innych pieniężnych wyższemu lub niższemu biegowi (kursowi) ulegaiących papierów.

73. Takowe ustanowienia kursu i ceny zaświadczaią agenci wexlowi i faktorowie, w formie stosownie do ogulnych i mieyscowych urządzeń policyynych, przepisaney.

ODDZIAŁ II.

o Agentach wexlowych i stręczycielach czyli faktorach.

74. Prawo uznaie w działaniach handlowych pewnych targu posrzedników, to iest; agentów wexlowych i stręczycielów czyli faktorów.

75. Takowi targu pośrednicy we wszystkich miastach, w których iest giełda, bydź maią.

Cesarz ich mianuie.

76. Agenci wexlowi (facyendarze) prawnie

ustanowieni, maią udzielne prawo zbywania i nabywania (negocyowania) rządowych i innych pieniężnych, wyższemu lub niższemu biegowi ulegaiących papierów, zbywania i nabywania, w imieniu innych, wexlów i assygnacyi, tudzież wszelkich handlowych papierów, a oraz zaświadczenia wyższości lub niższości onych biegu, niemniey oznaczenia ich na każdey stro ie.

Ageńci wexlowi z przybranemi do siebie faktorami towarowemi, mogą wchodzić w układy o zbywanie i nabywanie pieniędzy: sami zaś maią prawo, do zaświadczania niższego lub wyższego onych kursu.

77. Faktorowie są rozmaici, to iest: towarowi, zabespieczenia, okrętowi, tłómacze, tudzież lądowey i morskiey podróży, czyli takowych transportów.

78. Prawnie ustanowieni stręczyciele towarowi, maią udzielne prawo trudnienia się sprzedażą towarów więcey daiącemu, tudzież naznaczaniem im ceny; łącznie zaś z agentami wexlowemi, zatrudniaią się naraźniem wszelkich brzęczących pieniędzy.

79. Faktorowie assekuracyini łącznie z notaryuszami, spisuią kontrakty zabespieczenia,

rzetelność onych własnoręcznym podpisem stwierdzaią, umówione zabespieczalne stowe (præmia) zaświadczaią, na wszelkie tak morskie iako i rzeczne podróże.

80. Stręczyciele, tłómacze i przewodnicy okrętowi, trudnią się wynaymowaniem mieysc na okrętach, maią oraz udzielne prawo tłómaczenia, w zdarzeniu wytoczonego przed sąd sporu, wszelkich oznaymień, kontraktów frochtowych (chartes parties), listów towarowych (connaissements, *frachtempfangscheine*), umów i wszelkich handlu tyczących się dokumentów, którychby przekładanie potrzebném było; nadto wydawania zaświadczeń, o istotney cenie czyli biegu naymu (frochtu) okrętowego (du fret et du nolis.)

We wszelkich sprawach spornych handlu tyczących się, tudzież okolicznościach ściągaiących się do cła, wszyscy z obcych portów szyprowie, zawiiaiący kupcy, czeladź okrętowa, i inne do żeglugi należne osoby, ich iedynie na swoich tłómaczów, używać maią.

81. Jedna osoba, gdy do tego prawnie i rządownie upoważnioną iest, może razem odbywać czynności agenta wexlowego i faktora towarowego lub assekuracyinego, tudzież tłómacza i przewodnika okrętowych.

82. Faktorowie transportowi wodą i lądem, prawnie ustanowieni, maią sami udzielne prawo w mieyscach swego urzędowania, wchodzić we wszelkie umowy tyczące się transportu wodą i lądem i oneż ukończać: ale w żadnym wypadku i pod żadnym pozorem urzędowań stręczycielów towarowych, zabespieczalnych, tudzież tłómaczów i przewodników okrętowych, artykułami 78. 79. i 80. wyszczegulnionych zarazem odbywać nie mogą.

83. Ci, którzy handlowemu upadkowi lub bankructwu podpadli, bez poprzedniczego ich uprawnienia (rehabilitacyi); ani agentami wexlowemi, ani faktorami bydź nie mogą.

84. Ageńci wexlowi i faktorowie są obowiązani, do utrzymywania xięgi podług przepisów artykułu 11. uprawnioney.

Do takowey xięgi wszelkie umówne warunki sprzedaży, kupna, zabespieczeń, zmian pieniężnych, słowem; wszelkie za ich posrzednictwem do skutku przywiedzione czynności, a to dzień w dzień podług daty, bez skrobanin, bez międzyliniowych lub brzegowych dopisków, żadnych skróceń ani taiemniczego

klucza w pismach nie używaiąc, zapisywać i wciągać maią.

85. Ageńci wexlowi tudzież faktorowie w żadnym wypadku i pod żadnym pozorem, działań handlowych lub bankowych; na zysk własny przedsiębrać nie mogą.

Ciż w żadnym handlowym widoku i przedsięwzięciu, ani prosto, ani posrzednicząo, bądź pod swoim, bądź pod cudzym imieniem, realnego udziału mieć nie mogą.

Ciż sami, ani summ odbierać, ani upłacać w imieniu swoich powierzycieli (pryncypałów) nie maią.

96. Nareszcie za dobry skutek umów, w których posrzednikami byli, zaręczać nie mogą.

87. Wszelkie wykroczenie, którego się przeciwko przepisom w obudwu powyższych artykułach wyszczególnionym, dopuszczaią; pociąga za sobą nie tylko utratę mieysca, ale i kary pieniężne, przez sąd policyi poprawy wymierzyć się miane, które atoli summy trzech tysięcy franków przewyższać nie maią: a oprócz tego pozwala prawo uszkodzonym stronom domagać się wynadgrodzenia wszelkich szkód przez to zrządzonych.

88. Utraciwszy agent wexlowy, lub faktor

mocą powyższego artykułu mieysce; więcey iuż takowego urzędu otrzymać nie może.

89. Skoro agent wexlowy lub stręczyciel (faktor) upadkowi maiątku podpadnie; iako bankrut ściganym bydź ma.

90. Co do zmian i zbywania papierów kraiowych, urządzenia administracyi skarbu publicznego obiaśnią to i we wszystkiem za prawidła służyć maią.

TYTUŁ VI.

o *Powiernikach* (*kommissantach.*)

ODDZIAŁ I.

o *Powiernikach* (*kommissantach*) *w ogólności.*

91. Powiernikiem iest ten, który pod swoim imieniem, albo pod imieniem towarzystwa kupieckiego; w imieniu i na rzecz powierzyciela swego (pryncypała), działa.

92. Obowiązki i należności (prawa) kommissanta w imieniu powierzyciela swego (pryncypała) działaiącego, Kodexem Napoleona w xiędze trzeciey, tytułem trzynastym, są przepisane.

93. Gdy kommissant, na towary, sobie z innych mieysc do sprzedania, na rzecz swego

powierzyciela przesłane, z własnego grosza poniosł wydatki; ma prawo pierwszeństwa do poszukiwania swoich wydatków, szkód i stownego, na wartości tychże towarów, gdy te albo u niego, albo w składzie publicznym są złożone: albo gdy przed nadeyściem ieszcze towarów, bądź listą towarów (connoissement), bądź spisem furmańskim prowadzenia (lettre de voiture, *frachtbrieff*), dowieść może; że towary te, na iego ręce były wysłane.

94. Gdy takowe towary na rzecz powierzyciela iego sprzedane i na mieysce przeznaczenia przystawione są: powiernik (kommissant) poszukuie całey ilości swych zaliczeń, wydatków i stowego, na kapitale, ze sprzedaży wypadłym, a to z pierwszeństwem nad wierzycielami pryncypała (commettant.)

95. Pożyczki, zaliczenia i wypłaty nastąpione na takowe towary, które właściciel onych w iednymże mieyscu z powiernikiem (kommissantem) mieszkaiący, do depozytu składa lub za ręce oddaie, tyle tylko powiernikowi (kommissantowi) lub przyymuiącemu do siebie depozyt, prawa pierwszeństwa nadaią ile on przepisy Kodexu Napoleona w xiędze trzeciey, tytule siedemnastym, względem po-

życzki na fant lub zastaw uczynioney, przepisane; dopełnił.

ODDZIAŁ II.

o Powiernikach (kommissantach) prowadzeń (transportów) morskich i lądowych.

96. Powiernik (kommissant) trudniący się transportem towarów lądowym lub wodnym, obowiązanym iest; aby do swego dziennika oświadczenie względem rodzaiu i ilości towarów, tudzież gdyby tego żądano, względem onych wartości, wpisywał.

97. Odpowiedzialnym iest za nieochybne nadeyście towarów i rzeczy, w zakresie czasu, listą prowadzenia wytkniętym, wyiąwszy wypadki od siły przemagaiącey zrządzone, które iednak udowodnić iest winien.

98. Odpowiada za wszelkie przypadki i straty w towarach i rzeczach, w czasie onych prowadzenia (transportu) wydarzone; ieżeli w pismie frachtowym inaczey nie wyrażono, albo wypadek przemagaiącey siły, mieysca nie miał.

99. Odpowiedzialnym iest za czyny posrzedniczego powiernika (kommissanta), na którego ręce towary przesyła.

100. Jak tylko towáry ze składu przedaiącego, albo wysyłacza (spedytora) władowane zostały; idą, ieżeli przeciwna nie zaszła umowa, na los i stratę (risques et perils) tego który ie zapisał; temu atoli pozostaie (regress) zwrót do powiernika (kommissanta) i do furmana, którzy się transportem trudnili.

101. Lista prowadzeń (*frachtbrieff*) oznacza kontrakt między wysyłaczem (speditorem) i furmanem, albo wysyłaczem powiernikiem i furmanem.

102. Lista prowadzeń (*frachtbrieff*) datę wyrażać ma, ma oraz wyrażać rodzay i wagę lub miarę przedmiotów prowadzić się (transportować) mianych.

Przeciąg czasu, w którym w ręczenie towarów nastąpić powinno.

Wskazuie nadto.

Nazwisko i zamieszkanie powiernika (kommissanta) za którego posrzednictwem, ieżeli takowy do tego był użytym, prowadzenie (transport) dzieie się.

Nazwisko tego, komu maiątek prowadzony, oddanym bydź ma.

Nazwisko i mieysce zamieszkania furmańskiego.

Lista transportowa (*frachtbrieff*) powinna wyłuszczać:

Ilość ugody z furmanem, ilość wynadgrodzenia, z powodu opóźnienia umowiona.

Listy prowadzeń, wysyłacze lub powierniki podpisywać powinni: taż lista na brzegu przedstawiać powinna:

Znaki i liczby któremi przedmioty transportu są oznaczone.

Listy prowadzeń, powiernicy, do swoich xiąg handlowych liczbowanych i cyfrą imienia czyli obranym sobie oznakiem tegoż zatwierdzonych, (parafowanych) bez zwłoki i podług następstwa, wciągać maią.

ODDZIAŁ III.

o Furmanie.

103. Furman odpowiedzialnym iest za stratę przedmiotów prowadzenia; wyiąwszy wypadki od siły przemagaiącey zrządzone.

Odpowiada za wszelkie uszkodzenie maiątku który przewozi, te tylko wyiąwszy, któreby ze złych przymiotów tegoż maiątku lub od siły przemagaiącey pochodziły.

104. Gdy dostawienie towaru prowadzonego,

z powodu przemagaiącey siły, w przeciągu umówionego czasu nie nastąpiło; w takowym razie, furman za opoźnienie, nie nadgradza.

Przyięcie przedmiotów transportu, i wypłata myta furmanowi, umarza wszelkie przeciwko temuż zanieść się mogące pretensye.

106. W zdarzeniu, gdy ten który przywieziony towar zamówił, przyiąć go niechce: lub się względem tego towaru proces wszczyna, biegli (experts) od prezesa trybunału kupieckiego, lub gdy tego niemasz, od sędziego pokoiu, przez umieszczoną odpowiedź na wręczoney w tey mierze prośbie mianowani, stan tychże sprawdzaią i stosowne zaświadczenie wydaią.

Względem takowych towarów wyrok depozytu czyli sekwestru, a potym złożenie w publicznym składzie, nastąpić może.

Również sprzedaż części sprowadzonych towarów, którąby ilości myta furmańskiego odpowiadała, na rzecz furmana, nakazaną bydź może.

107. Przepisy tego tytułu, rozciągaią się oraz na właścicieli statków i na utrzymuiących diliżanse i poczty.

108. Wszelkie przeciwko kommissantom, lub furmanom, z powodu zaguby lub uszkodzenia prowadzonych towarów, wynikać mogące skargi, podpadaią sześciomiesięcznemu, co do przesyłań wewnątrz Francuzkiego kraiu, a całorocznemu, co do przesyłań za granicę, przedawnieniu, a to od tego dnia, w którym wręczenie towarów nastąpić miało, gdyby o całkowitą onych zagubę szło, od dnia zaś w którym toż wręczenie istotnie nastąpiło, gdy iedynie o uszkodzenie onych sprzeczka była, rachuiąc: z wyłączeniem atoli takowych wypadków, gdzieby się podstęp lub oszukaństwo okazać miały.

TYTUŁ VII.

o kupnie i sprzedaży.

109. Kupno i sprzedaż udowodniaią się urzędowemi dokumentami, prywatnemi własnoręcznemi obligacyami, zaświadczeniami lub cedułami przybicie targu oznaczaiącemi, ze strony agientów wexlowych lub faktorów danemi i przez strony należycie podpisanemi.

Przyięciem listy wysłanych towarów (faktury), listowną korrespondencyą, xięgami handlowymi stron, zeznaniem świadków w wypadkach, gdzie ich sąd dopuszczalnymi uznaie.

TYTUŁ VIII.

o Wexlach, i assygnacyach handlowych i o przedawnieniu (de la lettre de change du billet à ordre et de la prescription. von gezogenen wechsel vom handels-billets. und Verjährung.)

ROZDZIAŁ I.

o Wexlach trassowanych.

§. 1. o Formie wexlu.

110. Wexel zwykł bydź z iednego mieysca (miasta) na inne dawany (trassowany.)

Zawierać ma w sobie datę (rok dzień) obeymuie summę płacić się mianą.

Nazwisko tego który ma płacić, czas w którym i mieysce gdzie wypłata, następować powinna;

Odebraną wartość (walutę) czyli ta w gotowiźnie czyli w towarach, bądź w rachunkach bądź w iakimkolwiek innym sposobie, nastąpiła.

Wexel brzmi iako wypłacalny na żądanie (an ordre) bądź trzeciego, bądź samego daiącego wexel (trassanta.)

Jeźli wexel iest poiedyńczy, podwóyny, potróyny, poczwórny &c: ma to w nim bydź wyszczególnione.

111. Wexel może się ciągnąć (bydź wystawionym) na iakową osobę, a opłacanym w mieyscu zamieszkania trzeciey osoby.

Może bydź oraz na żądanie (par ordre, an ordre) i na rachunek trzeciego, wydany (trassowany.)

112. Wexle tracą moc wexlową i iako karty ręczne uważaią się, gdy w nich n. ymnieysze okazuie się podeyrzenie względem nazwiska, stanu, zamieszkania osób, lub mieysc w których wydanemi (trassowanemi) lub wypłacalnemi są.

113. Podpisy kobiet zamężnych lub niezamężnych, pod własnym imieniem handlu nie prowadzących, na wexlach: one tylko tyle, iako na prostych kartach ręcznych, zobowiązuią.

114. Wexle od małoletnich, handlu własnego nie prowadzących, podpisane, co do ich osoby, nieważnemi są; z zachowaniem atoli stronom praw im służących, stosownie do art. 1312. Kodexu Napoleona.

§. II. o Zasłonieniu (wskazaniu funduszu zapłacenia, *de la provision*, *Deckung*.)

115. Trassant, to iest: daiący wexel, lub ten na którego rzecz wexel wydanym został.

powinni się postarać o wskazanie funduszu zapłacenia (de la provision, *Deckung*) wexlu, czyli zasłonienie: iednak trassant (daiący wexel), zawsze osobiście odpowiedzialnym pozostaie.

116. Zasłonienie (wskazanie funduszu) tém samém ma mieysce, kiedy przy upłynieniu terminu, ten, na którego wexel służy, winien iest trassantowi (daiącemu wexel) albo temu, na którego rachunek wexel iest wydany, Summę odpowiadaiącą ilości summy, wexlem obiętey.

117. Przyięcie (akceptacya) wexlu, każe się dorozumiewać zasłonienia czyli funduszu. Służy oraz za dowody bytności zasłonienia, względnie na przenoszących czyli indossantów.

Bądź trassowany wexel został przyiętym bądź nie: wydaiący wexel (trassant) sam iest obowiązanym dowieść, w zaszłym odmówieniu wypłaty, że ci na których wexel był ciągniony (trassowany), przy upłynieniu terminu, zasłonienie czyli fundusz tegoż wexlu iuż mieli: ieżeli tego nie dowodzi, obowiązek wypłaty onego na siebie zaciąga (*er vertritt seinen Wechsel*, il est tenu de la garantir) chociażby protest dopiero po upłynieniu zwyczaynego przeciągu czasu, nastąpił.

§ III. o przyięciu (akceptacyi) wexlu.

118. Trassant wydaiący wexel i indostanci (przynoszący) odpowiedzialnymi są, nie odwołuiąc się ieden do drugiego (in solidum) za przyięcie (akceptacyą) i wypłatę wexlu na terminie.

119. Odmówione przyięcie (akceptacya) udowodnia się aktem mianowanym pospolicie protestacyą o nieprzyięcie.

120. Po zaszłey protestacyi o nieprzyięcie wexlu, indosanci i trassant, podług okoliczności obowiązani są, albo do złożenia poręki, iż wexel na oznaczonym terminie wypłaconym zostanie, albo zaraz ilość wexlową, z wynadgrodzeniem wydatków na protestacyą i na wexel powrótowy (*Rückwechsel*, rechange) opłacać maią. Rękoymia zapisana, bądź przez trassanta lub indostanta, obowiązuie tylko solidarnie tego za kogo dana była.

121. Przyimuiący (akceptuiący) takowy wexel, tym samym obowiązanym iest do opłacenia ilości tegoż wexlu.

Ten który przyimuie (akceptuie) iuż iść

przeciwko swemu przyięciu (akceptacyi) nie może, a to i w takowym nawet wypadku, gdyby trassant, mimo wiedzy przyimuiącego (akceptanta) ieszcze przed nastąpioną akceptacyą upadł lub zbankrutował.

122. Akceptacya (przyięcie) wexlu ma bydź podpisana.

Przyięcie (akceptacya) wyraża się słowem (akceptuię, przyimuię) dobry na mnie.

Przyięcie ma wyrażać datę, kiedy wexel brzmi iako płatny, ieden lub więcey dni lub miesięcy po ukazaniu go; a w takowym razie brak daty na akceptacyi, taki ma skutek, iż wexel iest opłacalnym, na czasie w wexlu zakreślonym, od daty onego rachuiąc.

123 Akceptacya (przyięcie) wexlu, który nie w mieyscu zamieszkania przyimuiącego (akceptanta) wypłacalnym iest, ma wskazywać zamieszkanie, na którym albo wypłata wexlu nastąpić, albo kroki pilności, z powodu nie wypłacenia, czynić się powinny.

124. Przyięcie (akceptacya) pod warunkiem nie ma mieysca, może atoli ścieśnienie, co do ilości summy, wyrażać.

W takowym razie ukaziciel (remittent) wi-

nien zanieść protestacyą, względem brakuiącey reszty.

125. Wexel za ukazaniem go, a naypóźniey we dwadzieścia cztery godzin po ukazaniu przyiętym (akceptowanym) bydź powinien.

Jeżeli w przeciągu dwudziestu czterech godzin, oświadczenie względem przyięcia lub nie przyięcia wexlu nie nastąpiło; w takowym razie ten który tym sposobem wexel zatrzymał, odpowiada ukazycielowi (remittentowi) za szkody wszelkie.

§ IV. o Akceptacyi pośrzedniczey honorowey (par intervention.)

126. Po zaszłey protestacyi względem nienastąpionego przyięcia wexlu, akceptacya tegoż ze strony trzeciego pośrzednika, a to dla ratowania honoru trassanta lub którego z przenoszących (indossantów) nastąpić może.

Takowa pośrzednicza akceptacya (acceptation par honeur) w uczynioney względem tego protestacyi, wzmiankowana i przez honorowego akceptanta podpisana, bydź ma.

127. Honorowy czyli pośrzedniczy akceptant, winien bezzwłócznie o takowey akceptacyi uwiadomić tego, za którego akceptował.

128. Ukaziciel (właściciel) wexlu pomimo pośredniczo (honorowo) nastąpioney akceptacyi, wszelkie swoie prawa do wystawcy wexlu (trassanta) i przenoszących (indossantów girantów) z powodu, iż wexlu ten nie-akceptował, na którego był przysłany, sobie zachowuie.

§ V. Termin wypłaty.

129. Wexel może bydź trassowany (wydany)

na okazanie
na ieden lub więcey dni
ieden lub więcey miesięcy
na iedno lub więcey uso (dni 30.)
} po okazaniu.

na ieden lub więcey dni
„ „ „ miesięcy
„ iedno lub więcey usow (dni 30.)
} po dacie

na pewny dzień iarmarkowy dobrowolnie lub prawnie oznaczony.

130. Wexel brzmiący na okazanie, wypłaconym bydź powinien, za pokazaniem go.

131. Termin wypłaty wexlu:

na ieden lub więcey dni
„ „ więcey miesięcy
na ieden lub więcey uso (dni 30.)
} po okazaniu.

brzmiącego, dniem przyięcia onego, albo dniem

zaniesionego względem nieprzyięcia protestu; stanowi się.

132. Wyraz wexlowy uso (użycie) obeymuie trzydziestodniowy przeciąg czasu, który się od dnia pierwszego po dacie wexlowey rachuie.

Dnie w miesiącu podług układu Gregoryańskiego kalendarza rachuią się.

133. Wexel na iarmarku opłacalny, albo w przedostatnim dniu iarmarku wielodniowego, albo w sam dzień iarmarku iednodniowego upada (wypłacać się ma.)

134. Gdy termin wypłaty na dzień uroczystego święta przypada, wexel w wigilią wypłacony bydź powinien.

135. Wszelkie przewłoki czasu (respittage) dla względów, przyiaźni, mieysc i zwyczaiów, co do wypłaty wexlów dotąd w zwyczaiu byłe, całkiem się znoszą.

§ o Przenoszeniu (indossowaniu czyli giro.)

136. Przenosi się prawo własności wexlu, na innego mocą indossowania albo giro.

137. Indossowanie zawierać powinno dzień i

rok, (datę); ma wyrażać odebranie waluty, wymienia nazwisko tego komu ma służyć.

138. Jeżeli przeniesienie (indossacya czyli giro) z zachowaniem w powyższym artykule, przepisaney formalności nie dzieie się, przeniesienia własności nie działa; iest samem tylko pełnomocnictwem.

139. Antydatowanie przeniesień (indossacyi) pod karą zfałszowania zabrania się.

§ VII. o Bezodwołalności, nieodwoływaniu się ieden do drugiego (solidarności.)

140 Wszyscy ci, którzy podpisali, przyięli, (akceptowali) lub przenieśli (indossowali) wexel, są odpowiedzialnemi remittentowi (ukazicielowi) co do ilości tymże wexlem obietey, a to bez odwołalnie (in solidum, nieodwołuiąc się ieden do drugiego.)

§ VIII. o Rękoymi (de l'aval)

141. Odpowiedzialność za wypłatę wexlu, oprócz przyięcia i przeniesienia, ieszcze na mocy rękoymi (awalu) ściągnąć na siebie można.

142. Rękoymią takową (awal) daie trzeci albo na samymże wexlu, albo mocą oddzielnego aktu.

Daiący rękoymią za wexel w iednymże stopniu z trassantem i indossantami bezodwołalnie zań odpowiedzialnym się staie, ieżeli strony inaczey się z sobą nie ułożyły.

§ IX. o Wypłacie.

143. Wexel wyszczegulnionym w brzmieniu onego gatunkiem pieniędzy, wypłacony bydź powinien

144. Wypłacaiący wexel, przed upłynieniem oznaczonego w nim terminu, za ważność wypłaty odpowiedzialnym się staie.

145. Wypłacaiący wexel na oznaczonym terminie i bez zaszłego sprzeciwieństwa (oppozycyi) ma po sobie domniemanie, iż prawnie od obowiązku wolnym iest.

146. Właściciel wexlu, przed upłynieniem terminu, do przyięcia wypłaty waluty zniewolonym bydź nie może.

147. Wypłata wexlu na duplikatę onego drugą, trzecią, czwartą &c. nastąpiona, iest ważną; ieżeli duplikata, druga, trzecia, czwarta &c. brzmi wyraźnie, iż takowa wypłata, ważność innych exemplarzy wexlu całkiem niszczy.

148. Wypłacaiący wexel na złożoną sobie

duplikatę drugą, trzecią, czwartą &c. ieżeli tego exemplarza na którym akceptacyą swoią zapisał, nie odbiera; od odpowiedzialności trzeciemu, który akceptacyą iego posiada, wolnym nie iest.

149. Żadna wymówka czyli oppozycya przeciwko wypłacie wexlu nie iest pozwolona, prócz wydarzenia, gdy wexel zginie lub właściciel onego upada.

150. W zdarzeniu, gdy właściciel, wexel ieszcze nie akceptowany zgubi, może dochodzić opłaty onego na duplikatę drugą, trzecią, czwartą &c.

151. Jeżeli wexel iuż akceptowany zgubiono, nie można o wypłatę onego na duplikatę drugą, trzecią, czwartą &c. nalegać aż za wyrokiem sędziego i za poprzedniczą poręką.

152. Jeżeli ten który wexel bądź akceptowany, bądź nie akceptowany zgubił, duplikaty onego drugiey, trzeciey, czwartey &c. przystawić nie może, w takowym razie, może iść o wypłatę zgubionego wexlu i uzyskać onę wyrokiem sądowym, gdy xiążkami udowodnia, iż owego wexlu iest właścicielem, i gdy zań rękoymią stawi.

153. W zdarzeniu gdyby na zaniesioną, na mocy dwóch poprzedniczych artykułów skargę, właścicielowi zgubionego wexlu, wypłata odmówioną została; zachowuie on swoie do tegoż wexlu prawo, przez zaniesioną urzędownie protestacyą.

Protestacya ta zaniesiona bydź powinna, nazaiutrz po terminie wypłaty wexlu zgubionego. Uwiadomienie takowego aktu trassantowi i indossantom uczynione bydź powinno, podług formalności i przeciągu czasu niżey przepisanych, względem doniesienia o proteście.

154. Właściciel zawieruszonego wexlu, może się względem uzyskania duplikaty onego, do swego poźrzedniczego indossanta udać, który obowiązanym iest, imieniem i staraniem u swego znowu indossanta żądanie iego wyiednać, a tym sposobem rzecz ta od przenoszącego (giranta czyli indossanta) do przenoszącego (indossanta) idąc, aż do samego trassanta (który wexel wydał) przychodzi. Wszelkie atoli wydatki na właściciela zgubionego wexlu spadaią.

155. Jeżeli w przeciągu trzech lat, ani żądanie wypłaty zgubionego wexlu, ani sądowe względem tego kroki, nie nastąpiły; w takowym razie, odpowiedzialność zań wypłaty,

artykułami 151. 152. zakreślona, całkiem upada.

156. Zaliczone upłaty na ilość wexlem wytkniętą, trassantów (wystawiaczów) i indossantów czyli przenoszących wolnymi co do tey upłaty czynią.

Ukaziciel atoli (remittent prezentant) winien iest z powodu nienastąpioney całkowitey wypłaty, zanieść protestacyą.

157. Sędziowie naymnieyszego przedłużenia terminu, co do wypłaty wexlu, udzielać nie mogą.

§ X. o Wypłacie przez pośrzednictwo trzeciego, (per honor, par intervention.)

158. Wexel iuż zaprotestowany wypłaconym bydź może przez kogokolwiek trzeciego, dla honoru trassanta albo którego z indossantów.

Oświadczenie względem tego i sama wypłata albo w protestacyi, albo na akcie protestacyi, udowodnianemi bydź maią.

159. Wypłacaiący wexel, dla honoru drugiego, we wszystkie prawa (prezentanta) ukaziciela, wstępuie i wszystkie te formalności które dla niego są przepisane, zachować winien.

Jeżeli

Jeżeli wypłata dla honoru trassanta następuie, to wszyscy indossanci uwolnionymi się staią.

Jeżeli zaś taż wypłata dla honoru którego z przenoszących girantów czyli (indossantów) dopełnia się, to wszyscy po nim idący przenośnicy (giranci) są uwolnionymi.

Gdy się wielu z wypłatą dla honoru ofiaruie, temu z pomiędzy nich ma bydź dane piérwszeństwo, którego wypłata większą część interessowanych wolnymi czyni.

Gdy się ten na którego początkowo wexel był trassowany i przeciwko któremu względem nieakceptacyi zaszedł protest, wypłatę onego ofiaruie, takowy przed wszystkiemi pierwszeństwo mieć powinien.

§ XI. o Należnościach (prawach) i obowiązkach remittenta (ukaziciela.)

160. Właściciel wexlu ze stałego lądu albo z osad Europeyskich Francuzkiego Cesarstwa trassowanego, czyli ten brzmi iako płatny, na okazanie albo na ieden lub więcey dni, miesięcy, lub uzo, po okazaniu obowiązanym iest, o wypłatę onego lub akceptacyą w przeciągu sześciu miesięcy, od daty wexlu rachuiąc, dopo-

minać się, a to pod utratą prawa ztąd swego czyli regresu do wszystkich przenoszących (girantów) czyli indossantów a nawet i do samego trassanta, gdy ten należyte wskazał zasłonienie, fundusz (*Deckung* Provision.)

Powyższy przeciąg czasu, do ośmiu miesięcy rozciąga się, a to co do wexłów, które z osad Francuzkich w Lewancie (kraie na wschodzie położone), tudzież na brzegach północnych Afryki leżących, na posiadłości Cesarstwa Francuzkiego w Europie i na wzaiem ze stałego lądu i wysp Europeyskich na osady Francuzkie Lewantskie, tudzież nadbrzeża północney Afryki, są ciągnione trassowane.

Tenże przeciąg czasu, aż do roku przedłuża się, co do wszelkich wexłów, które z brzegow zachodnich Afryki poczynaiąc aż do Przylądku Dobrey Nadziei trassuią się.

Przeciąg powyższy czasu całoroczny służy wszystkim wexlom, które ze stałego lądu i wysp Indyi Zachodnich na posiadłości Europeyskie Francuzkiego Cesarstwa, tudzież na wzaiem ze stałego lądu, i wysp Europeyskich, na Francuzkie posiadłości i osady nad brzegami zachodniemi Afryki, niemniey na kraie stałego lądu i wysp Zachodnio-Indyiskich (Ameryki) trassowane bywaią.

Dwuletni czasu przeciąg takowym wexlom dozwala się, które ze stałego lądu i wysp Wschodnio-Indyiskich na Europeyskie posiadłości Francuzkiego Cesarstwa i na wzaiem ze stałego lądu i wysp Europeyskich, na Francuzkie posiadłości i osady, stałego lądu i wysp Wschodnio Indyiskich, są trassowane.

Wszelkię powyższe przeciągi czasu ośmiomiesięczne, całoroczne i dwóletnie w czasie woyny na morzu podwaiaią się.

161. Właściciel (ukaziciel) wexlu na oznaczonym terminie o wypłatę uiszczenia domagać się powinien.

162. Odmówienie wypłaty zaraz nazaiutrz po dniu terminowym prawnym krokiem, który pospolicie protestem z powodu nie nastąpioney wypłaty miano, udowodniać się ma.

Jeżeli takowy dzień na dzień prawnourczysty przypada, w takowym razie nazaiutrz po tym dniu protest się zanosi.

163. Ani iuż raz poniesiona zpowodu nieprzyięcia wexlu, protestacya, ani śmierć lub upadłość (trassata) tego, na którego brzmiał wexel, ukaziciela onego, od zanoszenia protestu

z powodu nienastąpioney wypłaty uwalniać nie mogą.

W przypadku, gdy akceptant przed upłynieniem terminu upada, ukaziciel zanieść protest i regress do swoich indossantów czynić może.

164. Właściciel zaprotestowanego z powodu niewypłaty wexlu, może natychmiast o stawienie rękoymi do prawa pociągnąć, a to albo poiedynczo samego trassanta i każdego z indossantów, albo też wszystkich indossantów i trassanta razem.

Toż samo prawo służy każdemu indosantowi (girantowi) względem trassanta i indostantów którzy byli iego poprzednikami (*Vormänner.*)

165. Jeżeli właściciel wexlu iedynie do tego który mu go ustąpił oddzielnie regress czyni, winien iest oznaymić mu o zaniesionym względem niewypłaty proteście, a gdy mu ten summy niezwraca, do prawa go w przeciągu dni czternastu, od daty protestu rachuiąc, gdy ten w odległości piąciu myryametrów (mil Niemieckich $6\frac{1}{4}$) od niego mieszka, pociągać ma. Jeżeli ten co ustąpił (indossant girant) do prawa pociąganym bydź maiący w dalszey na-

pięć myryametrów odległości, od mieysca do wypłaty wexlu naznaczonego, iest zamieszkałym, w takowym razie przeciąg powyższy czasu na każde półtrzecia myryametra powyższe pięć myryametrów przenoszące, iednym dniem przedłuża się.

166. Co się wexlów z Francyi trassowanych a za granicą lądową Francyi Europeyskiey wypłacalnych, tyczy; gdy takowe zaprotestowanemi zostaną, to trassanci giranci czyli indossanci we Francyi mieszkaiący, w następuiących czasu przeciągach, do prawa pociągani bydź maią: w przeciągu dwumiesięcznym czasu, co do wexlów które w Korsyce, na wyspach Elbie i Kaprai, w Anglii i w kraiach Francyi pogranicznych, wypłacalne są.

W przeciągu czteromiesięcznym czasu, co do wszelkich wexlów w innych Europeyskich kraiach opłacalnemi są.

W przeciągu sześciomiesięcznym czasu, co do wexlów które na osady francuzko-Lewantskie, i na północno-brzegowe Afrykańskie, brzmiały;

W przeciągu całorocznego czasu, co do wexlów na zachodnich brzegach Afryki, aż do przylądka Dobrey Nadziei, tudzież w Indyach

zachodnich (Ameryce) wypłacalnych.

W przeciągu dwóchletniego czasu, co do wexlów które w Indyach wschodnich wypłacone być miały.

Wszystkie powyżey wyszczególnione przeciągi czasu w całém znaczeniu, służą oraz do poszukiwania regressów na trassantach i girantach (indossantach) którzy w posiadłościach Cesarstwa Francuzkiego za Europą leżących, zamieszkanie maią.

Powyższe przeciągi czasu sześciomiesięczne, iednoroczne i dwuroczne, w czasie woyny na morzu podwaiaią się.

167. Kiedy właściciel (ukaziciel) wexlu prawa swego regressowego razem na wszystkich indossantach (girantach) i Trassancie poszukuie, w takowym razie przeciągi czasu w powyższych artykułach oznaczone, służą mu poiedynczo przeciwko każdemu z nich.

Każdy indossant ma prawo użyć tegoż regressu do każdego w szczególności, lub wszystkich w ogólności, swoich poprzedników, w tychże przeciągach czasu.

Co do indossantów, (girantów) przeciąg ten czasu zaczyna się nazaiutrz po zaniesioney skardze.

168. Po upłynieniu powyżey oznaczonych przeciągów czasu, na przedstawienie wexlów brzmiących za okazaniem, lub na ieden albo więcey dni, miesięcy, albo uzów po okazaniu.

Na protest z powodu nienastąpioney wypłaty,

Na wprowadzenie sprawy o stawienie poręki.

Właściciel (ukaziciel) wexlu we wszelkich swoich do indossantów rościć się mogących pretensyach, całkiem upada.

169. W tymże samym sposobie, i indossanci we wszelkich pretensyach o rękoymią wypłatę przeciwko swoim poprzednikom, skoro tylko wyżey oznaczone przeciągi czasu upłynęły, a to każdy względnie na swoią część, upadaią.

170. Toż upadnienie wszelkich pretensyi przeciwko właścicielowi wexlu i indossantom, ze strony samego trassanta (wydawcy wexlu) służy, ieżeli tenże dowodzi, iż na terminie wypłaty wexlu, o dostateczne onego postarał się zasłonienie czyli fundusz wypłaty (*deckung*).

W takowym wypadku, ukazicielowi wexlu do tego iedynie pozostaie prawo, na kogo płatność (trata) wexlu brzmiała.

171. Wskazane trzema poprzedniczemi artykułami skutki upadania w prawie, służą oraz

na rzecz ukaziciela przeciwko trassantowi, albo przeciwko iednemu z indossantów, któryby po upłynionych do zanoszenia protestu, do oznaymienia o zaszłym proteście albo rozpoczęciu sprawy, oznaczonych przeciągach czasu, bądź sposobem zaliczalnym, bądź wynadgradzalnym lub innym iakowym, fundusz na wypłatę wexlu przeznaczony, uzyskał.

172. Bezwzględnie na przepisane formalności co do kroków prawnych, o zabespieczenie wexlu, ukaziciel zaprotestowanego wexlu o niewypłatę, pozyskawszy zezwolenie sądowe, może tymczasowo w celu zasłonienia onegoż, obłożyć aresztem maiątek ruchomy trassantów, akceptantów i indossantów.

§ XII. o Obżałowaniach, czyli protestach.

173. Zanoszone protesta względem nienastąpionego przyięcia wexlu, lub nieopłacenia na terminie, dwuy notaryusze, albo ieden notaryusz z dwoma świadkami, lub też ieden burgrabia ze dwoma świadkami; sporządzać maią.

Protest ma bydź zanoszony,

W mieyscu zamieszkania tego, na którego wexel do wypłaty był trassowany, lub też w mieyscu, gdzie podług powziętych wiadomości, w ostatnich czasach przemieszkiwał,

W mieyscu zamieszkania tych, których wexel iako mogących w potrzebie wypłacić, wskazuie,

W mieyscu zamieszkania trzeciego pośrzednika, który dla ratowania honoru, wexel wypłacić oświadczył się, a to wszystko istotnie iednym aktem

W zdarzeniu, gdyby zamieszkanie fałszywie podane było, zaniesienie protestu, akt względem nastąpionego wyszukiwania osoby, poprzedzać ma.

174. Sam protest wexlowy obeymuie.

Wypis co do litery wexlu, onego akceptacyi, indossacyów i (rekommendacyi), na tymże spisanych.

Nastąpione wezwanie o wypłatę wexlu.

Ma oraz wzmiankować,

O przytomności lub nieprzytomności osoby, która wexel wypłacić miała.

Powody dla których wypłata odmówioną została, i dla iakich trassat (maiący zlecenie wypłacenia) akceptować niemoże lub niechce.

175. Akt iakikolwiek bądź ze strony właściciela wexlu składany, mieysca protestu zastąpić nie może, iedynie wypadek artykułem 150. i

następnemi względem zgubionego wexlów obięty, wyimuiąc.

176. Notaryusze i Burgrabiowie pod karą złożenia z urzędu i zwrócenia stronóm strat, wydatków i zysków, obowiązani są, do wręczenia stronom rzetelnych ex[illegible]ów protestów wexlowych i do wciągnienia tychże słowo w słowo, dzień za dniem, i podług następstwa daty, w oddzielną urzędownie liczbowaną i parafowaną, tudzież w formie sądowym xięgom przepisaney, utrzymywaną xiążkę.

§ XIII. o Wexlach powrótowych.

(zwrótwexlach *Rückwechsel*, *du Rechange*.)

177. Wexel powrótowy działa się trassowaniem innego zwrótwexlu (Retour *wechsel* une retraite.)

178. Zwrótwexel, iest to nowa trata, (trassowanie) mocą którey właściciel poprzedniczego wexlu na trassańcie albo iednym z indossantów (girantów) co do kapitału zaprotestowanego wexlu, wydatków i kosztów kursu wynadgrodzenia siebie poszukuie.

179. Ilość kapitału takowego.

Zwrót wexlu, układa się względnie na trassanta, stosownie do kursu wexlowego tego mieysca, w którym pierwiastkowy wexel miał bydź

wypłaconym, i do kursu tego mieysca z którego był trassowanym.

Taż ilość, co do indossantów układa się stosownie do kursu owego mieysca, na które wexel ów trassowali lub go znegocyowali, i do kursu owego mieysca, w którém zwrótowa wypłata ma nastąpić.

180. Do zwrótwexlu, ma się zwrótowy rachunek załączać.

181. Zwrotowy rachunek obeymuie kapitał zaprotestowanego wexlu, wydatki na protest, i inne tym podobne prawnie dopominać się mogące, iako to: prowizye, kurtaże (wynadgrodzenia agentom wexlowym) papier stęplowy, opłata poczty.

Zwrótowy rachunek obeymuie nazwisko tego, na kogo zwrótwexel iest trassowany, i kurs, podług którego tenże zwrótwexel nabytym został.

Takowy zwrót-rachunek przez agenta wexlowego zaświadczany, bydź ma.

W tych mieyscach gdzie niemasz agenta wexlowego, zaświadczenie to przez dwóch kupców dopełnia się.

Do zwrót-rachunku, wexel zaprotestowany, sam protest albo (kopia) onego, dołączaią się.

Jeżeli zwrót-wexel, na iednego z indossantów

(pierwiastkowego wexlu) trassowanym został, oprócz tego dołączać się ma ieszcze zaświadczenie o wysokości kursu wexlowego owego mieysca, w którém ów wexel miał bydź wypłaconym, względem tego mieysca z którego był trassowanym.

182. Z powodu iednego wexlu, ieden tylko zwrót-rachunek mieysce mieć może.

Takowy zwrót-rachunek, opłacaią sobie indossańci ieden po drugim, aż do samego doydzie trassanta, który wszystko opłaca.

183. Zwrót-wexel, tylko raz ieden mieysce mieć może.

Każdy z indossantów tak iako i trassant, raz tylko mu ulegaią.

184. Zyski od sta (stowe) od waluty zaprotestowanego z powodu nie wypłaty wexlu, od daty protestu rachować się maią.

185. Stowe zaś od wydatków na protest, na zwrót-wexel, i od innych prawnych kosztów, dopiero od daty rozpoczętey sprawy rachować się mogą.

186. Nawet wydatków na zwrót wexel łożonych opłacać nie należy, ieżeli do zwrótrachunku, zaświadczenie agentów wexlowych lub kupców, artykułem 181. przepisane, przyłączone nie iest.

ODDZIAŁ II.

o *Assygnacyach handlowych (du billet à ordre.)*

187. wszelkie powyższe prawidła wexlów tyczące się i do

Upadaiącego terminu wypłaty,
Giro (indossowania.)
Odpowiedzialności solidarney (bezodwołalney.)
Rękoymi (aval.)
Wypłaty.
Wypłaty ratuiąc honor drugiego protestu (obżałowania.)
Należności, czyli praw i obowiązków ukaziciela czyli właściciela wexlu.

Zwrót-wexlu i stowego (prowizyi) ściągaiące się, służą oraz co do assygnacyi (biletów handlowych (billets à ordre) nieuwłaczaiąc temu, co względem okoliczności tu poniżey pod art: 22. 23. 24. Tyt: II. Xięga 4. wzmiankowanych, iest postanowiono.

188. Assygnacya handlowa (billet à ordre) powinna wyrażać datę,

Obeymuie nadto
Summę wypłacalną
Nazwisko tego komu ma służyć.

Termin wypłaty.

Wyrażenie waluty, iako taż, bądź w gotowiźnie, bądź w towarach, bądź w rachunkach, albo też w inny iakowy sposób iest odebraną.

ROZDZIAŁ III.

o Przedawnieniu, preskrypcyi wexlów.

189. Wszelkie sprawy z wexlów i assygnacyi handlowych czyli biletów, przez kupców, negocyatorów, bankierów, wydanych, lub z działań handlowych, wypływaiące pięciąletniem przeciągiem czasu przedawniaią się, a to od dnia zaniesionego protestu, albo ostatniego prawnego kroku, rachuiąc, ieżeli albo wyrok, albo przyięcie długu aktem oddzielnym, nienastąpiły.

Mniemani atoli dłużnicy będąc powołani, zaprzysiądz będą powinni, że iuż dłużnymi nie pozostaią, wdowy zaś po nich pozostałe, tudzież sukcessorowie lub zastępcy, oczyszczać się przysięgą maią, iż w dobrey wierze mniemaią, iako żaden dług należnym nie iest.

KODEXU HANDLOWEGO

XIĘGA DRUGA.

XIĘGA DRUGA

o Handlu Morskim.

TYTUŁ I.

o Okrętach i innych statkach morskich.

Art: 1. Okręty i inne statki Morskie są dobrami ruchomemi.

Podlegaią wszelako poszukiwaniu na nich długów zaciągnionych przez tego, który ie sprzedał, a szczególniey takowych, które prawo za uprzywileiowane uznaie.

2. Długami uprzywileiowanemi i w porządku pierwszeństwa swego, względem siebie, są niżey wyszczególnione.

1mo. Wszelkie sądowe i tym podobne wydatki przystąpieniem do sprzedaży i do rozdzielenia kwoty ze sprzedaży pochodzącey, zrządzone.

2do. Należności opłat okrętowych, iako to cełł, tudzież rotmaństwa, beczkowego, portowego, kotficowego, mieyscowego.

3tio. Płata maiącego dozor, i wydatki na

tenże dozor a to od wprowadzenia okrętu do portu aż do sprzedania onego rachuiąc;

4to. Komorne od magazynów w których składaią się okrętowe potrzeby.

5to. Koszta na utrzymanie w dobrym stanie statku tudzież lin, żaglów i innych onego potrzeb, a to od ostatniey żeglugi i zawinięcia do portu; rachuiąc.

6to. Pensya (płaca) kapitana i myto ludzi okrętowych, w ostatniey podróży użytych.

7mo. Summy kapitanowi na potrzeby okrętu, w czasie ostatniey żeglugi przez trzecich zaliczone, i wynadgrodzenia wartości towarów, któreby ten na też potrzeby okrętowe uprzedał.

8vo. Summy temu który sprzedał okręt, tudzież liwrantom i do budowy użytym robotnikom należne, gdy ieszcze okręt żadney nie odprawił żeglugi, oraz wszelkie wierzycieli pretensye, za dostawione materyały, dyrekcyą budowy, robotę dzienną, wewnętrzne urządzenia (przepiętrzenia) wiktuały, opatrzenie w ludzi, tudzież w żywność, przed rozpoczęciem ostatniey żeglugi, gdy okręt iuż był na morzu.

9no. Summy na los (zysk lub stratę) tak

na cały ogólnie okręt, iako też na części onegoż, stroisz, maszty, liny, żagle, przepiętrzenia, opatrzenie w ludzi, w broń i żywność, pożyczonym sposobem, zaliczone, nim okręt na morze wyszedł.

10mo. Ilość umówionych zysków (premiow) zabespieczenia, która zabespieczaiącym na podróż ostatnią, ustanowiona została, bądź na okręt z przynależytościami, bądź też oddzielne onego części, stroisz, maszty, liny, żagle, kotwice, przepiętrzenie, opatrzenie w ludzi i w żywność.

11mo. Wynadgrodzenie wszelkie kupców, którzy naięli okręt; tak z powodu niezupełnego wręczenia towarów, iako też uszkodzeń, przypadków morskich, (avaries) które też towary przez winę kapitana lub czeladzi okrętowey poniosły.

Wierzyciele we wszystkich numerach niniey-szego artykułu obięci, stosownie do swych pretensyi i ilości onych, w zdarzeniu, gdy wartość ze sprzedaży wynikaiąca nie wystarcza; proporcyonalnie umieszczani i wypłaceni bydź maią.

Ar: 3 Prawo pierwszeństwa długom powyższym artykułem przyznane, w tym iedynie razie ma

mieysce, ieżeli też długi podług następuiących przepisów udowodnionemi będą.

1mo. Wydatki prawne udowodniaią się urzędową likwidacyą sądowych zwierzchności.

2do. Opłaty beczkowego czyli znakowego i inne podobne, urzędowemi kwitami ustanowionych poborców dowodzą się.

3tio. Pretensye pod numerami 1. 3. 4. i 5. arty: 2. wymienione, udowodniaią się rachunkami przez prezesa trybunału handlowego zatwierdzanemi.

4to. Pensye płaca i myto czeladzi okrętowey, reiestrami, przyimowanie ludzi do służby okrętowey i odprawianie teyże, obeymuiącemi, które w kancellaryach do zaciągów morskich przeznaczonych zaświadczone bydź maią.

5to. Zaciągnione długi na potrzeby okrętu w czasie ostatniey żeglugi, w gotowiznie albo w przedanych towarach, udowodniaią się reiestrami kapitańskiemi, do których protokuły stwierdzaiące potrzebę zaciągnionego długu są załączane: takowe protokuły od kapitana i znacznieyszych osób na okręcie podpisywane bydź powinny.

6to. Sprzedaż statku udowadnia się dokumentem pewny dzień i rok maiącym dostarczane

zaś rzeczy do osadzenia, uzbroienia i uprowiantowania okrętu z pamiętników w tey mierze utrzymywanych tudzież faktur i rachunków, przez kapitana podpisanych, a przez właściciela (Rheder) zregulowanych i przyznanych, których drugi exemplarz, albo ieszcze przed wyiściem na morze okrętu, lub naypóźniey w sześć dni po wyiściu, w kancellaryi trybunału handlowego składać się powinien: dowodzić się będą.

7mo. Zaliczone przed wyiściem na morze na los czyli zysk lub stratę (à la grosse) summy, na całkowity okręt, lub na onego części, wewnętrzne urządzenie, wyporządzenie i uzbroienie, okazywane bydź maią kontraktami przed notaryuszami lub prywatnie zpisanymi, których albo oryginały albo wyciągi, w przeciągu dni dziesięciu od ich daty rachuiąc: w kancellaryi trybunału handlowego składać się powinny.

8vo. Stowe zyski czyli præmia (assekuracyine opłaty) udowodniaią się bądź umowami zabespieczenia (polices) bądź zaświadczanemi wyciągami z xiąg stręczycieli czyli faktorów zabespieczenia.

9no. Wynadgrodzenia wszelkich szkod nay-

muiącym do ładunku okręt należne, na mocy sądowych lub polubowych wyroków w tey mierze zachodzić zwykłych, udowodniać się maią.

Ar: 4 Pierwszeństwo wierzycieli upada, oprócz ogólnych prawideł względem upadku przyięty ch obowiązków, przepisanych.

Sprzedażą sądową, stosownie do formalności tytułem następuiącym przepisanych, nastąpioną.

Lub gdy po nastąpioney dobrowolney sprzedaży (z ręki) okręt sprzedany, pod imieniem i na zysk lub stratę nowego nabywcy, tudzież bez zaszłego sprzeciwienia się ze strony wierzycieli tego co sprzedał, podróż morską odprawi.

5. Uważa się okręt, iako iuż istotnie, podróż morską odprawił.

Gdy wypłynienie onego i przypłynienie, papierami dwóch oddzielnych portów, a to w dni trzydzieści od wypłynienia rachuiąc, udowodniaią się;

Gdy nie zawiiaiąc do innego portu, przeszło dni sześćdziesiąt, między wyiściem na morze a powrótem do tegoż samego portu upłynęło; lub gdy okręt przedsięwziąwszy zbyt daleką żeglugę, więcey niż dni sześćdziesiąt na morzu bawi, a wierzyciele tego któ-

ry go sprzedał, żadnych w tym czasie, względem swych do okrętu pretensyi, nie przedsięwzięli prawnych kroków.

6 Dobrowolne zbycie okrętu zawsze na pismie następować powinno, a to albo mocą urzędowego aktu, lub też prywatnego na pismie dokumentu.

Sprzedaż albo na cały okręt, albo na pewną onego część rozciągać się może.

Czy to okręt stoi w porcie, czy to iest w podróży.

7. Dobrowolna sprzedaż okrętu w podróży będącego, praw wierzycieli do sprzedaiącego, ścieśniać nie może. Z tego powodu, mimo zaszłey sprzedaży okrętu, tenże okręt lub summa z iego przedaży pochodząca iest rękoimią, dla tychże wierzycieli, a co większa, ciż wierzyciele, porozumiawszy rzecz, przeciwko ważności tey sprzedaży, iako podstępnie nastąpioney, iść mogą.

TYTUŁ II.

o Sekwestrze i sprzedawaniu statków morskich.

8. Statki morskie, wszelkiego rodzaiu wy-

rokiem sądowym przyaresztowane, (sekwestrowane) i sprzedane bydź mogą; w takowym zaś wypadku prawo pierwszeństwa wierzycieli, następuiącemi, zachować się mianemi formalnościami, w swey mocy zostaie.

9. Do obłożenia aresztem, dopiero we dwadzieścia cztery godzin, po otrzymanym sądowym wyroku, iż wypłata nieodzownie nastąpić powinna, przystępować się ma.

10. Wyrok takowy właścicielowi okrętu wręczonym, albo przynaymniey w iego mieszkaniu oddanym bydź ma, ieżeli sprawa ogólna przeciwko niemu formuie się.

Wyrok wyżey rzeczony może bydź oraz wręczonym i kapitanowi okrętu, ieżeli dług lub pretensya, iedną z takowych, które stosownie do artykułu 2. prawo swoie uprzywileiowane, do samego okrętu rozciągaią.

11. Burgrabia w swoim protokule, to co następuie wyrażać winien.

Nazwisko, stan, i mieszkanie wierzyciela, na rzecz którego działa,

Dokument, mocą którego działa,

Summę którey wypłaty poszukuie.

Oświadczenie wierzyciela, iż on w mieyscu zasiadania sądu, który sprzedażą okrętu trudnić się ma, tudzież w mieyscu gdzie aresztem obłożony okręt na kotwicach stoi, w tey okoliczności rozprawić się chce, i wyrokowi ulegnie.

Nazwisko właściciela i kapitana okrętu;

Nazwisko, rodzay, wymiar beczkowy statku.

Prócz tego wskazuie dokładny spis i wyszczególnienie szalup, czoln, czyli batów, stroiszu, sprzętów okrętowych, strzelby i uprowiantowania.

Ustanawia dozorcę okrętowego.

12. Jeżeli właściciel aresztem obłożonego okrętu, w okręgu sądu mieszka, wyrabiaiący areszt, winien mu w przeciągu trzech dni, wyciąg protokułu względem obłożenia aresztem spisanego, przesłać, tudzież go do sądu, aby był przytomnym sprzedaży rzeczy aresztem obłożonych, przypozwać ma.

Jeżeli zaś właściciel w okręgu trybunału owego zamieszkałym nie iest, kommunikacye i przypozwy czynić się mu winne, kapitanowi okrętu, lub w iego nieprzytomności, zastępcy kapitana lub właściciela wręczaią się; przeciąg zaś trzechdniowy czasu wyżey wzmiankowany, na każde o półtrzecia myriametra ($2\frac{3}{4}$ mil niemieckich) odległość zamieszkania, dniem iednym przedłuża się.

Jeżeli zaś będąc cudzoziemcem, w Cesarstwie Francuzkim obecnym nie iest; na tenczas podawanie kommunikacyi i przypozwów, w sposobie, iaki Kodexem postępowania cywilnego pod artykułem 69. iest przepisany, dopełnia się.

13. Jeżeli idzie o obłożenie aresztem (sekwestr subhastacyą) takowego statku, który więcey nad dziesięć okrętowych łasztów wymiaru trzyma, w tym razie przedmioty na sprzedanie wskazane, przez trzy oddzielne razy, publicznie obwoływane i na sprzedaż wystawiane bydź maią.

Takowe wywoływanie, i na przedaż wystawianie, co dni ośm po sobie idących w giełdzie, i nayznakomitszym placu publicznym owego mieysca, w którym statek na kotwicach stoi, następować powinno.

Oprócz tego, doniesienie o tem w iednym z pism publicznychi w mieyscu zasiadaiącego trybunału handlowego który podług prawa sekwestracyą się trudni, wychodzących: umieszczane bydź ma; ieżeli zaś pisma takowe tam nie wychodzą, w takowym razie obwieszczenie owo, umieszcza się w iedney z gazet, w tym departamencie wychodzących.

14. W ciągu dwóch dni naybliższych po o-

wym wywoływaniu i na przedaż wystawieniu, następuiących, obwieszczenia:

na wielkim maszcie aresztem obłożonego okrętu,

na drzwiach głównych domu sądowego, gdzie się sprawa [illegible]czy,

na publicznym targu przechodzie, placu portowym (bulwarku) i w Giełdzie tego portu w którym okręt na kotwicach stoi, przybiiane bydź maią.

15. W wywoływaniach, i przybiianych obwieszczeniach, wyszczegulniać się powinny:

Nazwisko, sposób życia i mieysce zamieszkania powoda,

Dokument, na którym się pretensya iego wspiera;

Ilość summy mu należney.

Nastąpione ze strony powoda oświadczenie, iż tak w mieyscu gdzie sąd ustanowiony, iako też w mieyscu, gdzie okręt na kotwicach stoi, prawnie postępować i prawu ulegać postanowił,

Nazwisko i mieysce bytności właściciela sekwestrem obiętego okrętu,

Nazwisko samegoż okrętu, a w zdarzeniu gdy tenże iest lub ma bydź uzbroionym, (wyprawnym) nazwisko kapitana.

Wymiar (liczba beczek) okrętu,

Mieysce na którym lub w którym stoi lub pływa;

Nazwisko prawnego doradzcy (patrona) strony, publiczną sprzedaż wyrabiaiącey;

Pierwsze offiarowanie ceny

Dni posiedzenia sądowego, w których ofiarowania ceny (na aukcyi) przyimowane bydź maią.

16. Po pierwszym wywołaniu publicznym nastąpić mianey sprzedaży, kwoty od więcey daiących ofiarowane, w dniach obwieszczeniem oznaczonych, zapisywać się maią.

Delegowany do sprzedaży sędzia, po każdym publicznym wywołaniu, które co dni ośm iedne po drugiem następuie, kwoty następnie ofiarowane, a to zawsze w dniach, swym wyrokiem oznaczonych, przyimuie.

17. Po nastąpionem iuż po raz trzeci wywoływaniu, kto da więcey, okręt iedynie za wygaszeniem ognia, bez żadney dalszey formalności, temu się przysądza, który i ostatni raz i naywięcey ofiarował.

Delegowany sędzia, może ieszcze ieden lub dwa termina przedłużenia licytacyi, każdy w

dni ośm ieden po drugim następować powinne, dopuścić.

Termina takowe publicznie przybitemi obwieszczeniami, do wiadomości podawane bydź maią.

18. Jeżeli pomnieysze barki albo baty tudzież inne statki dziesięć beczek lub mniey wymiaru maiące, sekwestrowi podpadaią; w takowym razie przysądzenie (przybicie w sądzie następuie) za poprzedzaiącym przez dni trzy po sobie idących uwiadomień wywołaniem, sprzedaży statku, na placu portowym (quai) tudzież publicznym przybiciem bądź na wielkim maszcie, lub gdy tego niemasz, na innym naylepiey w oczy uderzaiącym mieyscu statkowym, tudzież na drzwiach domu sądowego.

Od ogłoszenia włożonego sekwestru, aż do dnia sprzedania ośm całkowitych dni upływać powinno.

19. Sądowe przysądzenie okrętu, obeymuie oraz uwolnienie od służby szypra czyli kapitana, z zachowaniem atoli praw iego, co do należytości i wynadgrodzeń, przeciwko temu lub tym, u których dochodzić tychże, sądzi się mieć prawo.

20, Otrzymuiący przysądzenie, sposobem wzwyż opisanym sprzedanych statków morskich, iakiegokolwiek bądź wymiaru (liczby beczek) ilość pieniężną, za którey podaniem przybicie nastąpiło, w przeciągu dwudziestoczterogodzinnym albo w gotowiznie wyliczyć albo ią w trybunale handlowym, wolno od wszelkich kosztów, złożyć obowiązani są, w przypadku zaś niedopełnienia tego, aresztem zniewoleni bydź mogą.

W zdarzeniu zaś, gdy ani wyliczenie w gotowiznie, ani sądowe złożenie ilości ofiarowaney nie nastąpiło; statek morski, na nowo na sprzedanie więcey daiącemu, podany, wywoływany w trzy dni po nastąpioném publiczném uwiadomieniu i przybitych raz tylko ieden obwieszczeniach (affiszach) więcey daiącemu, chociaż iuż ze stratą (kto co da.) poprzedniczych kupców (à la folle enchère des adjudicataires) którzy równie aresztem do dopłaty tego coby nie dostawało, tudzież, szkód zysków, i wydatków, znagleni bydź maią, sprzedany będzie.

21. Gdy kto pretensye, do szczególnych przedmiotów, samego sprzedanego okrętu lub będących na nim rzeczy, formuie, takowe iszcze przed przybiciem kupna, do kancellaryi sądowey, podawane bydź maią.

Jeżeli się zaś takowe pretensye dopiero po przybiciu, podaią, w takowym razie przybieraią cechę, założoney przeszkody, względem wydania ilości za sprzedaż przypadaiącey.

22. Powód, czyli zanoszący, przeszkodę, ma trzy dni dozwolonego sobie czasu, do złożenia ze swey strony potrzebnych dowodów.

Obżałowany ma podobnież trzy dni czasu do złożenia ze swey strony odwodow.

Całą tę sprawę; sąd w domu sądowym, za poprzedniczym prostym stron przyzwaniem, rozpoznaie.

23. Protestacye, względem niewydawania kwoty z przedaży wynikaiącey, iedynie, w przezeciągu trzech dni, od dnia przysądzenia rachuiąc: u sądu przyimowane bydź mogą;

Po upłynieniu zaś tego przeciągu czasu, przyiętemi nie będą.

24. Wierzyciele, przeciwko wręczeniu kwoty z kupna wypływaiącey, obżałowanie zanoszący: obowiązani są, w przeciągu trzech dni, po zaszłym, bądź ze strony wierzyciela który sekwestr uzyskał, bądź ze strony wierzyciela sekwestrowi podpadłego okrętu, siebie przypo-

zwaniu, do złożenia w kancellaryi sądowey, udowodnionych swoich pretensyi: w uchybieniu zaś tego, kwota z przedaży wynikła, bez względu na nowo podaiących się wierzycieli, rozdzielona zostanie.

25. Umieszczanie wierzycieli i podział między nich kwoty ze sprzedaży wynikłey, co do summ uprzywileiowanych, w porządku artykułem 2. Rozd: 2. przepisanym; a co do reszty wierzycieli, w stosunku ich pretensyi (pro ratha) następować powinny.

Każdy z umieszczonych wierzycieli, równie co do kapitału, iako też co do stowego i wydatków umieszcza się.

26. Okręt do wyyścia w podróż przygotowany sekwestrowi nie podpada, chybaby to z powodu zaciągnionych na tęż podróż długów, ale i w takowym razie, rękoimia za te długi dana, od sekwestru uwolnia.

Okręt iako iuż do wypłynienia w podróż gotowy, rozumie się, gdy kapitan, we wszelkie do swoiey podróży potrzebne papiery, iest opatrzonym.

TY-

TYTUŁ III.

o Właścicielach Okrętów.

27. Każdy właściciel okrętu, iest cywilnie odpowiedzialnym, za wszelkie kapitana tegoż okrętu działania, które się do okrętu i do morskiey podróży ściągać mogą.

Zrzekaiąc się na rzecz swych wierzycieli i okrętu i przychodu z wynaymu onego, odpowiedzialnym bydź przestaie.

28. Właściciele okrętów, w czasie woyny morskiey uzbroionych, za ludzi składaiących siłę zbroyną, tudzież za maytków na tychże okrętach użytych, co do ich przestępstw, niemniey łupiestw których się oni na morzu dopuszczaią, iedynie w stosunku, dostawioney w tym względzie poręki, odpowiedzialnymi są, zwłaszcza gdy sami nie współdziałali, i współwinnemi nie są.

29. Właściciel okrętowy, ma prawo do oddalenia kapitana.

Jeżeli szczegulne układy nie zaszły, oddalony kapitan poszukiwać wynadgrodzenia nie ma prawa.

30. Jeżeli oddalony ze służby kapitan, iest oraz współwłaścicielem okrętu; udziału swego

w okręcie odstąpić, i wypłacenia kapitału tenże udział wyobrażaiącego, żądać może.

Ilość takowego kapitału, znaiący się na tym (biegli), wspólnie obrani lub sądownie wyznaczeni, ustanawiaią.

31. Wszystko to, co się wspólnego dobra właścicieli okrętowych dotycze, podług większości zdań osób interessowanych, stanowić się ma.

Większość zdań, może bydź przy iedney osobie w tym razie, gdy udział (akcye) teyże osoby w okręcie, połowę wartości całego okrętu przechodzi.

Na żądanie współwłaścicieli, w ten czas dopiero sprzedaż okrętu więcey daiącemu nastąpić może, gdy żądaiący, ogółem biorąc, są właścicielami połowy wspólnego kapitału, w okręt włożonego, ieżeli między niemi, przeciwnego temu, na pismie układu nie było.

TYTUŁ IV.

o Kapitanie Okrętowym.

32. Każdy kapitan, sternik, lub szyper, który zarządzanie okrętem, lub innym statkiem, ma sobie powierzone, odpowiada za błędy, a

nawet i mniey znaczne pomyłki, w sprawowaniu swego urzędowania popełnione.

33. Rządca okrętowy (szyper) iest odpowiedzialnym za towary, sobie, iako ładunek, powierzone.

Wydaie względem odebrania tychże towarów kwit.

Takowy kwit nazywaią connaissement, Cedułą, spisem towarów transportowym.

34. Kapitan, ma prawo, przyimowania osady okrętowey czyli czeladzi, tudzież dobierania i naymowania maytków i innych okrętowych ludzi; tego atoli dopełnia za zniesieniem się z właścicielami okrętu, gdy się w mieyscu ich zamieszkania znayduie.

35. Kapitan, utrzymuie protokuł liczbowany na kartach i parafowany, przez iednego z sędziów trybunału handlowego, albo od burmistrza lub ławnika, w tych mieyscach, gdzie trybunału handlowego niemasz.

Protokuł ten, ma obeymować wszelkie przedsiewzięte środki w ciągu podróży, względem okrętu zaszłe.

Przychody i wydatki, okrętu tyczące się, a iednym słowem wszystko to, co z iego urzędowaniem ma związek, to wszystko co za so-

bą zdanie rachunków lub prawną odpowiedzialność, pociągać może.

36. Kapitan (szyper), nim iakowy ładunek przyimuie; okręt swóy, w czasie i podług formalności, urządzeniami policyinemi przepisanych, iak nayściśley zrewidować powinien.

Sporządzony przy takowey rewizyi protokuł, w kancellaryi trybunału kupieckiego składa się, z którego wypis urzędowy szyper odbiera.

37. Szyper powinien mieć na swoim statku.

Dokument (pismo), wyiaśniaiące: czyią iest własnością okręt?

Dokument, mocą którego okręt ma prawo używania bandery Francuzkiey.

Rollę, czyli reiestr ludzi okrętowych.

Spisy prowadzeń przyiętego ładunku (connaissemens), kontrakty naymu (chartes parties) okrętu.

Protokuł względem nastąpionego zrewidowania okrętu, kwity z opłaty w gotowiznie, albo za poręką, od zwierzchności ceł.

38. Kapitan, winien się osobiście znaydować na okręcie przy zawiianiu lub odbiianiu do portów, i z portów, wpływaniu lub wypływaniu do zatok i rzek.

39. Jeżeli szyper przeciwko prawidłom, czterema powyższemi artykułami przepisanym, sobie postępuie; odpowiada interessowanym, bądź do okrętu, bądź do ładunku, za wszelkie, ztąd wynikać mogące, wypadki.

40. Również odpowiedzialnym iest kapitan, za wszelkie uszkodzenia, takowym ładunkom wydarzane, które on na wierzchnią posadę (tillac) okrętu, bez zezwolenia na pismie ze strony właściciela tegoż ładunku, (*Befrachter* chargeur) składa.

To urządzenie, do pomnieyszych nadbrzeżnych podróż (petit cabotage) nie rozciąga się.

41. Kapitan od odpowiedzialności, iedynie udowodnieniem zaszłego gwałtu, uwalniać się może.

42. Ani kapitan, ani żaden z czeladzi okrętowey, z powodu pretensyi cywilnych, do nich mianych, przyaresztowanymi bydź nie mogą; skoro się albo iuż na okręcie znayduią, albo w batach do swego okrętu, w zamiarze wypłynienia na morze, udaią się, chybaby o takowe szło długi, które na tęż podróż zaciągnęli; lecz i w takowym wypadku, stawiaiąc poręcznika, aresztowanymi bydź nie mogą.

43 W takowych mieyscach, gdzie albo wła-

ściciele okrętu, albo ich pełnomocnicy mieszkaią; kapitan, lub szyper okrętowy, ani okrętu naprawiać, ani żagli, lin, i innych okrętowych potrzeb, skupować, i w tym celu długów na okręt zaciągać, lub tegoż okrętu naymować, bez zniesienia się z niemi i wyraźnego ich zezwolenia, nie może.

44. Gdy okręt, za zezwoleniem właścicieli, wynaiętym (frachtowanym) został, a niektórzy z tychże właścicieli, tego co na nich przypada, na potrzeby uzbroienia okrętu dostarczyć wzbraniaią się; w takowym razie, może kapitan, za poprzedzaiącym onychże na godzin dwadzieścia cztery, do tego przyłożenia się, wezwaniem, zrobić pożyczkę, na zysk lub stratę morską (à la grosse) w ich imieniu, i na ich część w okręcie mianą; w czem atoli upoważnienie sądowe mieć powinien.

45. Gdy w czasie żeglugi, potrzeba wypada naprawy okrętu, albo zakupienia żywności; na ten czas kapitan, dług na okręt cały i iego części zaciągnąć, tudzież część ładunku w stosunku do summy, którey maiąca się udowodnić potrzeba wyciąga, zastawić lub sprzedać iest mocen: winien atoli poprzedniczo, dla uprawnienia tego, protokuł spisać, i tako-

wy pierwszym w załodze okrętowey osobom, do podpisu podać; nadto znayduiąc się w kraiu Francuzkim, upoważnienie do tego od trybunału handlowego, albo w braku onego, od sędziego pokoiu; w kraiu zaś obcym, od konsula Francuzkiego, albo, gdy go niemasz, od zwierzchności mieyscowey, wyiednać powinien.

Właściciele okrętu, albo kapitan ich wyobrażaiący, winni zdać rachunek z sprzedanych towarów; a to, stosownie do ceny owczasowey towarów tegoż rodzaiu i dobroci w mieyscu tym i czasie, gdzie i kiedy okręt, po przypłynieniu na mieysce, wyładowanym zostanie.

46. Kapitan, przed wyiściem pod żagle z portu cudzoziemskiego lub z osad Francuzkich na powrót do Francyi, obowiązanym iest do przesłania właścicielom okrętu lub ich pełnomocnikom, rachunków sporządzonych i podpisanych przez niego, obeymuiących wyszczególnienie ładunku, cenę towarów naładowanych, summy które zaciągnąć musiał, nazwiska i zamieszkania tych, którzy mu pożyczyli.

47. Szyper (kapitan), zaciągaiący bez naglącey potrzeby summy na sam okręt, na uprowiantowanie lub inne okrętowe zapasy, al-

bo towary lub żywność zastawiaiący lub sprzedaiący, albo w swoich rachunkach fałszywie, bądź szkody poniesione, bądź wydatki, umieszczaiący; nietylko właścicielom za to wszystko odpowiada, ale oraz z osoby do zwrócenia waloru, albo wypłacenia sprzedanych w ten sposób towarów, zniewolonym bydź może; bynaymniey tym nie zmnieyszaiąc prawa, do pociągania go kryminalnie, gdyby tego wypadła potrzeba.

48. Szyper (kapitan) okrętu sobie powierzonego, całkowitą do żeglugi onego udowodnioną niezdatność wyiąwszy, sprzedać, bez szczegulnego na to od właścicieli umocowania, a to pod karą nieważności sprzedaży, nie może.

49. Szyper (kapitan), podeymuiący się iakowey morskiey żeglugi, ukończyć też pod karą wynadgrodzenia wszelkich szkód, tak właścicielom okrętu, iako też i ładunku na okręcie będącego, iest obowiązanym.

50. Szyper, przyimuiący służbę pod warunkiem dzielenia się zarówno zyskiem lub stratą, z ładunku pochodzącymi, iuż ani naymnieyszego handlu prowadzić, ani towarów skupować, na własny rachunek (osobę) nie może, chybaby się inaczey strony ułożyły.

51. Przestąpienie w powyższym artykule wyrażonego prawidła, utratę całkowitą towarów, które kapitan na swą osobę zakupił, i podział tychże pomiędzy resztę w okręcie udział maiących (interessowanych) za sobą ciągnie.

52. Kapitan, w czasie ciągłey podróży, choćby i w naywiększym będąc niebespieczeństwie, okrętu swego, bez poprzedniczego na to zezwolenia reszty starszyzny i okrętowey osady czyli czeladzi, opuszczać nie może; w zdarzeniu zaś, gdyby iuż inaczey bydź nie mogło, winien zabrać z sobą pieniądze, i co tylko może naydroższych towarów, a to pod karą osobistey odpowiedzialności.

Jeżeli zaś i te tym sposobem uratowane rzeczy, przez inny iakowy wypadek stracie podpadaią; w takowym razie, iuż iest wolnym od odpowiedzialności.

53. Szyper (kapitan), obowiązanym iest, aby w przeciągu dwudziestu czterech godzin, po swoim przybyciu, dziennik swóy podróży, zawidymować postarał się, i rapport złożył. (zdał sprawę.)

Zdanie to sprawy (rapport takowy) wyszczególniać ma: mieysce, i dzień, z którego i w

którym wypłynął; drogę którey się na morzu trzymał;

Niebeśpieczeństwa, które mu się wydarzały;

Zdrożności, na okręcie wypadłe, a szczególniey wszelkie znacznieysze, w czasie swoiey podróży zdarzone przypadki.

54. Rapport takowy, zdawać się ma w kancellaryi, w przytomności Prezesa sądu handlowego.

W mieyscach zaś gdzie Trybunału handlowego niemasz, Rapport takowy zdaie się przed sędzią pokoiu owego okręgu.

Sędzia pokoiu, takowy rapport odbieraiący, obowiązanym iest przesłać go niezwłocznie Prezesowi naybliższego Trybunału handlowego.

Tak w pierwszym, iako i w drugim, wypadku, rapport składa się w kancellaryi Trybunału handlowego.

55. Jeżeli szyper do obcego portu zawiia; winien iest, aby się do Konsula Francuzkiego udał, onemu rapport złożył, tudzież zaświadczenie, co do dnia, w którym przypłynął, i co do ówczasowego stanu, oraz rodzaiu ładunku, od niego uzyskał.

56. Jeżeli szyper, w ciągu swoiey żeglugi, do iakowego Francuzkiego portu zawinąć iest przymuszony; winien wskazać Prezesowi Trybunału handlowego tegoż mieysca powody swego doń wpłynienia.

W mieyscach, gdzie Trybunału niemasz, wskazanie to powodów, przed Sędzią pokoiu owego okręgu, dopełnia się.

Znaglony zaś kapitan do wpłynienia w port obcy; wskazania tego, przed Francuzkim Konsulem; gdy zaś tego niemasz, przed zwierzchnością mieyscową, dopełnia.

57. Kapitan, którego okręt się rozbił, sam albo z częścią ludzi okrętowych wyratowawszy się; winien iest, aby się przed sędzią owego mieysca, albo gdy tego niemasz, przed inną iakową zwierzchnością cywilną stawił; tymże rapport swóy, który przez uratowanych i przy sobie będących ludzi okrętowych potwierdzony bydź ma, złożył; Protokuł w tey mierze sporządzony, extraktem wyiednał.

58. Dla sprawdzenia rapportu kapitańskiego, Sędzia winien uczynić badanie (indagacyą) z czeladzi okrętowey, a nadewszystko, gdy to bydź może, z podróżnych, na nim płynących; co atoli innych udowodnienia śrzodków, tamować nie może.

Rapporta, w takowy nie stwierdzone spo-

sób, na uwolnienie od odpowiedzialności kapitana, nie służą; tudzież mocy dowodów w sądzie, nie maią; ten tylko szczególnie wypadek wyiąwszy: gdy się sam tylko kapitan, w mieyscu zdanego przez siebie rapportu, wyratował.

Dowodzenie, iż się inaczey rzecz ma, stronom interessowanym całkiem iest zachowane.

59. Gdy niebespieczeństwo widoczne i naglące nie zachodzi; kapitan żadnego towaru, przed zdaniem poprzedniczo rapportu, zładowywać nie może (*decharger, löschen*), a to pod karą nadzwyczaynego na nim poszukiwania.

60. Jeżeli w czasie żeglugi, okrętowi na żywności zbywa, w takowym razie kapitan, zasiągnąwszy zdania od starszyzny okrętowey, tych, co na własny rachunek żywność z sobą prowadzą, do odstąpienia teyże, za opłaceniem wartości, dla dobra całego okrętu, zniewolić może.

TYTUŁ V.

o Zaciąganiu i mycie, żołdzie maytków, tudzież innych do żeglugi należących ludzi.

61. Warunki, pod któremi kapitan, i inni do osady okrętowey należący, do służby zobowiązali się; albo rolami zaciągu tychże, albo szczególnemi umowami stron, wywodzą się.

62. Tak kapitan okrętowy, iako też ludzie do osady okrętowey, należni, bez poprzedniczego zezwolenia właścicieli okrętu i opłacenia morskiego naymu (frachtu), iakiegokolwiek bądź rodzaiu towarów, i pod iakimkolwiek bądź pozorem, na swóy własny rachunek, na okręt ładować nie mogą; chybaby im to kontraktem służby dozwolone było.

63. Jeżeli podróż morska, przed odbiciem od lądu okrętu, winą właścicieli, kapitana, lub tych co wynaieli okręt, cofnioną zostaie; maytkowie, bądź na całą podróż, bądź miesięcznie ugodzeni, uzyskuią dzienną zapłatę, za dnie, na wyporządzanie do podróży okrętu łożone. Wzięty zaś zadatek, iako wynadgrodzenie, przy nich pozostaie.

Jeżeli zaś żadnego zadatku lub zaliczenia nie uzyskali; to całomiesięczne myto, w wynadgrodzeniu uzyskuią.

Jeżeli podróż, dopiero po wypłynieniu okrętu na morze, cofnioną zostaie; maytkowie, na całą podróż ugodzeni, całkowitą zapłatę sto-

sownie do zawartego z niemi kontraktu, odbieraią.

Maytkowie zaś, miesięcznie ugodzeni; oprócz myta, za czas w służbie przepędzony, ieszcze połowę ogólnie wziętego, i podług domniemanego trwania reszty podróży, do którey się obowiązali, wyrachowanego myta, iako wynadgrodzenie, uzyskuią.

Nadto maytkowie, tak na całą podróż, iako też miesięcznie ugodzeni, uzyskuią wynadgrodzenie wydatkow podróżnych; a to aż do powrótu ich na owo mieysce, z którego okręt wypłynął: chybaby kapitan, właściciele, albo w naymie maiący okręt, lub zarządzaiący, o przewiezienie ich na innym okręcie, do tego mieysca, z którego pierwszy wypłynął, powracaiącym, wystarali się.

64. Jeżeli handel z tym mieyscem, do którego okręt miał żeglować, ieszcze przed odbiciem się od lądu okrętu, przerwanym, lub tenże okręt, ze strony rządu przytrzymanym został; w takim razie maytkowie, iedynie żołd za dnie, na ładowanie i uzbroienie tego okrętu łożone, uzyskuią.

65. Jeżeli zaś, czy to zakaz prowadzenia handlu, czy to rządowe przytrzymanie (sekwestr) w czasie bytności okrętu na morzu; zachodzą; na ów czas, co do pierwszego, maytkowie myta swoie w stosunku do czasu, który wysłużyli, uzyskuią.

Co do drugiego zaś; maytkom, miesięcznie ugodzonym, póki tylko przytrzymanie trwa, iedynie połowa umówionego myta; na całą zaś podróż zamówionym, całkowite myto, podług brzmienia kontraktu, opłaca się.

66. Jeżeli przedłużenie żeglugi następuie; myto maytków, na całą podróż ugodzonych, w stosunku do przedłużenia, pomnaża się.

67. Jeżeli okręt, do mieysca bliższego nad owo, do którego miał, stosownie do wynaymu, iść, dobrowolnie zawiia; maytkowie, żadnego przez to zmnieyszenia umowionego myta, nie ponoszą.

68. Jeżeli maytkowie, pod warunkiem dzielenia się zyskiem lub stratą z naymu okrętu (prowadzki) są ugodzeni; w takowym razie, żadnego wynadgrodzenia, ani dniowey zapłaty, z powodu przerwania, spóźnienia, lub przedłużenia żeglugi, siłą przemagaiącą zrządzonych, nie uzyskuią.

Lecz gdy przerwanie, spóźnienie, lub przedłużenie żeglugi, ze strony tych, co sobie naieli

okręt, pochodzą; czeladź okrętowa, uzyskuie wynadgrodzenie swoie, z wynadgrodzenia okrętowi, w takowym razie zapewnionego.

Takowe wynadgrodzenia, tak między właścicieli, iako też ludzi okrętowych, w tymże samym stosunku, w iakim zysk z wynaymu okrętu, rozdzielane bydź maią.

Jeżeli przeszkoda w żegludze ze strony szypra albo właścicieli pochodzi; wynadgrodzenie, ludziom okrętowym należne, na nich spada.

69. W zdarzeniu, gdy okręt wziętym bywa, na prąd, skałę wpada, lub się rozbiła, a to tak, iż i statek, i cały ładunek całkiem przepadaią; maytkowie, nic myta wymagać nie mogą.

Lecz za to do zwracania tego, co im na toż myto zaliczono, bynaymniey obowiązanymi nie są.

70. Jeżeli część okrętu ocaloną zostaie; maytkowie, tak miesięcznie, iako też na całą podróż naięci, poszukuią wypłaty należney im zaległości, na części okrętu, przez siebie uratowaney.

Jeżeli części rozbitego okrętu wystarczaiącemi do opłaty nie są, albo gdy same tylko towary uratowano; w takowym razie, gdy ina-

inaczey bydź nie może, myto swoie z frachtu odbieraią.

71. Maytkowie, pod warunkiem dzielenia się wynaymem okrętu czyli frachtem, ugodzeni: myto swoie iedynie z tego frachtu (naymu) a to w tymże samym stosunku co i kapitan, uzyskuią.

72. Maytkowie, pod iakiemikolwiek bądź warunkami ugodzeni, za czas, który na ratowanie rozbitego okrętu i onego ładunku łożą, dniową zapłatę odbierać powinni.

73. Gdy maytek w czasie podróży morskiey zachoruie, albo w służbie okrętowey rannym zostaie; w takowym razie, myto swoie, staranność i kuracyą, kosztem okrętowym mieć powinien.

74. Jeżeli zaś w sprawie przeciw nieprzyiaciołom lub morskim rozbóynikom, iest rannym; w ów czas ma utrzymanie, dozor i kuracyą kosztem wspólnym okrętu i ładunku.

75. Gdy zaś na lądzie, okręt bez zezwolenia opuściwszy, ran dostaie; w tym razie wydatki na kuracyą i utrzymanie sam ponosi, a nawet może go kapitan całkiem ze służby oddalić.

W ostatnim zdarzeniu, myto swoie iedynie

za czas, przez który istotnie służył, odbiera.

76. Jeżeli maytek w czasie żeglugi umiera; sukcessorowie iego odbieraią zań myto, aż do dnia śmierci należne, gdy miesięcznie był ugodzonym.

Jeżeli zaś ten na całą podróż zgodzonym został; w takowym razie, sukcessorowie iego biorą połowę żołdu, gdy on płynąc do przeznaczonego mieysca, lub w porcie onego umiera.

Jeżeli zaś żegluiąc na powrót umiera; to cała ilość myta sukcessorom wypłacić się powinna.

Maytek, pod warunkiem udziału z zysku, lub z ładunku ugodzony, gdy po rozpoczęciu żeglugi umiera; sukcessorowie całkowity takowy udział odbieraią. Gdy maytek przy obronie okrętu polega; całkowite myto za całą podróż, skoro tylko okręt do pewnego portu zawiia, sukcessorowie iego otrzymuią.

77. Maytek z okrętu zabrany i do niewoli wzięty; ani od kapitana, ani od właściciela lub dzierżawców okrętowych, przykładania się do swego okupu wymagać nie może.

Otrzymnie iedynie należne sobie myto, aż

do dnia, w którym wziętym i do niewoli zaprowadzonym został.

78. Jeżeli zaś maytek, w służbie okrętowey, bądź na wodzie, bądź na lądzie, wysłany, w ręce nieprzyiacielskie wpada i w niewolą się dostaie; ma prawo domagania się wypłaty całkowitego swego żołdu.

Ma oraz prawo domagania się o wynadgrodzenie summy, na okup swoy wyłożoney, ieżeli okręt do pewnego portu zawinął.

79. Takowe wynadgrodzenie spada na właścicieli okrętowych; ieżeli maytek, w służbie okrętowey, lądowey, czyli wodney, był wysłanym.

Jeżeli zaś maytek w potrzebie, i okrętowey i ładunkowey, bądź lądowey bądź wodney, posłany, niewoli podpada; w takowym razie, wynadgrodzenie takowe, właściciele okrętu z właścicielami ładunku razem ponoszą.

80. Ilość wynadgrodzenia takowego, w summie sześciuset franków ustanowia się.

Wybieranie i użycie takowey summy, stosownie do rządowych, względem okupu niewolników, przepisanych prawideł, następować powinno.

81. Maytek, udowodniaiący, iż bez ważney

przyczyny, ze służby oddalonym został; ma prawo do poszukiwania wynadgrodzeń za to, na kapitanie.

Wynadgrodzenie takowe, ma się z trzeciey części całkowitego myta składać, gdy oddalenie, ieszcze przed wypłynieniem na morze, nastąpiło.

Wynadgrodzenie ma się równać ilości całkowitego myta i wydatków, na powrót do domu łożonych, kiedy oddalenie w ów czas, gdy iuż okręt na morze wypłynął, nastąpiło.

Kapitan, w żadnym z powyżey wytkniętych wypadków, zwrotu ilości, na wynadgrodzenia takowe wyłożoney, od właścicieli okrętu żądać nie może.

Wynadgrodzenie nie ma mieysca, kiedy maytek, ieszcze przed ukończeniem roli okrętowey (zaciągu), oddalony został.

W kraiu obcym, kapitan w żaden sposób maytka oddalać ze służby nie może.

82. Maytkowie, co do myta sobie należnego, szczegulne uprzywileiowane maią prawo, tak do okrętu, iako też do onego ładunku.

83. Wszelkie prawidła, względem myta, utrzymywania, opatrywania i wykupu maytków przepisane, rozciągaią się oraz na officerów i innych ludzi okrętowych.

TYTUŁ VI.

o Morsko-ładunkowych kontraktach czyli wynaymu okrętu tyczących się (Chartes parties affretemens ou nolissemens.)

84. Wszelka ugoda względem naymu okrętu, pod nazwiskiem (Chartes Parties,) morskiego frachtu, albo morsko-ładunkowego kontraktu, na pismie zawierana bydź ma.

Powinna obeymować nazwisko i liczbę beczek (wymiar okrętu).

Nazwisko Kapitana.

Nazwisko wypuszczaiącego w naiem, i naymuiącego.

Mieysce i czas ładowania i wyładowania, między stronami umówione.

Ilość frachtu czyli arendy okrętowey.

Oznaczenie, czyli cały okręt, czy też tylko część onego iakowa, zafrachtowaną bydź ma.

Umówione wynadgrodzenia w zachodzącym spóźnieniu.

85. Jeżeli czas ładowania i wyładowania (oddania ładunku *Löschung*) między stronami interessowanymi przez umowę oznaczonym nie iest; w takowym razie, stosownie do zwy-

czaiów mieysc, w których umowy zachodzą, reguluią się.

86. Gdy okręt miesięcznie iest naiętym, i gdy na nie zaszła umowa; należność fraktowa, poczyna się od dnia, w którym okręt wypływa.

87. Jeżeli przed wypłynieniem na morze okrętu, związki handlowe z kraiem, do którego był przeznaczony, ze strony rządu, zerwane zostały; zawarte kontrakty tym samym upadaią, tak, że ani iedna, ani druga strona wynadgrodzenia szkod i wydatków, domagać się nie może.

Naymuiący sobie okręt, czyli dzierżawca, ponosi wydatki, na władowanie i wyładowanie towarów łożone.

88. Gdy iakowa przemoc, dla którey wypłynienie okrętu na czas tylko iakowy przeszkodzie podległo, wydarza się; trwaią w swey mocy zawarte umowy: atoli pretensya względem wynadgrodzenia szkód i wydatków, przez takową zwłokę poniesionych, mieysca nie ma.

Również w swey mocy trwaią umowy, i żadne powiększenie ceny frachtowey mieysca

mieć nie może, gdy przemagaiąca siła, w czasie żeglugi, iakową czyni przeszkodę.

89. W czasie włożonego ambargo, może ten, co okręt sobie naiął, towary swoie wyładować, lecz winien ie, albo swoim kosztem na powrót wyładować, albo szyprowi za to wynadgrodzić.

90. W zdarzeniu, gdy port, do którego okręt przeznaczony, iest blokowanym; obowiązkiem iest szypra, ieżeli innych niema rozkazów, aby do naybliższego portu tey potencyi zawinął, do którego mu iest wolne wpłynienie.

91. Okręt, iego stroisz i wszystkie należności, frachtowa opłata, władowane towary, są względnie obciążonemi, za dopełnienie zaszłych między stronami umów.

TYTUŁ VII.

o *Cedułach ładunkowych, frachtowych listach towarów, (connaissements.)*

92. Lista towarów (connaissement), rodzay i ilość, tudzież gatunek przedmiotów prowadzenia (fraktowych), ma wyrażać.

Zawiera w sobie nazwisko właściciela ładunku.

Nazwisko i mieszkanie tych, do których ładunek przesyła się;

Nazwisko i mieszkanie szypra;

Nazwisko i liczbę beczek, (wymiar) okrętu,

Mieysce, w którym okręt na morze wychodzi, i mieysce do którego iest przeznaczonym.

Wyszczegulnia oraz;

Ilość umówionego naymu czyli fraktu. Po brzegach wskazuie taż lista spis towarów (connoissement) znamiona i numera przesyłalnych towarów.

Lista towarów może brzmieć (bydź wystawiona) albo na maiącego prawo (à ordre) albo na ukaziciela, albo na osobę wymienioną.

93. Wszelki spis towarów (connoissement) naymniey w trzech oryginałach, wygotowany bydź powinien.

Jeden z nich dostaie się właścicielowi ładunku (okręt sobie naymuiącemu *Befrachter.*)

Drugi temu, do kogo towary są adressowane.

Trzeci szyprowi,

Czwarty właścicielowi okrętu.

Takowe cztery oryginały spisów towarowych, we dwadzieścia cztery godzin po władowaniu towarów, właściciel ładunku, czyli naymuiący sobie okręt, szyper lub kapitan, podpisywać maią.

W tymże przeciągu czasu, właściciel frachtowego ładunku, (naymuiący sobie okręt,) winien złożyć kapitanowi kwit z opłat publicznych od władowanych towarów (les acquits.)

94. Spis towarów (connoissement), podług wyżey opisanych formalności sporządzony, staie się godnym wiary aktem, między stronami, do naymu okrętu (frachtu) wchodzącemi, tudzież między temiż a assekurantami (zabeśpieczenie daiącemi.)

95. W zachodzącey niezgodności między spisami towarów (konossemantami) iednego ładunku; spis, który się w ręku szypra, i od naymuiącego sobie okręt lub iego komissanta (powiernika) podpisanym znaydzie, iest aktem godnym wiary. Toż samo służy i temu oryginałowi, który właściciel ładunkowy, albo odbieraiący ładunek okazuią, skoro takowy własnoręcznie od kapitana iest podpisaném.

96. Każdy powiernik, kommissant, lub towar władowany odbieraiący, któremu w spisie towarowym (konossamencie) lub też (chartes par-

ties) kontrakcie ładunkowym prowadzenia wyszczególnione towary, są dostawione; winien iest, gdy tego żądaią, kwit odebrania tychże kapitanowi wydać, a to pod winą zwrócenia wszelkich szkód i stowego, a nawet i takowych, do którychby przewłoka była powodem.

TYTUŁ VIII.

O Frakcie czyli komornem ładunkowym (du fret ou nolis.)

97. Arendę, która się z okrętu lub iakowego statku opłaca; frachtem czyli komornem ładunkowym nazywaią (fret ou nolis.)

Fracht takowy, (komorne) stosownie do ugody, między stronami zaszłey, ustanawia się.

Udowodniaią się kontraktami o naiem okrętu, lub też spisami towarów (konnossementami). Naiem okrętu zawierać się zwykł, albo o cały okręt na ogół, albo o część onego iakową na szczeguł na całą podróż morską, albo tylko na czas zakreślony, a to *na wymiar* (beczkowy cetnarowy) na oko (chibi trafi à forfait) albo za opłatą od każdey sztuki; (à cueillete.) z wyrażeniem liczby beczek (wymiaru) okrętu.

98. Gdy okręt całkiem iest zaarendowany

(zafrachtowany) a dzierżawiący i naymuiący sobie, całkowitego nań ładunku nie daie; szyper, bez poprzedniczego zezwolenia tego, który sobie naiął, żadnego innego ładunku przyimować nie może.

Frocht za towary, które ładunku całkiem naiętego okrętu dopełniaią, do tego, kto całkiem naiął, należy.

99. Aczkolwiek ten, co sobie naiął okręt, całkowitego ładunku, podług zaszłey ładunkowey umowy (charte partie), na okręt nie ładuie; iest wszelakoż obowiązanym, do zapłacenia całkowitey ładunkowey kwoty i iakoby za cały umówiony ładunek, który władować miał.

Chcąc zaś więcey nad to, o co się umówił, władować; dopłaca za to, co umowę przechodzi, a to stosownie do ceny, kontraktem ładunkowym (frachtowym) umowioney.

Jeżeli zaś naymuiący sobie okręt, nic nań nie ładuiąc, przed wyruszeniem na morze, umowioney podróży całkiem odstępuie; w takowym razie, połowę tey ilości, którą kontraktem ładunkowym, za całkowity ładunek wypłacić obowiązał się, wynadgradzaiąc zawód, kapitanowi, opłaca.

Jeżeli okręt część tylko ładunku otrzyma-

wszy, nie całkowicie ładowany, wypływa na morze, całkowita ilość summy szyprowi należy się.

100. Jeżeli szyper (kapitan) podał naymuiącemu okręt, iako maiący większą, niż iest w istocie, donośność (wymiar); w takowym razie, temuż, za wszystkie ztąd wypadłe szkody i wydatki, odpowiada.

101. Podanie względem donośności wymiaru okrętu, w tym dopiero razie, za mylne uważać się ma, gdy pomyłka, czterdziestą część całości przechodzi, i gdy się z zaświadczeniem względem teyże donośności czyli wymiaru, dawać się zwykłém, nie zgadza.

102. Jeżeli ładunek naiętego okrętu, z towarów sztukowych, do wielu należących (à cueillette) składa się, bądź tychże na cetnary beczki, bądź że na oko (chybi trafi;) zaszła umowa; naymuiący sobie okręt, przed wyiściem onego na morze, wyładować swoie ładunkowe towary może, połowę umówioney ilości naymu (frachtu) opłacaiąc.

Ponosi przytym koszta, na ładowanie, wyładowanie, tudzież przeładowanie (récharge) towarów łożone, iako też z przyczyny zpóźnienia wynikłe.

103. Szyper, postrzegłszy na okręcie towary, które mu przyzwoicie podane nie były; ma prawo, gdy ieszcze okręt nie ruszył z mieysca, albo ie na ląd wyrzucić, albo od nich naywyższego, iaki tylko w owym mieyscu, za takowy rodzay towarów, płacić się może, wymagać frachtu.

104. Naymuiący sobie okręt, gdy towary swoie w ciągu żeglugi zładowywa; obowiązanym iest, nie tylko do opłaty całkowitey ilości frachtowey, ale oraz i wydatków, przez poruszenie z mieysc innych rzeczy, tym wyładowaniem zrządzonych. Lecz ieżeli towary, z powodu złego postępowania albo błędów szypra (kapitana), wyładowanemi bydź musiały; w takowym razie, kapitan za wszystko odpowiada.

105. Jeżeli okręt, bądź przy wypłynieniu na morze, bądź w czasie żeglugi, bądź w czasie zładowywania na mieyscu przeznaczenia, przez winę naymuiącego tenże okręt, zatrzymuie się; w takowym razie koszta, z przewłoki wynikłe, na tegoż spadaią.

Jeżeli okręt, tam i na powrót, naiętym został; a bez ładunku, albo nie z zupełnym ładunkiem powraca: w takowym razie, szyper ma prawo

do całey ilości frachtowey i oraz do wynadgrodzenia, za spóźnienie.

106. Wzaiemnie szyper, (kapitan), winien wynadgrodzenie naymuiącemu sobie okręt, ieżeli tenże z iego przyczyny, przy wypłynieniu na morze, w drodze lub w mieyscu przeznaczenia, iakowey przeszkodzie, lub zatrzymaniu podlegał.

Ilość wynadgrodzeń takowych, znaiący się na tym (biegli) ustanawiaią.

107. Jeżeli szyper, w ciągu żeglugi, do naprawy okrętu przynaglonym bywa; naymuiący sobie okręt, winien iest czekać, lub całkowitą ilość frachtową opłacić ma.

W zdarzeniu zaś takowym, gdy okręt naprawionym iuż bydź nie może; obowiązkiem iest szypra, aby inny na to mieysce naiął statek.

Jeżeli szyper innego okrętu naiąć nie mógł; część tylko arędy frachtowey, do odbytey podróży stosowną, odbiera.

108. Szyper, ilość arendy frachtowey traci, i naymuiącemu sobie okręt za wszelkie szkody odpowiada; skoro mu ten dowiedzie, iż okręt, przed wyiściem ieszcze na morze, do żeglugi zdatnym niebył.

Dowody takowe dopuszczalnymi są, pomimo nastąpioney przed wyiściem pod żagle rewizyi, i udzielonego na to zaświadczenia.

109. Od towarów, które szyper, potrzebą znaglony, bądź dla naprawy, bądź dla opatrzenia w żywność, i tym podobnych nagłych potrzeb okrętu, zbywa, fracht się całkowity należy; ale kapitan, za zbyte tym sposobem towary czyli onych wartość, a to w stosunku do ceny, za iaką reszta, lub inne podobne iedneyże dobroci towary, w czasie i w mieyscu wyładowania, gdy okręt szczęśliwie przypływa, sprzedane bywaią: temu, co sobie naiął okręt, odpowiada.

Jeżeli zaś okręt przepada; to kapitan, ma się ze sprzedanych towarów rachować, stosownie do tego, iak ie sprzedał; ale z drugiey strony, ilość arendy frachtowey, tak iak ta w spisie towarów (connaissement) iest wyszczególnioną, sobie odciąga.

110. Jeżeli związki handlowe z tym kraiem, do którego okręt płynął, przerwane zostały, i okręt do powrotu nazad z ładunkiem znaglonym iest: w takowym razie, szyper, iedynie ilość arendy frachtowey, za płynienie do mieysca przeznaczenia uzyskuie, aczkolwiek okręt

tam i na powrót był naiętym (zafrachtowanym.)

111. Jeżeli na okręt, w ciągu żeglugi, na rozkaz iakowego rządu, ambargo włożone zostanie; w takowym razie, za czas trwaiącego przytrzymania, ieżeli okręt miesięcznie iest ugodzony, ilość frachtowa nie płaci się; a oraz nie podlega podwyższeniu, gdy na całkowitą żeglugę był naiętym.

Żywność i myto ludzi okrętowych, w czasie przytrzymania, do przypadków morskich (avaries) należą.

112. Szyper uzyskuie wprawdzie ilość frachtową, od rzeczy, które dla wspólnego wszystkich dobra w morze wyrzucone zostały; ale też za to, straty, ztąd wypływaiące, z innymi ponosi.

113. Fracht od towarów, wpadnieniem na skałę lub rozbiciem się okrętu, zginionych, tudzież od zbóyców morskich zabranych, lub od nieprzyiaciela złupionych, całkiem się niepłaci.

Nadto szyper, zaliczoną na rzecz arendy frachtu summę, ieżeli w tey mierze, przeciwna temu, nie zaszła umowa, zwrócić winien.

114. Jeżeli okręt i ładunek okupowi podpadaią,

padaią, lub gdy się towary z rozbitego okrętu wyratowały; szyper odbiera fracht, aż do owego mieysca, na którym okręt zabranym został, lub się rozbił.

Jeżeli zaś towary na mieysce przeznaczenia dostawia; całkowity fracht bierze, ale się do okupu przykłada.

115. Ilość, podług którey każdy się z interessowanych do okupu okrętu przykładać winien, co do towarów; ta podług ceny onych, na mieyscu i w czasie wyładowania braney, po odtrąceniu wydatków, a co do skutku i frachtu, podług połowy wartości oboyga, rozkłada się.

Myto maytków, do rachunków przykładania się takowego nie wchodzi.

116. Jeżeli ten, któremu towary przesłane zostały, przyiąć onych niechce; w ten czas szyper, od sądu do tego upoważniony, część ich, summie, sobie należney, odpowiadaiącą, sprzedać, i o złożenie w depozycie urzędowym reszty postarać się może.

Jeżeli kwota, ze sprzedaży całkowitey towarów, summie za naiem okrętu należney, nie odpowiada; szyprowi do tego, co sobie naiął okręt, Regres pozostaie.

117. Kapitan z powodu nieopłaconego frachtu, towarów na okręcie przytrzymywać nie może,

Ale w ciągu wyładowania onych, może żądać, aby dotąd, dopóki fracht opłaconym nie zostanie, w zarękę oddane były.

118. Przez dni czternaście, od dostawienia towarów rachuiąc, ma kapitan uprzywileiowane prawo pierwszeństwa, z powodu należytości frachtowey, do towarów, ładunek składaiących, ieżeli się ieszcze w ręce trzeciego niedostały.

119. Jeżeli naymuiący sobie okręt, albo inni iacykolwiek właściciele ładunku, przed upłynieniem dni czternastu upadaią (nie płatnikami staią się): w takowym razie, kapitan, tak co do należności za fracht, iako też co do pochodzących z morskich przypadków (a varies) pretensyi, przed wszelkiemi wierzycielami ma pierwszeństwo.

120. Naymuiący sobie okręt, w iakimkolwiek bądź wypadku, o zniżenie sobie ilości frachtowey czyli naymu, domagać się nie może.

121. Nadto, naymuiący sobie okręt, takowych towarów, któreby, z powodu ułomney (podpadaiącey zepsuciu) onych istoty, lub przez

przypadek, wartość, swoią całkiem lub w części utraciły szyprowi, w opłacie za fracht porzucać nie może.

Jeżeli atoli beczki, wino, oliwę, miód, tudzież inne rozcieki (płynności) obeymuiące, tak daleko wyciekły, iż prawie, albo blisko, całkiem próżnemi są; w takowym razie naymuiący okręt, zrzec się do nich swey własności, i onęż w opłacie frachtu szyprowi zostawić może.

TYTUŁ IX.

o Kontraktach pożyczek morskich na los szczęścia, (na chibi trafi) des contrats à la grosse.

122. Kontrakty względem pożyczek na los szczęścia (à la grosse) albo urzędownie przed notaryuszami; albo prywatnie, własnoręcznymi pismami zawieraią się.

Kontrakt takowy obeymuie

Zaciągniony kapitał; i ilość zysku morskiego, iaką strony między sobą umówiły.

Przedmioty, na których pożyczka iest zabespieczona.

Nazwisko okrętu i kapitana,

Nazwisko dłużnika i wierzyciela.

Jeżeli pożyczka na iedną tylko podróż,

Na iaką podróż, i iakowy przeciąg czásu, nastąpiła; nakoniec

Termin wypłaty.

123. Każdy na los szczęścia, morską pożyczkę daiący, ieżeli we Francyi mieszka, obowiązany iest do podania swego o to spisanego kontraktu, do Trybunału handlowego, a to w dziesięć dni od daty tegoż kontraktu rachuiąc, pod utratą swego prawa pierwszeństwa.

Jeżeli kontrakt o tęż pożyczkę w obcym zawiera się kraiu; podlega prawidłom, artykułem 45. przepisanym.

124. Dokument na los szczęścia morskiey pożyczki, ieżeli brzmi na ukaziciela, mocą indossowania (przenoszenia) na inne osoby przechodzić może.

W takowym razie, odstąpienie takowego dokumentu ma też same skutki, i też same prawa względem stawienia poręki, iako i przenoszenie innych handlowych papierów, czyli wexlów, za sobą ciągnie.

125. Poręka względem opłaty takowego dokumentu, do umówionego z teyże pożyczki morskiego zysku, rozciągać nie ma; chybaby się strony przeciwnie umówiły.

126. Morskie, na los szczęścia pożyczki, zapisywać się mogą.

Na całkowitym okręcie; lub linach, cumach i żaglach, czyli stroiu onego;

Na uzbroieniu i uprowiantowaniu;

Na ładunku okrętowym.

A we wszelkich tych przedmiotach, albo łącznie na cały onych oguł, albo też na pewne i wymienione części ogułu.

127. Kontrakty o morskie na los szczęścia pożyczki, skoro summy, w nich obięte, wartość przedmiotów, na których się zapisuią, przechodzą; na żądanie pożyczaiących, za nieważne uznanemi bydź mogą, zwłaszcza gdy się dowiedzie zaszłe ze strony zaciągaiącego takową pożyczkę, podeyście, czyli oszukaństwo.

128. Gdy żadne nie zaszło oszukaństwo; kontrakt iest ważnym aż do tey ilości, którą wynosi wartość przedmiotów, takową pożyczką obciążonych; a to, stosownie do nastąpionego tychże przedmiotów ocenienia, lub zaszłey względem tego między stronami ugody.

Część zaś pożyczki, ilość wartości przedmiotów przechodząca, wraz ze słowem (z prowizyą) podług kursu owego mieysca, ma bydź a powrót wypłacona.

129. Morskie na los szczęścia pożyczki, tak na fracht przyszły, iako też na zysk z przyszłego ładunku spodziewany, całkiem zabronione są.

W takowym wypadku, daiący takową pożyczkę, ma iedynie prawo, do żądania zwrotu kapitału, ale bez żadnego stowego, czyli prowizyi.

130. Morskie na los szczęścia pożyczki, co do maytków i innych ludzi morskich, na ich myto, lub płacę; mieysca nie maią.

131. Jeżeli kontrakt o pożyczkę na los szczęścia; względem całego okręgu zawartym został; na ów czas, kapitał i umówione stowe (procenta) takowey pożyczki; sam okręt, stróy onego, zbroiownią, żywność, a nawet i zarobiony fracht, prawem pierwszeństwa, obciążaią.

Podobnież gdy takowa pożyczka na ładunek okrętowy zaciąga się; całkowity ładunek, za kapitał i umowione zyski, podług prawa pierwszeństwa, odpowiadaią.

Jeżeli takowa pożyczka, na pewny tylko przedmiot, bądź okrętowy, bądź ładunkowy, nastąpiła; w takowym razie prawo pierwszeństwa, do tegoż iedynie przedmiotu, i to w stosunku ilości, która go obciąża, rozciąga się.

132. Pożyczka takowa, którąby w mieyscu mieszkania właścicieli okrętu, sam kapitan, bez ich urzędowego upoważnienia, lub późnieyszego potwierdzenia aktu, zaciągnął; tyle tylko czyniącemu takową pożyczkę, do dochodzenia oney, i do pierwszeństwa, nadaie prawa; ile część czyli udział, który kapitan bądź w okręcie, bądź w frachcie ma, wynosić może.

133. Jeżeli zaś właściciele okrętu, w części na nich przypadaiącey, do naprawy, uzbroienia, lub uprowiantowania okrętu, za poprzedniczém siebie dwudziestoctero godzinnem wezwaniem, przyłożyć się nie chcieli; w takowym razie, pożyczka na los szczęścia, przez samego kapitana w mieyscu mieszkania tychże właścicieli, na naprawę lub uprowiantowanie okrętu, zaciągniona; część ich i udziały w okręcie posiadane, prawem pierwszeństwa, obciąża.

134. Pożyczki takowe, na potrzeby ostatniey żeglugi zaciągnione, maią, co do opłaty onych, nad pożyczkami, na poprzedzaiące żeglugi zaciągnionemi, pierwszeństwo; chociażby oświadczono, iż ostatnie, przedłużeniem lub odnowieniem terminu, na dal pozostały.

Summy, w ciągu żeglugi zaciągnione, maią

pierwszeństwo nad summami, przed wypłynieniem na morze okrętu zaciągnionemi; a ieżeli w ciągu iedneyże żeglugi, zaciągniono kilka pożyczek; ostatnia pożyczka, ma pierwszeństwo, przed tą, która ią poprzedziła.

135. Daiący na los szczęścia pożyczkę na towary, do oznaczonego kontraktem okrętu władowane, prawa swego do tychże towarów, nawet gdy takowe przypadkom morskim podlegaiąc, na inny okręt przeładowane zostały, nie utraca; chybaby prawnie dowiedziono, iż przeładowanie takowe siła przemagaiaca zrządziła.

136. Gdy pożycką na los szczęścia obciążone rzeczy całkiem przepadaią, i gdy zaguba takowa, przypadkiem w mieyscach i czasach, tym to losowym kontraktem obiętych, nastąpiła; pożyczoney summy dopominać się nie można.

137. Zniżenie wartości, umnieyszenia i straty, z istotnego składu sameyże rzeczy pochodzące, tudzież uszkodzenia przez czyny tych, którzy długi takowe zaciągnęli, zrządzone, straty dla pożyczaiącego za sobą nie ciągną.

138. W zdarzeniu gdy się okręt rozbiia; wypłata summ, pożyczką na los szczęścia zaciągnionych, iedynie w stosunku do wartości

przedmiotów uratowanych, i takową pożyczką obiętych, a to ieszcze po odciągnieniu od niey wypadków, na ratowanie łożonych, następuie.

139. Jeżeli czas, w przeciągu którego, niebespieczeństwo na daiącego na los szczęścia pożyczkę, spadać ma, kontraktem oznaczony nie iest: w takowym razie, co do okrętu, onego stroiu, zbroi i żywności; czas takowy poczyna się, od dnia, w którym okręt, pod żagle wychodzi, i wciągnie się do dnia, w którym tenże w mieyscu swego przeznaczenia na kotwicach stawa, lub doń zawiia.

Co się zaś towarów tyczy, przeciąg niebespieczeństwa, czyli azardu, poczyna się od dnia, w którym towary do okrętu władowane, lub na przewozowe statki, w celu przewiezienia onych do okrętu, włożone zostały, i aż w dniu wyładowania tychże na ląd kończy się.

140. Długi na towary, kontraktem pożyczki na los szczęścia zaciągaiący, zatonieniem okrętu i towarów, od wypłaty onych wolnym nie staie się; gdy nie dowodzi, iż, w czasie zatonienia, byłe na okręcie rozbitym iego własne towary, ilości zaciągnionego długu wyrównywały.

141. Daiący na los szczęścia pożyczką przy-

kładaią się do nadzwyczaynych morskich przygod (avaries communes) które zaciągaiący ponoszą.

Ponoszą także daiący pożyczkę i zwyczayne czyli pospolite morskie przypadki (avaries simples) ieżeli się strony inaczey wyraźnie nie ułożyły.

142. Jeżeli tenże sam okręt, i tenże sam ładunek, kontraktem o pożyczki na los szczęścia, zarazem i kontraktem zabespieczenia (assurance) są obiętemi; w takowym razie, wartość rzeczy po rozbiciu okrętu uratowanych, rozdziela się pomiędzy daiących morską na los szczęścia pożyczkę, iedynie co do zaliczonego przez nich kapitału, i między zabespieczaiących (assekurantów) co do summ zabespieczalnych; a wszystko w stosunku co do ilości ich pretensyi (stowego) i bynaymniey prawu summ uprzywileiowanych artykułem 2, wyszczegulnionych nie ubliżaią.

TYTUŁ IX.

ODDZIAŁ I.

o Zabespieczeniach czyli assekuracyach.

143. Kontrakt zabespieczenia (assekuracyi), na piśmie zawierany bydź powinien.

Datę swoią od dnia podpisu zaczyna.

Wyraża się w nim, czyli podpisy przed, czy po południu, nastąpiły.

Może bydź zawartym i nie urzędowym, ale własnoręcznie podpisanym pismem.

Zadne się w nim okienka, czyli mieysca białe, znaydować nie mogą.

Pismo takowe wyrażać ma nazwisko i mieysce mieszkania tego, który pod zabespieczenie rzecz poddaie, a oraz oznaczenie, czyli to iako właściciel, czyli iako powiernik, kommissant, czyni.

Nazwisko i opis okrętu,

Nazwisko szypra (kapitana)

Mieysce, na którym towary są, lub maią bydź władowane.

Port, z którego okręt, miał, lub ma wypłynąć na morze.

Porta lub stanowiska, w których okręt brać ładunek lub składać ma;

Podobnież do których ma zawiiać, rodzay, wartość, lub szacunek towarów, przedmiotów zabespieczeniem obiętych.

Czas, od którego i do którego wzięcie na siebie niebespieczeństwa, ma się zaczynać i kończyć.

Summę zabespieczalną.

Ilość stowego (procentu) od zabespieczenia (die premie.)

Oświadczenie stron, iż one, w zachodzących sporach, wyrokom sądu polubowego ulegną, ieżeli strony na to się z sobą ułożyły;

W ogulności zaś wszystkie warunki, na które się strony między sobą ułożyły.

144. Jedenże kontrakt zabespieczenia (police) różne zarazem zabespieczenia, bądź co do ilości umówionych premii, bądź co do różnych assekuratorów, obeymować w sobie może.

145. Zabespieczenia przedmiotem bydź mogą.

Cały okręt z przynależytościami, próżny lub ładowany, uzbroiony lub nieuzbroiony, sam lub pod zasłoną płynący. Stróy, liny, żagle, maszty &c: zbroie i potrzeby woienne, żywności.

Summy kontraktem na los szczęścia pożyczone.

Towary ładunkowe.

a w ogulności wszelkie inne rzeczy i przedmioty, których wartość w pieniądzach ocenioną bydź może, i które niebespieczeństwom morskim podpadaią.

146. Zabespieczenie takowe może się rozciągać,

albo na cały ogul, albo na część pewną wymienionych przedmiotów, na wszystkie razem, albo też na każde z nich poiedyńczo.

Może się zawierać w czasach pokoiu lub woyny; przed rozpoczęciem i w ciągu żeglugi.

Może się oraz zawierać, na żeglugę tam i na powrót, albo na iedną z nich, bądź na całą podróż, bądź tylko na pewny zamierzony czas.

Na wszelkie rodzaie żeglug, prowadzeń, i transportów, na morzach, rzekach i spławnych kanałach.

147. Gdy w podawaniu wartości rzeczy, pod zabespieczenie poddanych, podeyście, oszukaństwo lub zfałszowanie postrzedz się dają, daiący zabespieczenie (assekurant) o sprawdzenie i ocenienie przedmiotów iść może, z zachowaniem sobie użycia innych kroków procederu, bądź cywilnie, bądź kryminalnie.

148. Ładunki, które z portów Lewantu, z brzegów Afrykańskich i innych części świata, do Europy przysyłane bywaią, na wszelaki, okręt władować się mogąc; bez wymienienia tegoż okrętu, ani szypra, pod zabespieczenie poddać można.

Same nawet towary, w takowym razie, bez

wymienienia ich natury i gatunku, zabespieczone bydź mogą.

Ale kontrakt assekuracyi wymieniać powinien dokładnie osobę, do którey expedycya przyszła, albo do rąk którey towary takowe są przeznaczone; ieżeli przeciwny temu układ w kontrakcie zabespieczenia, wyraźnie między stronami nie nastąpił.

149. Jeżeli wartość zabespieczonych przedmiotów, w kontrakcie podług zagranicznych pieniędzy oznaczoną została; w takowym razie, zagraniczne pieniądze, podług kursu, iakowy w czasie podpisania kontraktu był we Francyi, redukowane bydź maią.

150. Jeżeli wartość zafrachtowanych towarów, kontraktem oznaczoną nie iest; w takowym razie, taż wartość z faktur (ceduł prowadzeń) albo z xiąg kupieckich wynalezioną bydź może; w braku zaś oboyga, towary takowe, podług ceny, iaka w czasie i mieyscu władowania onych była, dołączaiąc do tego, wszelkie publiczne opłaty, tudzież koszta i wydatki, aż do władowania na okręt, poniesione, oceniaią się.

151. Przy zachodzących kontraktach zabespieczalnych, względem powracaiących się towarów z takowych kraiów, gdzie tylko handel przez zamianę idzie, i gdy oszacowanie tymże kontraktem opisane nie iest; toż ustanawia się w stosunku do wartości towarów, w zamianę danych, dołączaiąc do tego wydatki prowadzenia (transportowe.)

152. Jeżeli kontrakt zabespieczenia, nie oznacza wyraźnie czasu, w ciągu którego niebespieczeństwo zabespiecza się; w takowym razie, przeciąg ów czasu, poczyna się i kończy, podług prawideł Art: 139. względem kontraktu o pożyczki na los szczęścia przepisanych.

153. Daiący zabespieczenie, może zabespieczone przez siebie przedmioty, dać innemu pod zabespieczenie.

Odbieraiący zabespieczenie, może, stowe (procent) zabespieczenia, opłacalne innemu, pod zabespieczenie poddać.

Stowe powtórnego zabespieczenia (réassurance) może bydź niższém lub wyższém, od pierwiastkowo umówionego.

154. Jeżeli w czasie pokoiu, dla obawy spodziewaney woyny, wyższe stowe (procent) zabespieczenia, wytargowane zostało; a ilość onego, kontraktem assekuracyinym wyraźnie o-

znaczoną nie iest: w takowym razie, sąd, rozważywszy pilnie niebeśpieczeństwa, owczasowe okoliczności, tudzież resztę punktów tegoż kontraktu, ilość takową wyrokiem swoim oznacza.

155. W wypadku, gdy własne kapitana towary, będąc zabespieczone, na tenże okręt, którym on zarządza, władowane, przepadaią; będzie iego obowiązkiem, aby przed zabespieczaiącemi istotne kupno tych to towarów, dowiódł, i onymże spis onych, czyli connoissement, przez dwóch ze starszyzny okrętowey podpisany, złożył.

156. Wszelki człowiek, w służbie okrętowey będący, tudzież płynący podróżny, gdy z sobą w obcych kraiach kupione a we Francyi zabespieczone towary prowadzi; winien iest, aby u konsula Francuzkiego, albo w niebytności onego, u iakowego dobrze znanego (znacznego) Francuzkiego kupca, lub też zwierzchności owego mieysca, w którym też towary na okręt władowane są, spis urzędowy czyli connoissement, tychże towarów złożył.

157. Jeżeli zabespieczaiący (assekurant) przed upłynieniem czasu niebespieczeństwa podupadł, czyli bankretuie; w takowym razie, zabe-

zabespieczony, albo o stawienie poręki, albo o uchylenie kontraktu, domagać się może.

Zabespieczaiącemu toż samo prawo służy, gdy zabespieczony podupada.

158. Kontrakt zabespieczenia iest nieważnym, ieżeli przedmiotami onego są:

Opłata frachtowa; czyli naymu, będących ieszcze na okręcie towarów.

Zyski spodziewane z towarów,

Myto maytków i innych ludzi okrętowych.

Summy morskie, na los szczęścia kontraktem zaciągnione.

Zyski morskie od summ, na los szczęścia użyczonych.

159. Wszelkie utaienie; wszelkie fałszywe podanie ze strony zabespieczonego, wszelka dostrzeżona niezgodność między kontraktem zabespieczenia, a spisem towarów (connoissement) przez któreby albo się domniemanie niebespieczeństwa umnieyszyć, albo przedmiot niebespieczeństwa zmienić mogły: kontrakt zabespieczenia; nieważnym czynią.

W tym nawet razie iest nieważnym, chociażby zataienie, fałszywe podanie, albo brak niezgodności (między umową a spisem towarów conossementem) na uszkodzenie lub zgubę za-

bespieczonych rzeczy, żadnego nie miały wpływu.

ROZDZIAŁ II.

o Obowiązkach zabespieczaiącego i zabespieczonego.

160. Jeżeli podróż, przed wypłynieniem okrętu na morze, cofnioną zostaie; tém samém umowa zabespieczalna upada, chociażby działania zabespieczonego powodem do tego były. Zabespieczaiący, sposobem wynadgrodzenia, pół sta procentu od summy zabespieczeniem obietey uzyskuie.

161. Wszelka zaguba (strata) i wszelkie uszkodzenia rzeczy, umową zabespieczenia obietych, które burzą, rozbiciem się okrętu, wpadnięciem na skałę, uderzeniem, zmuszoną odmianą drogi, podróży, albo statku, podobnież wyrzucaniem w morze rzeczy, pożarem, zabraniem, rabunkiem przytrzymaniem (ambargo) wypowiedzeniem woyny, odwetem, iednym słowem, wszelkiemi morskiemi przypadkami zrządzone, są szkodą zabespieczaiących.

162. Odmiana zaś drogi, podróży albo okrętu, tudzież wszelkie straty i uszkodzenia, do których sam zabespieczony był przyczyną,

na zabespieczaiącego bynaymniey nie spadaią, i owszem nabywa zabespieczaiący prawa do zysków zabespieczenia (premiow), skoro tylko czas, gdzie iuż zaszłe niebespieczeństwo nań spada; rozpoczął się.

163. Zniżenia wartości, umnieyszenia i straty, ze składu ułomnego sameyże rzeczy pochodzące, tudzież uszkodzenia przez winę właścicieli okrętowych oraz naymuiących okręt, czyli ładuiących, zrządzone, na zabespieczaiących nie spadaią.

164. Zabespieczaiący nie odpowiada za zdrożności i usterki kapitana, tudzież ludzi okrętowych pod wyrazem francuskim *Baraterie de Patron* znane, ieżeli w tém, wyraźnie przeciwna nie zaszła umowa.

165. Wszelkie wydatki do rotmaństwa, ciągnienia okrętu (Bugsieren, touage) tudzież mierzenia głębokości, ściągaiące się; wszelkie opłaty na okręta lub towary wkładane, zabespieczaiącego nie ciążą.

166. Towary, szczególnemu nadpsuciu albo umnieyszeniu, ze swey natury czyli wewnętrznego składu podpadaiące, iako zboże i sól, albo wycieczeniu podległe, w kontrakcie za-

bespieczenia (police) dokładnie wytkniętemi bydź powinny.

Jeżeli to nie nastąpiło; to zabespieczaiący, za uszkodzenia i straty, któreby takowe towary poniosły, bynaymniey odpowiedzialnym nie iest, chybaby zabespieczony rodzaiu swego ładunku, przy podpisaniu kontraktu zabespieczenia (police) sam nieznał.

167. Gdy zabespieczenie ma za przedmiot ładunek, tam i na powrót prowadzić się miany; w takowym razie, zabespieczaiący, acz okręt na mieysce swego przeznaczenia dopłynie, lecz albo żadnego ładunku nieznayduie, albo zupełnego nie dostaie, tylko dwie trzecie części zysku z zabespieczenia czyli premii stosownie do początkowo umówioney summy, rachować się mianego, bierze, chybaby się strony wyraźnie inaczey z sobą umówiły.

168. Kontrakt zabespieczenia, bądź pierwiastkowego, bądź następnego (réassurance) o summę, przechodzącą wartość towarów władowanych zawarty, iedynie co do zabespieczonego iest nie ważnym, gdy się podstęp lub oszukaństwo z iego strony pokaże.

169. Gdy ani podstępu, ani oszukaństwa niemasz, kontrakt takowy obowiązuie, ale

w stosunku do wartości towarów, istotnie władowanych, ocenienie, bądź w samey istocie; bądź tylko mownie, następuie.

Ci co (kilku lub kilkunastu razem) łącznie zabespieczaią, do wynadgrodzeń w przypadku wydarzonych strat, zabespieczonym należnych, każdy w stosunku do summy przez siebie zabespieczoney, przykładać się powinni.

Wszelakoż od kwoty, istotną wartość przechodzącey, całkowitego premium (umówionego procentu) nie uzyskuią; biorą iedynie w wynadgrodzeniu, pół od sta.

170. Jeżeli kilka kontraktów zabespieczalnych, o iedenże ładunek, a to bez podstępu i oszukaństwa, okazuią się, i gdy pierwszy kontrakt całkowitą wartość rzeczy władowanych zabespiecza; kontrakt takowy, sam tylko iest w swey mocy.

Zabespieczaiący, którzy następnie kontrakty zabespieczalne podpisali, od wszystkiego są wolnymi, i za to iedynie pół od sta od summy zabespieczoney uzyskuią.

Jeżeli zaś pierwszym kontraktem zabespieczalnym, całkowita wartość ładunku, zabespieczoną nie iest; w takowym razie zabespieczaiący, którzy następne zabespieczenia

podpisali, za to, co do wartości nie dostanie, odpowiedaią, a to w porządku dni, w których takowe kontrakty, podpisanymi zostały.

171. Jeżeli ładunek, w summie całkowitey, swoiey wartości odpowiadaiącey, zabespieczony będąc, w pewney tylko części przepada; w takowym razie wszyscy, którzy też same towary zabiespieczyli, do opłacenia summy za to, co przepadło, a to w stosunku do ilości udziału w tém mianego, przykładać się winni.

172. Jeżeli zabespieczenia ładunków w takowym zawieraią się sposobie, iż każdy zabespieczony przedmiot, oddzielnie się wymienia, i na kilka wymienionych okrętów władowanym bydź ma, z wyszczegulnieniem oraz summ za każdy okręt zabespieczonych; tym czasem zaś, cały ogół ładunku, na ieden tylko okręt, lub na mniey, niż w kontrakcie zabespieczalnym, wyrażono, władowanym zostaie; w takowym razie zabespieczaiący, za takową tylko zabespieczalną summę, odpowiada, iakową na ówczas lub owe okręta oznaczył, na który lub które ładunek umieszczonym został, chociażby reszta innych okrętów (w kontrakcie) wyszczegulnionych zaginęła: a mimo tego od zabespieczeń, które iako nie

maiące mieysca (cofnione) uważać się maią, puł procentu uzyskuie.

173. Jeżeli szyprowi dozwolono, iż może do różnych zawiiać portów, bądź dla dopełnienia, bądź dla zamienienia swego ładunku; w takowym razie, zabespieczaiący, póty iedynie za towar iest odpowiedzialnym, dopóki tenże na okręcie zostaie, chybaby strony inaczey się z sobą ułożyły.

174. W zaszłych, na czas zamierzony zabespieczeniach, zabespieczaiący, skoro czas zamierzony upłynął, wolnym od odpowiedzialności staie się; a co do następnych niebespieczeństw, zabespieczony, może się o inne zabespieczenie postarać.

175. Zabespieczaiący, staie się wolnym od odpowiedzialności, i umówiony zysk czyli procent uzyskuie, gdy zabespieczony do dalszego mieysca, niż w kontrakcie iest wytknięto, okręt swóy posyła, chociażby okręt, tey samey trzymał się drogi.

Kontrakt zabespieczalny w całey mocy trwa, chociażby podróż skróconą została.

176. Wszelki zabespieczalny kontrakt, po stracie lub szczęśliwym przybyciu na mieysce zabespieczonych przedmiotów zawarty,

nie iest ważnym, skoro tylko iest domniemanie: iż przed podpisaniem takowey ugody, zabespieczony, o utracie, zabespieczaiący zaś o szczęśliwem na mieysce przybyciu, rzeczy zabespieczeniem obiętych, uwiadomionymi bydź mogli.

177. Takowe domniemanie (presumptio) ma mieysce, ieżeli rachuiąc, trzy ćwierci myryametru (pułtory mili Francuzkiey) na godzinę, bynaymniey nie wyłączaiąc innych dowodów, dowieść się może: iż z mieysca tego, w którym okręt albo stanął, albo się rozbił, lub z mieysca do którego pierwsza o tem wiadomość przyszła, tam, gdzie kontrakt zabespieczenia zawartym został, przed podpisaniem tegoż, ta wiadomość doyść mogła.

178. Jeżeli atoli kontrakt zabespieczalny, bezwzględnie na wszelkie złe lub dobre uwiadomienia zawartym został; w takowym razie domniemanie, w powyższych artykułach wymienione, mieysca mieć nie może.

Kontrakt zabespieczalny, w ów czas dopiero nieważnym się staie, kiedy się udowodnia, iż zabespieczony o stracie, zabiespieczaiący zaś o szczęśliwym na mieysce przybyciu okrętu, przed podpisaniem kontraktu wiedzieli.

179. W wypadku, gdy zarzut takowy dowodzi się zabespieczonemu; w ten czas ten zabespieczaiącemu w dwóynasób procent, czyli zysk zabespieczalny opłaca.

Jeżeli zaś iest dowód przeciwko zabespieczaiącemu; ten opłaca zabespieczonemu, dwa razy tyle, ile zabespieczalna summa wynosi.

A każdy z takowych, któremu się to dowiedzie, ieszcze prócz tego karom policyinym (poprawy) podpadać ma.

ROZDZIAŁ III.

o Odstąpieniu czyli zrzeczeniu się (délaissement) rzeczy uszkodzonych albo całkiem utraconych, na rzecz zabespieczaiących.

180. Odstąpienie, czyli zrzeczenie się zabespieczonych przedmiotów, może mieć mieysce;

W zdarzeniu, gdy okręt, lub towary, zabrane są.

Kiedy się okręt rozbiie.

Kiedy okręt wpada na prąd lub skałę i w części się rozbiia.

Kiedy nie zdatnym do żeglugi, uszkodzeniem przez burzę zdziałanym staie się.

Kiedy ze strony obcey potencyi ambargo na okręt włożone.

Kiedy zabespieczone rzeczy giną lub psuią się, a to, gdy zaguba lub zepsucie trzech części całkowitey wartości dochodzi.

Może oraz mieć mieysce, gdy po wyiściu na morze okrętu, areszt nań ze strony własnego rządu włożony został

181. Zrzeczenie się, przed wyiściem na morze okrętu, następować nie może.

182. Wszelkie inne szkody, iako nadzwyczayne morskie przygody (avaries) uważaią się, i tak na zabespieczaiących iako i zabespieczonych, w stosunku do udziału, iakowy w tym maią, rozkładaią się.

183. Zrzeczenie się, ani co do części, tylko, ani pod warunkiem, następować nie może.

Rozciąga się iedynie, do rzeczy, które tak zabespieczenia, iako też niebespieczeństwa są przedmiotem.

184. Zrzekaiący się, winien o tem zabespieczaiącym, w następuiących przeciągach czasu oznaymiać:

W przeciągu sześciomiesięcznego czasu, od dnia doyścia o stracie wiadomości, ieżeli strata w portach lub na brzegach Europeyskich,

lub w portach na brzegach Azyatyckich i Afrykańskich morza Srzódziemnego, nastąpiła.

Lub co do zabranego okrętu, od doyścia wiadomości, iż okręt takowy, do iednego z mieysc lub portów, na brzegach wyżey wyszczególnionych, leżącego, zaprowadzonym został;

W przeciągu całorocznego czasu, od doyścia wiadomości bądź że się okręt rozbił, bądź że zabranym został w Indyach Zachodnich (Ameryce) przy Kanaryiskich lub Azorskich wyspach, przy wyspie Maderze i innych na zachodzie Afryki, a wschodzie Ameryki, leżących wyspach i brzegach.

W przeciągu dwóchletniego czasu, po doyściu wiadomości, o zaszłey utracie lub zabraniu okrętów i ładunków we wszelkich innych częściach świata.

Po upłynieniu takowych przeciągów czasu, zabespieczeni, iuż prawa zrzeczenia się użyć więcey nie mogą.

185. W wypadkach, gdzie zrzeczenie się dozwolonem iest, tudzież we wszelkich innych zdarzeniach, na stratę zabespieczaiącego wypadłych, zabespieczony otrzymane o tych wypadkach uwiadomienia, zabespieczaiącemu przesyłać winien.

Takowe uwiadomienie, w trzech dniach po odebraniu wiadomości następować powinno.

186. Jeżeli po upłynieniu całorocznego czasu, od dnia wypłynienią na morze okrętu, albo od dnia, do którego ostatnie wiadomości dochodzą, rachuiąc, w podróżach zwyczaynych.

A po upłynieniu dwóch lat co do podróż dalekich, zabespieczony urzędowne czyni oświadczenie, iż żadney o swoim okręcie nie odebrał wiadomości; może odstąpić okrętu na rzecz zabespieczaiącego, i żądać wypłaty summy zabespieczalney, a to bez składania oddzielnych dowodów, iż tenże okręt istotnie przepadł.

Po upłynieniu iedno lub dwurocznego przeciągu czasu, pozostaią zabespieczonemu, do przedsięwzięcia swoich kroków, ieszcze przeciągi czasu, artykułem 184. wyszczegulnione.

187. W zachodzącym zabespieczeniu iedynie do zakreślonego czasu, gdy iako powyżey wyrażono, przeciągi czasu, tak co do zwyczaynych, iako też zbyt dalekich podróż upłynęły; strata okrętu, iako w czasie trwaiącego zabespieczenia zaszła, domniemywa się.

188. Jako dalekie podróże, uważaią się żeglugi do Indyów Wschodnich i Zachodnich

przedsiębrane, na morze spokoyne, do Kanady, do Terreneuve, do Groenlandyi, tudzież innych brzegów wysp, Ameryki południowey i północney, do wysp Azorskich, Kanaryiskich, do Madery, i do wszelkich brzegów i kraiów, na Oceanie położonych, za cieśniną Gibraltarską i Zundem.

189. W zachodzących podług art: 185. udzielać się mianych uwiadomień, zabespieczony, może, albo się całkiem zrzec z żądaniem od zabespieczaiącego wypłaty summy zabespieczeniem obiętey, a to w przeciągu czasu, który kontraktem iest zakreślony; albo zachować sobie prawo takowego zrzeczenia się, w przeciągach czasu prawami przepisanych.

190. Zabespieczony, zrzekaiąc się, winien iest wskazać wszelkie zabespieczenia, w które sam przez siebie, lub innego wszedł, albo do których zawarcia mógł tylko dać zlecenie; winien podobnież wskazać wszelkie morskie na los szczęścia zrobione pożyczki, bądź takowe na sam okręt, bądź na sam ładunek zaciągnione zostały: ieżeli tego nie czyni, to przeciąg czasu do uskutecznienia wypłaty, poczynaiący się od dnia nastąpionego zrzeczenia się, za-

wierzonym zostanie, aż do dnia, złożenia takowego oświadczenia (deklaracyi) gdy tym czasem, przez to naymnieyszego przedłużenia, dozwolonego przeciągu czasu na dopełnienie zrzeczenia się, nie zyskuie.

191. W wypadku gdy zabespieczony deklaracyą podstępną czyni: w ten czas prawo swoie do korzyści, z zabespieczenia wypływaiących, całkiem utraca; obowiązanym iest do opłacenia zaciągnionych pożyczek, mimo tego że okręt przepadł, lub zabranym został.

192. W zaszłym rozbiciu się okrętu albo wpadnieniu na prąd, skałę, z uszkodzeniem onego; winien zabespieczony, z zachowaniem prawa swego do zrzeczenia się w czasie i mieyscu, wszelkich użyć srzodków, do ratowania rozbiciu popadłych przedmiotów.

Wydatki, na ratowanie łożone; aż do wyrównania wartości wyratowaney rzeczy, na samo iego podanie przysięgą stwierdzone, przyięte będą.

193. Jeżeli termin wypłaty zabespieczoney summy, kontraktem zabespieczenia, oznaczony nie iest; w takowym razie, zabespieczaiący, obowiązany iest do zapłacenia we trzy miesiące, po zaszłym oświadczeniu zrzeczenia się.

194. Papiery, tak te, które ilość ładunku, iako i te, które ilość poniesioney straty udowodniaią, zabespieczaiącemu ieszcze przed rozpoczęciem kroków o wypłatę zabespieczoney summy, udzielane bydź maią.

195. Zabespieczaiący ma wolność dowodzenia, iż się rzecz ma inaczey, niż w wydanych świadectwach opisano.

Dopuszczenie zabespieczaiącego do składania przeciwnych dowodów (odwodów), od wypłacenia go tymczasowego summy zabespieczoney nie uwalnia; wszelakoż wkłada obowiązek na zabespieczonego, aby stawił porękę.

Poręka ta, po upłynionych czterech latach, iuż iest nie potrzebną, ieżeli żadne kroki prawne przeciwko zabespieczonemu przedsiewzięte nie zostały.

196. Po nastąpionym oznaymieniu, przyięciu, lub za ważne uznaniu, zrzeczenia się; przedmioty zabespieczeniem obięte, zabespieczaiącego staią się własnością, a to od daty zrzeczenia się rachuiąc.

Zabespieczaiący, nie może się pozorem, że się okręt powróci, od wypłaty zabespieczoney summy zasłaniać.

197. Opłata frachtu, od towarów uratowa-

nych, chociażby i z góry nastąpiła, składa część przedmiotów, zrzeczeniem się odstąpionych, i należy do zabespieczaiącego, nie ścieśniaiąc przez to praw tych osob, które morską na los szczęścia pożyczką summy zaliczyły, maytków co do ich myta, tudzież wydatków i kosztów w czasie podróży łożonych.

198. Jeżeli ze strony rządu iakowego, ambargo włożone zostanie; w takowym razie, zabespieczony, winien o tem donieść zabespieczaiącemu, a to w przeciągu trzech dni, po odebraney o tem wiadomości.

Zrzeczenie się przedmiotów, przytrzymaniem (ambargo) obiętych, nastąpić nie może, aż po upłynieniu sześciu miesięcy, od czasu owego uwiadomienia rachuiąc, a to gdy zatrzymanie na morzach Europeyskich; tudzież Srzódziemnym i Baltyckiem;

Po upłynieniu całkowitego roku; gdy zatrzymanie w kraiach odlegleyszych nastąpiło.

Przeciągi takowe czasu, dopiero od dnia, w którym o takowym zatrzymaniu nastąpiło uwiadomienie, poczynaią się.

W wypadkach, gdzieby zatrzymane towary zepsuciu podlegały; powyższe przeciągi czasu do pułtora miesiąca, co do pierwszego zdarzenia

Zabespieczony, winien przesłać zabespieczaiącemu układ, który względem tego zrobił, a to skoro do tego znaydzie sposobność.

207. Zabespieczaiący, ma wolny wybor, albo przięcia na swoią stratę kosztów układu, albo całkowitego odstąpienia: winien iest oznaymić zabespieczonemu o tem, co z dwoyga obrał, a to w przeciągu dwudziestu czterech godzin, po odebraniu przesłanego sobie układu.

Jeżeli oświadcza, iż układ na swóy zysk przyimuie; obowiązanym iest do przyłożenia się bezzwłocznego do opłaty ilości odkupowey, a to na terminach układem wytkniętych i w stosunku do mianego w tem udziału: wypadki zaś podróżne, stosownie do kontraktu zabespieczalnego, odtąd ciągle na iego stratę padaią.

Jeżeli zaś oświadcza, iż dobrodzieystwa układu odstępuie; winien iest zapłacić summę zabespieczeniem obiętą; i żadnego iuż prawa, do rzeczy odkupionych, rościć nie może.

Gdy zabespieczaiący o swym wyborze w przeciągu wyżey opisanym, nie oznaymuie; uważać się ma, za odstępuiącego całkiem dobrodzieystwa układu.

TYTUŁ XI.

o Przygodach czyli przypadkach morskich.
(Avaries , Havereyen.)

208. Wszelkie nadzwyczayne wydatki, bądź na okręt , bądź na towary, czyli łącznie , czyli oddzielnie wyłożone.

Wszelkie uszkodzenia okrętowi lub towarom wydarzone , a to od czasu władowania onych i wyładowania.

Jako przypadki morskie (avaries) uważaią się.

209. Gdy między stronami szczegulne względem tego układy nie zaszły; takowe przygody morskie podług prawideł niżey wyszczegulnionych, roztrzygaią się.

210. Przypadki morskie na dwie dzielą się klassy , to iest: na nadzwyczayne i wspólne, i na zwyczayne i poiedyńcze szczegulne.

211. Nadzwyczayne morskie przypadki pierwszey klassy, są te;

1mo. Rzeczy dane przez układ, i w celu odkupienia okrętu i towarów;

2do. Rzeczy wrzucone w morze.

3tio. Liny, lub maszty zerwane lub ucięte.

4to. Kotwice, i inne rzeczy dla wspólnego ocalenia opuszczone.

5to. Uszkodzenia towarów, na okręcie pozostałych, które z powodu innych, w morze wyrzuconych nastąpiły.

6to. Leczenie i wyżywienie maytków, w obronie okrętu rannych, myto i wyżywienie maytków, w czasie przyaresztowania, gdy okręt w podróży, z rozkazu iakowey potencyi zatrzymanym został tudzież w czasie naprawienia szkód, dla dobra wspólnego rozmyślnie podiętych, ieżeli okręt miesięcznie iest naięty.

7mo. Wydatki na przeładowanie (lichtunkę) dla ulżenia okrętowi i wniścia do zatoki, lub rzeki , gdy do tego okręt, albo ściganiem nieprzyiacielskim, albo burzą znaglonym został:

8vo. Wydatki na wydobycie wpędzonego na skałę (piasek) okrętu, w celu zapobieżenia całkowitey zaguby, albo zabrania.

A iednym słowem uszkodzenia, rozmyślnie poniesione; tudzież za poprzedniczym naradzeniem się ze słusznych powodów, dla dobra, tak okrętu, iako też ogulnego towarów poczynione wypadki, a to od czasu władowania i wyiścia pod żagle , aż do czasu powrotu i wyładowania.

212. Przypadki morskie pierwszey klassy, spadaią na towary, tudzież na połowę okrętu i

summy frachtowey czyli naymu, a to w stosunku do onych wartości i ilości.

213. Wartość ładunku, stosownie do wartości onego, na mieyscu wyładowania ustanawia się.

214. Przypadkami morskiemi drugiey klassy, czyli szczególnemi są:

1mo. Uszkodzenia, które towary, z powodu wad, onym wrodzonych, tudzież z powodu burzy, rozbicia się, lub wpadnienia na prąd, hak, ponoszą.

2do. Wydatki, na ratowanie tychże łożone.

3tio. Utrata cumow, (lin głównych) kotwic, żaglów, masztów, lin żaglowych, bądź przez burzę, bądź innymi morskiemi przypadkami, zrządzone;

Wszelkie wydatki, do których potrzeba zawiiania do portów, bądź dla utraty tychże rzeczy, bądź dla opatrzenia się w żywność, bądź dla naprawy zaciekaiącego okrętu, iest powodem.

4to. Żywność i myto maytków, w czasie przytrzymania, gdy okręt będąc w podróży, z rozkazu iakowego obcego rządu, przyaresztowaniu podpada; tudzież w czasie naprawek onego, istotnie potrzebnych, gdy okręt ogułem na całkowitą podróż iest naięty.

Urząd mieyscowy, takowychże oceniaczów, mianuie. Biegli przed przystąpieniem do dzieła, wykonywaią przysięgę.

226. Towary wyrzucone, stosownie do owczasowego biegu ceny w mieyscu wyładowania, oceniaią się; rodzay onych i gatunki, składanemi spisami, reiestrami towarów (connaissemens) tudzież cedułami prowadzenia (fakturami), gdy te się znayduią, udowodniaią się.

227. Biegli (oceniacze), mocą powyższego artykułu mianowani, rozkład, na maiących udział, strat i uszkodzeń, czynią.

Rozkład, za poprzedzaiącym stwierdzeniem Trybunału handlowego, wykonalnym się staie.

W portach obcych rozkład nabywa wykonalności przez Konsula; albo w niebytności onego, przez iakikolwiek Trybunał mieyscowy przyzwoity.

228. Rozkład, co do wynadgrodzenia strat i uszkodzeń, czyni się na rzeczy wyrzucone i uratowane; tudzież na połowę okrętu i naymowey opłaty, a to w stosunku do onych wartości, w mieyscu wyładowania.

229. Jeżeli gatunek towarów, w reiestrze onych (connaissement), fałszywie podano, i gdyby takowe wyższey wartości okazały się; przykładaią się w stosunku do ocenienia onych, ieżli są uratowane;

Opłacaią się zaś, stosownie do gatunku w reiestrze towarnym wyszczególnionego, gdy utracie podpadły.

Jeżeli podane towary, podleysze są nad ga-

tunek w reiestrach towarnych (connaissement) wskazany; dokładaią się, stosownie do gatunku reiestrem towarnym wskazanego, gdy są uratowane.

Opłacaią się zaś stosownie do swey istotney wartości, gdy wyrzuceniu lub uszkodzeniu podpadły.

230. Zapasy woienne (amunicye) i żywność, tudzież rzeczy czeladzi okrętowey, pod przykładanie się do wynadgrodzeń, podciągane nie będą; wartość zaś takowych, któreby wyrzuceniu podpadły, opłaca się przez uczyniony rozkład, na wszelkie podobne na okręcie pozostałe rzeczy.

231. Towary i rzeczy względem których, ani towarnego reiestru (connaissement), ani oznaymienia (declaration) szyprowskiego, nie masz, będąc wyrzuconemi nie płacą się; przykładaią się zaś do wynadgrodzenia, gdy są ocalone.

232. Rzeczy i towary, na wierzchnim pokładzie okrętowym (tillac) złożone, gdy są uratowane, przykładaią się.

Skoro zaś wyrzucaniu lub uszkodzeniu podpadły; właściciel onych, do wynadgrodzenia za nie, rościć prawa nie może; prawo zwrótu (regressu) iedynie do szypra mu pozostaie.

233. Uszkodzenia okrętu, w takowym iedynie razie, wynadgrodzeniu podpadaią, gdy dla ułatwienia wyrzucań w morze, nastąpiły.

234. Jeżeli wyrzucanie nie ocala okrętu; przykładanie się do wynadgrodzeń, mieysca nie ma.

Uratowane towary, nie podlegaią wypłacie, lub wynadgrodzeniu towarów, wrzuconych lub uszkodzonych.

235. Jeżeli wyrzucaniem, okręt ocaleie, i gdy tenże, odprawiaiąc dalszą podróż, ginie.

Uratowane towary i rzeczy przykładaią się do wynadgrodzenia wyrzuconych; ale stosownie do onych stanu wartości, po odciągnieniu ieszcze wydatków na uratowanie łożonych.

236. Rzeczy i towary iuż wyrzucone, w żadnym wypadku, do wynadgrodzenia uszkodzeń, iuż po wyrzuceniu nastąpionych tym rzeczom, które uratowane zostały, nieprzykładaią się.

Podobnież i towary, do opłaty okrętu, który zaginął, lub niezdatnym do żeglugi stał się, nie przykładaią się.

237. Jeżeli za poprzedniczém naradzeniem się, otwór w okręcie, dla wyprowadzenia zeń towarów wyrąbanym został; towary takowe do wynadgrodzenia uszkodzeń, okrętowi przez to zrządzonych, przykładaią się.

238. W takowym wypadku, gdy towary, na łodzie, w celu ulżenia okrętowi, gdy do portu lub rzeki wchodzi, ładowane, giną: rozkład wynadgrodzenia za nie, na okręt i onego ładunek, całkowity czyni się.

Jeżeli okręt z resztą ładunku przepada, żaden rozkład, na towary w statki lichtunkowe, władowane, nie czyni się; choćby takowe, szczęśliwie w mieyscu swego przeznaczenia, stanęły.

239. We wszelkich powyżey wytkniętych, wypadkach, kapitanowi i czeladzi (osadzie)

prawo pierwszeństwa, do towarów, lub ilości z przedaży onych wynikłey, co do ilości wynadgrodzeń pozostaie.

240. W wypadku, gdy po zaszłym rozkładzie wynadgrodzeń, właściciele rzeczy wyrzuconych w morze, odzyskuią ie; obowiązkiem ich iest, aby kapitanowi i udział w okręcie maiącym, to co w wynadgrodzeniu dane im było, zwrócili; po odciągnieniu atoli uszkodzeń, przez wyrzucenie i wydatków na ratowanie zrządzonych.

TYTUŁ XIII.

o *Przedawnieniu.*

241. Kapitan, w żadnym wypadku prawa własności do okrętu, na mocy przedawnienia, nabyć nie może.

242. Wnoszalna sprawa, z powodu zrzeczenia się (en delaissement); przeciągami czasu, pod artykułem 184. wyszczegulnionemi, przedawnieniu podpada.

243. Wszelka sprawa, z zawartego kontraktu o pożyczkę na los szczęścia, pochodząca; upłynieniem lat piąciu; od daty kontraktu rachuiąc, przedawnia się.

244. Podpadaią przedawnieniu wszelkie sprawy, o wypłatę naymu (frochtu) okrętu, płacy starszizny, maytków i inney okrętowey czeladzi; a to po upłynionym roku, od ukończoney podróży rachowanym;

Za żywność dostarczoną maytkom z rozkazu szypra, w rok po dostarczeniu;

Za przystawiane drzewo i inne rzeczy do budowy, do wyporządzenia i opatrzenia w żywność okrętu potrzebne, po roku, od ukończonego przystawienia rachuiąc.

Za zapłatę rzemieślników i przystawienie roboty; a to w rok, po dostarczoney robocie;

Wszelka sprawa o wydanie towarów; w rok po przybyciu okrętu na mieysce, przedawnieniu podpada.

245. Przedawnienie, mieysca nie ma, skoro iest pismo ręczne, przyrzeczenie wypłaty, przyznanie rachunku, albo gdy sądowe kroki rozpoczęte zostały.

TYTUŁ XIV.

o *Niedopuszczalności (des fins de non recevoir) o nie przyięciu skargi.*

246. Niedopuszczalnemi są wszelkie skargi.

Przeciwko szyprowi i zabespieczaiącym z powodu poniesionych w towarach uszkodzeń, gdy te, bez obżałowania poprzedniczego (protestacyi) odebrane zostały.

Wszelkie skargi przeciwko naymuiącemu sobie mieysce na okręcie, o przyłożenie się do morskich przypadków, skoro szyper iuż towary wydał, tudzież ilość naymową odebrał, bez obżałowania.

Wszelkie skargi o wynadgrodzenie szkód, z

powodu uderzenia się okrętów w iakowym mieyscu, w którymby szyper mógł zanieść skargę, upadaią; skoro w tymże mieyscu, taż skarga zaniesioną nie została.

247. Takowe obżałowania i dopominania się, bezskutecznemi zostaią, ieżeli w przeciągu dwudziestu czterech godzin uskutecznionemi i do sądu podanemi nie są; i gdy w przeciągu iednomiesięcznego czasu, od tychże daty rachuiąc, sądowe kroki rozpoczęte nie zostały.

KODEXU HANDLOWEGO

XIĘGA TRZECIA.

KODEXU HANDLOWEGO

XIĘGA III.

o upadkach i bankructwach.

Zasady ogolne.

Art: 1. Każdy handel prowadzący a płacić ustaiący, iest w stanie upadłości.

2. Każdy kupiec upadły w takowym położeniu znayduiący się, iż bądź grubego uchybienia, bądź oszukaństwa w ninieyszym prawie wyiaśnionych, winnym się bydź okazuie; iest w stanie bankructwa.

3. Dwa stopnie iest bankructw:

Bankructwo proste, pod roztrząsanie sądu Policyi poprawy:

Bankructwo podstępne, pod rozsądzenie sądu kryminalnego, podpadaiące.

TYTUŁ I.

o upadkach kupieckich.

ROZDZIAŁ I.

o otwarciu upadłości.

4. Każdy kupiec upadły winien iest w przeciągu trzech dni po wstrzymaniu płacenia, oświadczyć w kancellaryi Trybunału handlowego swą niepłatność. Dzień w którym przestał płacić, w tychże trzech dniach iest obięty.

W zachodzącey upadłości kompanii zbiorczey (firmowey), oświadczenie upadku obeymować ma nazwisko i wskazanie zamieszkania każdego z członków stowarzyszonych, bezodwołalnie (insolidum) obowiązanych.

5. Otwarcie upadłości Trybunał handlowy ogłasza; czas w którym się upadłość zaczęła bądź ucieczką upadłego, bądź przezeń zamknięciem składu (sklepu), bądź datami iakichkolwiek iego czynności, które odmowienie zaspokoienia, albo wypłaty obligów handlowych wskazuią; ustanawia się. Wszelkie powyżey wzmiankowane czynności, dopóty że się iuż otworzyła upadłość, dowodzić nie będą; do

póki wstrzymanie płacenia lub oświadczenie upadłości nie nastąpiły.

6. Upadły zaraz od dnia otworzenia się upadłości, tem samem prawo do zarządzania całym swoim maiątkiem utraca.

7. W przeciągu dni dziesięciu otwarcie upadłości poprzedzaiących, nikt nie może uzyskać na dobrach upadłego, ani prawa pierwszeństwa ani hypoteki.

8 Wszelkie przez upadłego w przeciągu dni dziesięciu przed otwarciem upadłości zdziałane i maiątek iego nieruchomy tytułem darnym na innych przenoszące tranzakcye, co do massy upadłości iuż do wierzycieli należnéy, nie byłemi i żadnego skutku nie maiącemi, są.

Podobnież wszelkie działania pod tytułem ciążącym (daiącego i odbieraiącego obowiązuiącym), na wniosek wierzycieli nieważności podpadaią; skoro się sądowi zdaie, iż cechę oszukaństwa noszą.

9. Wszelkie obligi albo zobowiązania się które upadły dłużnik z powodu czynności handlowych, w dziesięciu dniach ostatnich pod-

pisał, lub przyiął; ile się to do niego ściąga, domniemanie przeciw sobie maią iż są podstępnemi; staią się nieważnemi skoro się tylko okazuie, iż ze ſtrony drugich kontraktuiących iakowyś zachodzi podſtęp.

10. Wszelkie w przeciągu ostatnich dziesięciu dni przed upadkiem nastąpione długów handlowych przedterminowe wypłaty, zwrotowi do ogułu upadłości, podlegać maią.

11. Wszelkie dokumenta i wypłaty z uszkodzeniem wierzycieli wydane lub nastąpione, są nieważnemi i nie byłemi.

12. Za otwarciem upadłości długi przez upadłego winne (passiva), aczkolwiek wypłaty onych termin nie nadszedł, wypłacalnemi się staią; co się zaś takowych papierów handlowych dotycze, w których upadły wraz z innemi ieſt obowiązanym; to inni z nim obowiązani winni złożyć iedynie rękoymią, iż na przypadaiącym terminie ie wypłacą, ieżeli tego zaraz uskutecznić za rzecz przyzwoitszą nie uznaią.

ROZDZIAŁ II.

o przyłożeniu Pieczęci.

13. Jak tylko Trybunał handlowy bądź przez zeznanie upadłego, bądź przez skargę wierzyciela, bądź przez istotę sameyże rzeczy, czyli odgłos Publiczności przekonywaiący, o upadku uwiadomionym iest; natychmiast wyrok względem przyłożenia pieczęci wydaie. Dopełnienie takowego wyroku zaraz się Sędziemu Pokoiu zaleca.

14. Może oraz Sędzia Pokoiu za rozgłoszeniem się istotnego upadku, sam przez się przystąpić do przyłożenia pieczęci.

15. Pieczęcie przykładaią się na sklepy (składy), kantory (izby pisalne) kassy czyli schowania pieniężne, schowanie dokumentowe, księgi, dzienniki, papiery, ruchomości i rzeczy upadłego.

16. Jeżeli handel do członków stowarzyszeniem zbiorczym (firmowym) połączonych należny, upadł; przykładaią się pieczęcie nietylko w głownym takowey kompanii zbiorze, ale i w oddzielnych mieszkaniach każdego z

członków kompanii nie odwołuiąc się ieden do drugiego odpowiedzialnych.

17. We wszelkich wypadkach Sędzia Pokoiu protokuł względem przyłożenia pieczęci sporządzony, Sądowi Handlowemu bezzwłocznie odeśle.

ROZDZIAŁ III.

o mianowaniu wyznaczonego sędziego, tudzież kuratorow do upadku massy.

18. Trybunał handlowy mocą wyroku przyłożenie pieczęci nakazuiącego, oznaczy oraz czas w którym się upadłość otworzyła, wyznaczy niemniey iednego z pomiędzy siebie członka za kommissarza upadłości, tudzież iednego lub więcey a to w stosunku do ważności upadłego handlu, kuratorów; aby ci, pod zwierzchniczym dozorem wyznaczonego kommissarza wszelkich dopełniali obowiązków, które im ninieysze prawo powierza. W wypadku, gdy iuż przyłożenie pieczęci ze strony Sędziego Pokoiu za rozgłoszeniem się upadłości nastąpiło, Trybunał handlowy co do reszty stosuie się do prawideł wyżéy przepisa-

ustanowionych bądź tymczasowo bądź ostatecznie sendyków zarządzania, miał pilne oko.

23. Wyznaczeni od Trybunału handlowego, kuratorowie, zarządzać maią pod okiem wyznaczonego sędziego upadłym ogułem (massą), aż do póki sendykowie mianowani nie będą: zarządzanie onych tymczasowe dłużéy nad dni pietnaście trwać nie może, chybaby Trybunał uznał potrzebę przedłużenia ich urzędowań, ieszcze raz ale to ostatni, na drugie dni pietnaście.

24. Mogą bydź odwołani kuratorowie przez tenże Trybunał, który ich ustanowił.

25. Kuratorowie żadnego urzędowania rozpoczynać nie mogą, dopóki przed wyznaczonym sędzią nie wykonaią przysięgi na to; iż maiące się im powierzyć czynności, przyzwoicie i wiernie sprawować będą.

ROZDZIAŁ IV.

o czynnościach poprzedniczych kuratorow i o pierwszych rozporządzeniach co do upadłego.

26. Gdyby po nastąpioném mianowaniu i wysłuchaniu przysięgi kuratorów, opieczęto-

wanie ieszcze nienastąpiło; kuratorowie uczynią odezwę do Sędziego Pokoiu, aby do opieczętowania przystąpił.

27. Xiążki handlowe upadłego wyięte z pod opieczętowania; Sędzia Pokoiu obznaczywszy ie, kuratorom oddaie; tenże w protokule w ogolności wzmiankuie, w iakowym też xięgi znaydowały się ſtanie.

Sędzia Pokoiu znayduiące się wexle i inne handlowe papiery, któreby upadłemu służąc, bliskiemi terminu wypłaty lub zbywalnemi były; nie zapieczętowane zostawia: przepisuie ie, oryginały kuratorom dla spieniężenia lub odstąpienia oddaie, regestr zaś onych wyznaczonemu sędziemu odroczony bydź ma.

Kuratorowie odbierać będą i inne summy upadłemu winne za ich, lecz przez wyznaczonego sędziego podpisanemi, kwitami, Listy do upadłego przychodzące kuratorom oddawane bydź maią, którzy ie gdy ten przytomnym nie iest; otwieraią, gdy zaś upadły iest przytomnym, do otwierania należy.

28. Kuratorowie przeniesieniem i sprzedażą zboża i towarów przez długie trzymanie

uszkodzeniu podległych, ale za poprzedniczem przedstawieniem powodów wyznaczonemu sędziemu i uzyskanym od niego upoważnieniem; zatrudnić się mogą.

Towarów uszkodzeniu niepodległych kuratorowie przedawać niemogą, aż za poprzedniczym zezwoleniem Trybunału handlowego i na żądanie wyznaczonego sędziego, wyszłym.

29. Wszelkie summy które kuratorowie odbieraią do schowania, pod dwóma kluczami (o którem będzie wzmianka pod Art: 60.) składadane bydź maią.

30. Po nastąpionym opieczętowaniu, wyznaczony sędzia winien iest uczynić doniesienie Trybunałowi handlowemu o okazuiącym się ſtanie interessów upadłego: może oraz poddać (proponować) bądź zupełne onego uwolnienie z aresztu tymczasowo z samym listem gleytowym dla iego osoby; bądź uwolnienie z udzieleniem tegoż gleytu ale za postawieniem przyzwoitey na to poręki, iż się pod karą przez Trybunał podług upodobania założoną a w wypadku podpadnienia oney na korzyść wierzycieli wypłacić się mianą, za każdym

razem bez wymowki przed sądem stawić powinien.

31. Gdyby wyznaczony sędzią przełożenia względem gleytu dla upadłego zanieść omieszkał, to upadły sam w tey okoliczności przełożenie takowe do Trybunału handlowego zanieść iest mocen a Trybunał w tey mierze, stosownie do zdania wyznaczonego sędziego, swóy wyrok wyda.

32. Jeżeli upadły list gleytowy otrzymał, to go kuratorowie do siebie w celu przeyrzenia z nim xiążek i onych ukończenia (zamknięcia) przywołaią.

Jeżeli upadły, słownie wezwany, niestawi się; ma bydź urzędownie przypozwanym.

Jeżeli upadły w czterdziestu ośmiu godzinach po wyszłym przypozwie niestawi się; uważanym będzie za niestawaiącego rozmyślnie.

Może atoli upadły i przez umocowanego stawać, ieżeli przeszkody do niestawienia się które podaie, wyznaczony sędzia za ważne uzna.

33. Upadły który nie uzyskał gleytowego listu, stawać będzie przez pełnomicnika; gdyby tego nie czynił, ma bydź uważany za niestawaiącego rozmyślnie.

ROZDZIAŁ V.

o Bilansie,

34. Upadły który przed oznaymieniem swego upadku, bilans czyli opis stanu swoich interessów (długow przez siebie i sobie winnych aktywów i passywow), przygotował i takowy przy sobie zachował; winien go złożyć kuratorom a to we dwadzieścia cztery godzin po rozpoczęciu ich urzędowania.

35. Bilans ma obeymować wyszczegulnienie i szacunek całkowitego ruchomego i nieruchomego maiątku upadłego dłużnika, stan długow przez niego i onemu winnych, regestr zysków i strat, tudzież regestr wszelkich wydatków; będzie oraz obowiązkiem upadłego dłużnika, aby takowy bilans własnoręcznym podpisem z wyrażeniem dnia i roku za rzetelny przyznał i stwierdził.

36. Jeżeli w czasie rozpoczęcia urzędowania kuratorskiego, upadły nie miał przygotowanego bilansu; obowiązanym będzie aby stosownie do powyższych pod art: 32. i 33.

razem bez wymowki przed sądem stawić powinien.

31. Gdyby wyznaczony sędzią przełożenia względem gleytu dla upadłego zanieść omieszkał, to upadły sam w tey okoliczności przełożenie takowe do Trybunału handlowego zanieść iest mocen a Trybunał w tey mierze, stosownie do zdania wyznaczonego sędziego, swóy wyrok wyda.

32. Jeżeli upadły list gleytowy otrzymał, to go kuratorowie do siebie w celu przeyrzenia z nim xiążek i onych ukończenia (zamknięcia) przywołaią.

Jeżeli upadły, słownie wezwany, niestawi się; ma bydź urzędownie przypozwanym.

Jeżeli upadły w czterdziestu ośmiu godzinach po wyszłym przypozwie niestawi się; uważanym będzie za niestawaiącego rozmyślnie.

Może atoli upadły i przez umocowanego stawać, ieżeli przeszkody do niestawienia się które podaie, wyznaczony sędzia za ważne uzna.

33. Upadły który nie uzyskał gleytowego listu, stawać będzie przez pełnomicnika; gdy-

by tego nie czynił, ma bydź uważany za niestawaiącego rozmyślnie.

ROZDZIAŁ V.

o Bilansie,

34. Upadły który przed oznaymieniem swego upadku, bilans czyli opis stanu swoich interessów (długow przez siebie i sobie winnych aktywów i passywow), przygotował i takowy przy sobie zachował; winien go złożyć kuratorom a to we dwadzieścia cztery godzin po rozpoczęciu ich urzędowania.

35. Bilans ma obeymować wyszczegulnienie i szacunek całkowitego ruchomego i nieruchomego maiątku upadłego dłużnika, stan długow przez niego i onemu winnych, regestr zysków i strat, tudzież regestr wszelkich wydatków; będzie oraz obowiązkiem upadłego dłużnika, aby takowy bilans własnoręcznym podpisem z wyrażeniem dnia i roku za rzetelny przyznał i stwierdził.

36. Jeżeli w czasie rozpoczęcia urzędowania kuratorskiego, upadły nie miał przygotowanego bilansu; obowiązanym będzie aby stosownie do powyższych pod art: 32. i 33.

przepisanych prawideł, bądź osobiście, bądź przez umocowanego, w przytomności kuratorów lub osoby którą wyznaczą, sporządzenie to bilansu uskutecznił.

Do uskutecznienia tego dzieła, xiążki i papiery upadłego dodane mu będą, ale nie przenosząc onych z mieysca.

37. Jeżeliby w iakowych bądź wypadkach, bilansu takowego upadły ani sam, ani przez umocowanego, nie sporządził; to sami kuratorowie do sporządzenia onego przystępuią, a przy tey czynności wszelkich xiąg i papierów, tudzież powziętych wiadomości i obiaśnień od żony, dzieci, i inney czeladzi upadłego wyciągnąć się mogących, używaią.

38. Wyznaczony sędzia może, bądź z urzędu, bądź na podanie iednego lub więcey wierzycieli albo nawet i kuratora, wybadywać osoby poprzedzaiącym artykułem wskazane żonę tylko i dzieci upadłego wyiąwszy, tak względem tego; co się sporządzenia bilansu, iako też przyczyn i okoliczności upadku, dotycze.

39.

39. Jeżeli upadły po otwarciu upadku umiera, wdowa po nim i dzieci pozostałe mogą zastępuiąc swego naczelnika, sporządzenie Bilansu tudzież dopełnienie wszelkich obowiązków ninieyszym prawem na upadłego włożonych, na siebie przyiąć; ieżeli tego nie czynią, to kuratorowie to co do nich z urzędu należy, działaią.

ROZDZIAŁ VI.

o Syndykach tymczasowych.

ODDZIAŁ PIERWSZY.

o mianowaniu Syndyków tymczasowych.

40. Jak tylko kuratorowie bilans wyznaczonemu sędziemu oddadzą, sędzia w przeciągu trzech dni bez żadney dalszey przewłoki listę wierzycieli, do Trybunału handlowego oddać się mianą, sporządzi; tudzież o przywołanie tychże listami, publicznem uwiadomieniem, i podawaniem do gazet, zatrudni się.

41. Nawet przed sporządzeniem bilansu może wyznaczony sędzia zwołać wierzycieli a to stosownie do zachodzących okoliczności.

42. Przywołani wierzyciele zgromadzą się w obecności wyznaczonego sędziego w dniu i w mieyscu sobie wskazanych.

43. Gdyby się kto iako wierzyciel w tym zgromadzeniu znalazł a któregoby prawo późniey iako zfałszowane, z powodu z mowy między nim a upadłym uznane zostało; takowy tymże karom które na podstępnych bankrutów są przepisane, podpadać będzie.

44. Zgromadzeni wierzycieli winni podać wyznaczonemu sędziemu potroyną listę potrzebney, liczby syndyków tymczasowych, którychby wyboru widzieli potrzebę. Trybunał handlowy w mianowaniu stosownie do tey listy postąpi.

ODDZIAŁ DRUGI.

o ustaniu urzędowań Kuratorskich.

45. W przeciągu dwudziestu czterech godzin po nastąpionym mianowaniu tymczasowych syndyków, kuratorowie urzędy swoie złożą, tudzież sprawę syndykom w obecności wyznaczonego sędziego ze wszelkich swych działań, iako też względem stanu upadłości zdać maią.

46. Po zdaniu takowym sprawy, syndycy w rozpoczętych przez kuratorów działaniach daley postępować i zarządzaniem całkowitey massy upadłości tymczasowo a to pod zwierzchnim dozorem wyznaczonego sędziego, trudnić się będą.

ODDZIAŁ III.

o wynadgrodzeniu kuratorow.

47. Kuratorowie po zdaniu ze swoich czynności sprawy, maią prawo do wynadgrodzenia które im tymczasowi syndycy wypłacaią.

48. Ilość wynadgrodzenia takowego podług mieysc i podług stanu massy upadłości, rozróżniać się ma stosownie do zasad, które urządzeniem administracyi publiczney ustanowione będą i podług nich taż ilość oznaczy się.

49. Jeżeli kuratorowie z pomiędzy wierzycieli wybrani są; wynadgrodzenia nie uzyskuią.

ROZDZIAŁ VII.

o działaniach tymczasowych syndykow.

ODDZIAŁ I.

o odięciu pieczęci i o inwentarzu.

50. Syndycy zaraz po swym mianowaniu o odięcie pieczęci zgłoszą się i do spisy-

wania inwentarza dóbr upadłego przystąpią. Wolno im będzie ile się ocenienia tycze, przybrać sobie pomocników którzy im się dogodnymi zdawać będą stosownie do artykułu 937. Kodexu postępowania cywilnego. Syndycy inwentarza takowy w miare odiętey z przedmiotów pieczęci, spisywać będą, Sędzia Pokoiu przykłada się do tego spisywania i każde posiedzenie podpisuie.

51. Upadły albo sam staie, albo należycie przywoływanym bywa, aby był przytomnym przy odeymowaniu pieczęci, i sporządzaniu inwentarza.

52. W każdey upadłości obowiązkiem iest bądź kuratorów, bądź tymczasowo lub ostatecznie ustanowionych syndyków; aby w przeciągu dni ośmiu po rozpoczęciu swego urzędowania, urzędowi bespieczeństwa owego okręgu, podali rys, czyli ogólny opis okazuiącego się stanu upadłości, przyczyny teyże i okoliczności a oraz ogólny opis cech, które upadłość po sobie wskazywać zdaie się.

53. Urząd beśpieczeństwa ma moc, gdy to za rzecz przyzwoitą uznaie, udawania się do zamieszkania upadłego lub upadłych, przezierania sporządzonego bilansu, inwentarza, i

działań innych upadłości, ma moc rozkazać udzielania sobie wszelkich obiaśnień, ztąd wypaść mogących, a stosównie do tego przyzwoitych używać kroków, bądź przez działania, bądź poszukiwania urzędowe: a to wszystko z urzędu i bez wynadgrodzeń.

54. Tenże urząd wyrozumiawszy, iż upadłość bądź prostego, bądź podstępnego bankructwa ma cechy; niemniey gdy względem upadłego zaydzie wyrok, na osadzenie go w więzieniu, albo na dłuższy i ściśleyszy areszt; uwiadomia o tém wyznaczonego od Trybunału handlowego członka natychmiast, i w takowym razie, iuż ten o gleyt dla upadłego dopraszać się nie może; i sam sąd tego mu dozwolić nie ma mocy.

ODDZIAŁ II.

o sprzedaniu towarow i ruchomości, tudzież o dochodzeniu długow upadły massie winnych.

55. Zaraz po ukończeniu inwentarza, towary, pieniądze, obligi na rzecz upadłości brzmiące, sprzęty i inne rzeczy upadłego syndykom wręczaią się, którzy z odebrania tych to rzeczy, przy końcu inwentarza kwitują.

56. Syndykowie za poprzedniczym upoważnieniem od wyznaczonego sędziego, do dochodzenia długów upadłości winnych (aktywów) przyfiąpić mogą. Podobnież sprzedażą rzeczy i towarów upadłego zatrudnić się mogą, a to podług wyboru bądź więcey daiącemu przez aukcyą, bądź za użyciem do tego faktorów i w Giełdzie, albo z wolney ręki.

57. Jeżeli upadły wolną straż otrzymał, mogą go użyć syndycy dla łatwieyszego i dokładnieyszego wykonania dzieła; winni mu atoli dać przepisy, podług iakich pracować ma.

58. Od rozpoczętego urzędowania kuratorskiego, a wreszcie syndykowskiego, wszelki process cywilny, przed ogłoszeniem upadłości przeciwko upadłemu, i iego ruchomemu maiątkowi ze strony poiedynczego wierzyciela, rozpoczęty; iuż nie przeciwko niemu, ale przeciwko kuratorom i syndykom popierać się może. Tudzież wszelka po ogłoszoney upadłości wytoczona sprawa, iedynie przeciwko kuratorom i syndykom rozpoczynać się ma.

59. Wierzyciele maiący powody iakowe do nieukontentowania z czynności syndykowskich, do wyznaczonego sędziego udawać się maią, który w téy okoliczności bądź sam

gdy to bydź może stanowi, bądź całą rzecz sądowi handlowemu przesyła.

60. Gotowizna ze sprzedaży, i z odebranych długów zbierana, po odciągnieniu wydatków i kosztów, pod zamknięcie dwu-kluczowe składana bydź ma. Jeden z tych kluczów naystarszy wiekiem kurator lub syndyk do siebie bierze, drugi zaś iednemu z wierzycieli którego wyznaczony sędzia do tego przeznacza, wręczonym bydź powinien.

61. Opis ogólny, rachunek i stan znayduiącey się w schowaniu gotowizny obeymuiący, co tydzień wyznaczonemu sędziemu składać się na pismie będzie; który stosownie do podania syndyków, i zachodzących okoliczności, złożenie bądź całego zapasu, bądź części teyże gotowizny, do kassy umarzalnéy (depozytowey) lub za ręce delegowanego Departamentu tego, w którym taż kassa znayduie się, zalecić może, pod warunkiem aby ftowe summom w teyże kassie złożonym dozwolone na rzecz ogułu upadłości rosły.

62. Odbieranie gotowizny w kassie umarzalnéy (depozytowéy) składanéy na mocy zlecenia wyznaczonego sędziego następować ma.

ODDZIAŁ III.

o środkach do zabeśpieczenia należności upadłey massie służących.

63. Będzie obowiązkiem kuratorów a potem syndyków, aby od rozpoczęcia swego urzędowania, wszelkich użyli środków, dla zabeśpieczenia praw upadłego do iego dłużników.

Winni będą oraz, aby się o wpisanie do hypoteki na dobra nieruchome, tychże upadłego dłużników, ieżeli on tego nie uczynił i gdy do tego służy mu hypoteczne prawo, postarali. Wpisanie takowe następować ma; na imie kuratorów lub syndyków, którzy do swych ceduł hypotecznych (Borderaux) wyciąg wyroku sądowego którym są mianowani, załączaią.

64. Jest oraz ich obowiązkiem, aby w imieniu wierzycieli wpisanie ich do Hypoteki, na dobra nieruchome upadłego, któreby im wiadome były; dopełnili.

W pisanie to do Hypoteki, na samo proste zaświadczenie (Bordereau) bytność upadłości wskazuiące, tudzież datę wyroku mocą którego mianowani zostali, udowodniaiące przyiętym będzie.

ODDZIAŁ IV.

o sprawdzeniu (weryfikacyi) obligow upadłości. (Długow przez upadłość winnych.)

65. Sprawdzanie obligów upadłości bezwłocznie następuie. Wyznaczony sędzia czuwać będzie, ażeby zastawianiem się wierzycieli, pilnie się tym zatrudniano.

66. W tym celu wszyscy wierzyciele, przez gazety i obwieszczenia syndykowskie, uwiadomieni bydź maią, aby się w przeciągu dni czterdziestu, bądź osobiście, bądź przez swoich pełnomocników, przed syndykami upadłości stawili; aby tymże oświadczyli iakowym prawem i iakowey summy wierzycielami są, tudzież żeby im papiery, długi udowodniaiące wręczyli, lub żeby ie w kancellaryi Trybunału handlowego złożyli: na które to papiery otrzymaią rewers.

67. Sprawdzanie obligów (weryfikacya) w sposobie rozprawy między wierzycielami, lub ich pełnomocnikami, a między syndykami, w przytomności oraz wyznaczonego sędziego, który w tey okoliczności protokuł spisuie; odbywać się ma.

Dzieło to w przeciągu pierwszych pietnastu dni, które po przeciągu czasu poprzedniczym artykułem wzmiankowanego, upływaią; rozpoczynać się powinno.

68. Wierzyciel któregoby iuż prawo wierzytelności sprawdzonym, i zatwierdzonym zostało, sprawdzaniom obligów innym służących; przytomnym bydź może, może oraz wszelkie czynić zarzuty, przeciwko sprawdzaniom tak nastąpionym iako i nastąpić mianym.

69. Protokuł (opis) sprawdzania wzmiankować będzie, podawane dokumenta, długi udowodniaiące, zamieszkanie wierzycieli, tudzież ich pełnomocników.

Obeymować będzie oraz krotki opis, dokumentów udowodniaiących, które z xiążkami upadłego porownywane bydź maią. Ma uczynić wzmiankę o zdarzaiących się zbytecznych pretensyach (uroszczeniach), skrobaninach, i między liniowych dopiskach.

Ma wskazywać, że ukażyciel iest uprawnionym wierzycielem summy, o którą się dopomina.

Wyznaczony sędzia, mocen będzie stosownie do okoliczności, a to sposobem nakazu, od wierzycieli żądać; aby ci xięgi swoie bądź

całkiem, bądź w wyciągach, przez członków Trybunału handlowego właściwego mieysca, sporządzonych; złożyli. Mocen oraz będzie odesłać ze swego urzędu, całą okoliczność do Trybunału handlowego, który w tém stosownie do uczynionego przezeń doniesienia, wyrok swoy wyda.

70. Jeżeli obligi (pretensye) żadnemu zarzutowi nie podpadaią; syndycy na każdym dokumencie, następuiące zapisuią oświadczenie.

Przyznany iako istotnie upadłość NN. ciążący. Dnia &c.

Wyznaczony sędzia, oświadczenie takowe po syndykach podpisuie.

71. Każdy wierzyciel w przeciągu ośmiu dni, po sprawdzeniu obligu mu służącego, winien będzie wykonać przed wyznaczonym sędzią przysięgę, iako dokument sprawdzony, iest istotnym i prawdziwym obligiem.

72. Gdy oblig (pretensya) bądź w całości, bądź w części zarzutóm podpada; mocen będzie wyznaczony sędzia, na podanie syndyków, nakazać; aby wierzyciel dokumenta swoie, oblig mu służący, udowodniaiące; okazał, lub w kancellaryi Trybunału handlowego u-

rzędowanie złożył. Będzie oraz mocen, a to bez poprzedzaiącego przypozwu, i z wyznaczeniem naykrotszego terminu, odesłać ftrony do Trybułu handlowego; który ftosownie do podania sędziowskiego swoy wyrok wyda.

73 Trybunał handlowy może nakazać, ażeby przed wyznaczonym z grona swego sędzią, wybadywanie (inkwizycya) co do czynow, nastąpiło; tudzież ażeby osoby obiaśnienie w tey okoliczności dać mogące, w tym celu, do niego przypozwane zostały.

74. Po upłynieniu przepisanego przeciągu czasu, na sprawdzenie praw czyli obligów upadłość ciążących, syndycy sporządzą opis, (protokuł) obeymuiący imiona takowych wierzycieli, którzyby się ftawić zaniedbali: mocą takowego opisu (który wyznaczony sędzia zatwierdza) wierzyciele ci, za uporczywie niestawaiących uznani będą.

75. Trybunał handlowy na zdanie wyznaczonego sędziego, wyrokiem swoim nowy przeciąg czasu, do sprawdzenia (weryfikacyi) oznaczy.

Takowe przeciągi czasu, względnie na odległość zamieszkań wierzycieli, uporczywie niestawaiącemi uznanych, zakreślane bydź maią,

a to tak; aby na każdą odległość trzech myryametrow wynoszącą, dzień ieden był czasu: co się zaś wierzycieli za granicą Francyi mieszkaiących dotycze, przeciągi czasu artykułem 73. Kodexu cywilnego postępowania przepisane, zachować się maią.

76. Wyrok sądowy nowy przeciąg czasu (termin) ustanawiaiący, stosownie do formalności wymagalnych artykułem 683. Kodexu postępowania cywilnego, wierzycielom oznaymiony zostanie.

Dopełnienie tych to formalności, zastąpi mieysce ostatecznego przypozwu, co do wierzycieli na terminie niestawaiących, tak iednak; iż mianowanie ostatecznych syndyków, spoźnionem przez to nie będzie.

77. Jeżeli przypozwani raz ostatni na terminie, który im wyrok sądowy przepisał, nie stawaią; i praw (pretensyi) swoich przysięgą nie udowodniaią; w takowym razie iako w prawie upadaiący, od podziału upadłości między wierzycieli: wyłączeni będą.

Wszelakoż pozoftaią im kroki do stawania przeciwko temu, a to aż do dnia a nawet i z tym dniem rachuiąc, w którym ostateczny podział gotowizny, pomiędzy wierzycieli na-

stępuie, tak iednak; że niestawaiący, choćby iako niewiadomi wierzyciele uważani byli; całkowite swoie prawo do nastąpionych iuż do tego czasu działów, co do ich osób za nieodzowne uważanych, żadnego rościć prawa nie będą mogli: a nadto we wszelkich swych prawach, co do części któreyby stawaiąc domagać się mogli, całkiem upadaią.

ROZDZIAŁ VIII.

o syndykach ostatecznych [maiących bydź do ukończenia dzieła mianowanemi] i o urzędowaniu tychże.

ODDZIAŁ I.

o zgromadzeniu wierzycieli ktorych obligi [pretensye] sprawdzone i przysięgą stwierdzone zostały.

78. W trzech dniach po upłynionych przeciągach czasu, dla sprawdzenia obligów wierzycieli oznaczonych, zwołać maią syndycy, takowych wierzycieli, których prawa (pretensye) przyięte zoftały.

79. W mieyscu, dniu i godzinie, które wyznaczony sędzia oznaczył, zbierze się zgromadzenie, a to pod przewodnictwem sędziego;

do tego zgromadzenia, sami tylko uznani wierzyciele lub ich pełnomocnicy, przyftęp mieć mogą.

80. Upadły dłużnik do tego zgromadzenia przywołanym zoftanie; winien ieft tam stanąć osobiście, gdy wolną straż uzyskał, przez pełnomocnika zaś, chyba dla ważnych i przez wyznaczonego sędziego za takowe uznanych powodów, stanąć może.

81. Wyznaczony sędzia, rozpoznaie pełnomocnictwa takowych, którzy iako umocowani, stawaią; nakaże syndykom tymczasowym aby w iego przytomności, o stanie upadłey massy, o krokach prawnych przedsięwziętych, i o działaniach nastąpionych, zdali sprawę: upadły kupiec również wysłuchanym bydź ma.

82. Wyznaczony sędzia wszystkiego tego, o czem w zgromadzeniu wierzycieli była mowa, i na co się w nim zgodzono, dokładny sporządzi opis (protokuł.)

ODDZIAŁ II.

o ułożeniu się.

83. Przed dopełnieniem wszelkich wyżey przepisanych uroczyftości, wchodzenie w układy, iakowe między naradzaiącemi się wierzy-

cielami, a upadłym kupcem dozwolone bydź nie może.

Układ ten w ów czas tylko nastąpić może, gdy się wierzyciele w liczbie większość wynoszącéy zgromadzą, a prócz tego; gdy prawa ich do upadłéy massy miane, i iuż przyznane, stosownie do reiestru sprawdzonych iuż i zapisanych pretensyi, trzy czwarte summ upadłość ciążących a to stosownie do Rodziału VII. Oddziału IV. wynoszą; wszystko zaś to pod nieważnością zachowane bydź ma.

84. Wierzyciele, których prawa są zahypotekowane; tudzież takowi którzy maią w swych ręku zastawy, w naradzaniach które się układów tyczą; kreski mieć nie będą.

85. Jeżeli za przyzwoitym roztrząśnieniem aktów, książek i papierów upadłego iakowe ślady bankructwa okazuią się; żaden układ pomiędzy wierzycielami, a upadłym nastąpić nie może, pod nieważnością; wyznaczony sędzia przestregać będzie dopełnienia niniey-szego przepisu.

86. Układ, gdy się nań zgodzono; teyże samey sessyi a to pod nieważnością, podpisanym bydź powinien: ieżeli większa liczba przytomnych wierzycieli na układ zezwalaiąca,

trzech

trzech czwartych części winnego przez upadłość długu, nie wynosi, naradzanie się do dni ośmiu naydłużéy, odłożone zostanie.

87. Wierzyciele, do układu przystąpić nie chcący, obowiązani są, aby o sprzeciwieństwie przez siebie zanoszonem syndyków i upadłego, w dniach ośmiu naydaley, urzędownie uwiadomili.

88. Układ w przeciągu ośmiu dni po zapadłym z sprzeciwieństwa do układu znoszącym wyroku, sądownie, zatwierdzonym będzie.

Potwierdzenie takowe, nada mu cechę wykonalności, co do wszystkich wierzycieli, i prawo pierwszeństwa czyli hypoteki, każdemu z nich w szczególności, na dobrach nieruchomych, upadłego zabeśpieczy; z tego powodu będzie obowiązkiem syndyków, aby do hypotek wyrok utwierdzaiący wciągnąć postarali się, chybaby w układzie od tego (wierzyciele) odftąpili.

89. Syndykowie tymczasowi, o zaszłym zatwierdzeniu układu urzędownie uwiadomieni będąc, natychmiast rachunki ostateczne w przytomności wyznaczonego sędziego, upadłemu zdadzą. Rachunki czyli zdanie to sprawy, całkowicie we wszelkich szczegółach roztrzą-

pod dozorem wyznaczonego sędziego, i iuż bez dalszego przywoływania upadłego.

93. W każdym razie, suknie, bielizna, i sprzęty upadłego, dla osobistego użycia, tak iego iako i familii potrzebne, za poprzedniczém zezwoleniem wyznaczonego sędziego, upadłemu wydane będą.

Wydanie takowe na żądanie syndyków, którzy opis tychże rzeczy sporządzaią, dzieie się.

94. Jeżeli żadnego podeyrzenia bankructwa nie masz, pozostaie upadłemu prawo, domagania się, pod tytułem wsparcia, o kwotę pieniężną na utrzymanie siebie potrzebną ze swego maiątku: syndykowie ilość oney sposobem proiektu poddadzą; Trybunał zaś handlowy, na wniosek wyznaczonego sędziego, a to względnie na potrzeby i wielość familii upadłego, na iego rzetelne postępowanie, tudzież na większe lub mnieysze tém uszkodzenie wierzycieli, tęż ilość oznaczy.

95. W każdym razie, gdy istotnie wyżey opisane połączenie się wierzycieli nastąpi; obowiązkiem wyznaczonego sędziego, aby połączonym wierzycielom, zdał sprawę o istotnym stanie całey rzeczy i oney szczegułach. Trybunał zaś stosownie do iego podania, iak w Oddziale drugim ninieyszego rozdziału iest przepisano, ma wydać swoy wyrok: czyli upadły, sprawiedliwie za niewinnego lub winnego uznanym, i do uprawnienienia siebie (do prowadzenia dalszego handlu) przypuszczonym bydź może? lub nie?

Jeżeli wyrok Trybunału handlowego przeciwko upadłemu wypada; to ten, iako domniemany bankrut, oskarżonym, i tem samém do urzędu bespieczeństwa publicznego odesłanym zostanie, a to stosownie do tego, co się pod art: 90. powiedziało.

ROZDZIAŁ IX.

o rozmaitych klassach wierzycieli, tudzież prawach ich, w zachodzącey upadłości.

ODDZIAŁ I.

Prawidła ogulne.

96. Jeżeli ieszcze przed mianowaniem syndyków ostatecznych, do prawnych krokow względem sprzedaży dobr nieruchomych upadłego, nie przystąpiono; to oni tylko sami maią prawo zatrudniania się tąż sprzedażą; obowiązkiem ich będzie, aby do tego, w prze-

ciągu dni ośmiu, a to stosownie do prawideł tu niżey wyszczególnić się maiących przystąpili.

97. Syndycy podadzą wyznaczonemu sędziemu rejestr wierzycieli, którzy się właścicielami praw uprzywileiowanych do ruchomości bydź mienią; a sędzia ten, wyda upoważnienie, do spłacenia onych z pierwszych wpłynionych do kassy funduszów. Gdyby się wierzyciel, prawa pierwszeństwa (uprzywileiowania) zaprzeczaiący, znaleźli; to Trybunał w tey okoliczności da swoy wyrok. Wydatki ztąd prawne, iako upadłey massy nie ciążące, upadaiący w swey sprawie, ponosić będą.

98. Właściciel takowych pretensyi, za które upadły wraz z innymi podobnież upadłymi osobami, bezodwołannie (in solidum) odpowiedzialnym iest, ze wszystkich mass upadłych, w stosunku teyże pretensyi, aż do zupełnego onych zaspokoienia, przypadaiące nań kwoty odbierać będzie.

99. Wierzyciele upadłego, na fantach dostatecznie prawne bespieczeństwo maiący, iedynie dla pamięci do massy się zapisuią.

100. Syndycy, maią prawo do wykupowania, za opłatą długu, fantów: i onychże na zysk massy obracania.

101. Jeżeli syndycy fantu nie wykupuią; to wierzyciele sprzedać go mogą: a gdy spieniężenie onego, ilość długu przechodzi, iest obowiązkiem syndyków, aby o zwrocenie do massy takowey przewyżki postarali się: gdy zaś spieniężona ilość, długu ilości nie dochodzi; to wierzyciel, na fancie zabespieczony, względem nie dobraney reszty, do massy, w stosunku teyże ilości, idzie.

102. Wierzyciele, mocą poręki zabespieczeni, maią się w massie, a to po odciągnieniu summ, któreby na mocy teyże poręki, iuż uzyskali, umieszczać: poręcznik w teyże massie umieszczonym będzie, a to z całkowitą summą, którą za upadłego wypłacić ma.

ODDZIAŁ II.

o należnościach (prawach) wierzycieli, hipotekę maiących.

103. Gdy ze sprzedaży dóbr nieruchomych zebrane pieniądze, bądź wprzod, bądź razem, z gotowizną, która przez spieniężenie maiątku ruchomego, weszła, pomiędzy wierzycieli rozdzielaią się; w takowym razie, wierzyciele hipoteczni, którzyby iedynie z ilości sprzedaży, która z dobr nieruchomych wypłynęła, cał-

kiem zaspokoionymi nie byli, co do niedobioru swego, wraz z obligowymi (przez rewersa ręczne zapewnionemi) wierzycielami, do gotowizny, przez część obligowego (czyli ruchomego) maiątku, weszłey, idą.

104. Jeżeli sprzedaż ruchomości, zbycie dobr nieruchomych uprzedzaiąc, do iednego lub kilku podziałów gotowizny, przed działami ilości, ze sprzedaży dobr nieruchomych weszłey, mieysce dała; wierzyciele, hypoteką zabespieczeni, w stosunku do całkowitych swych pretensyi, do takowych działów należą, z zachowaniem sobie prawa, gdyby do tego przyszło, do działów gotowizny, ze sprzedaży, o którey niżey będzie mowa, wypływaiącey.

105. Po sprzedaży dobr nieruchomych i zapadłym wyroku, wierzycieli hipotecznych umieszczaiącym, ci z pomiędzy nich, którzyby na gotowiznie ze sprzedaży nieruchomości wypływaiącey, w całkowitey ilości swych pretensyi umieszczonymi zostali, summy, w iakich hipotecznie umieszczeni są, po nastąpionym dopiero odciągnieniu kwot, które z massy obligowey uzyskać mogli, odbiorą.

Summy takowym sposobem odciągnięte, iuż się w massie hipoteczney nie zostaią, ale do

massy obligowey zwrócone i pomiędzy wierzycieli teyże massy rozdzielone zostaną.

106. Co do hipotecznych wierzycieli, którzy umieszczalnym wyrokiem, iedynie w pewney części swoich pretensyi, na summach, ze sprzedaży dobr nieruchomych zebranych, umieszczonymi zostali; ma się z niemi postąpić podług następuiących prawideł.

Prawa ich do obligowey massy ostatecznie się reguluią, stosownie do summ, które im, po umieszczeniu ich na dobrach nieruchomych, winne pozostały;

Pieniądze zaś, które nad tę tak ustanowioną ilość, przy pierwszym podziale massy, uzyskali; od ilości hypotecznych ich pretensyi odciągną się, i do massy obligowey zwrócone będą.

107. Wierzyciele hypoteczni, którzy w kassie, długom hypotecznym przeznaczoney, umieszczeni nie zostali, iedynie iako wierzyciele obligowi, uważani będą.

ODDZIAŁ III.

o prawach żon w zachodzącym upadku.

108. W zachodzącym upadku prawa i należności żon, od czasu ogłoszenia niniejszego

prawa, w sposób następuiący oznaczone zostaną.

109. Żony, które stosownie do urządzenia posagowego, za mąż poszły; żony, w rozłączeniu maiątku żyiące; tudzież żony, które wprawdzie wspolność maiątku przyięły, wszelakoż dobra nieruchome, które wniosły, od wspolności maiątku wyłączyły; wszystkie ogólne, wyżéy wzmiankowane dobra nieruchome wnioskowe, a oraz i takowe, któreby w czasie pożycia, bądź przez spadek (sukcessyą) bądź przez darowizny, tak między żyiącemi iako też przez testamenta (z powodu śmierci causa mortis) uzyskały, z upadłéy massy odbieraią.

110. Podobnież odbieraią dobra nieruchome, któreby za pieniądze z powyżéy wzmiankowanych spadków lub darowizn wypływaiące, dla nich i na ich imie nabyte zostały, byleby oświadczenie takowego użycia, wyraźnie w kontrakcie kupna wyiaśnione było, tudzież źrzodłowy wpływ kapitałów ztąd pochodzących, bądź inwentarzami, bądź innymi urzędowemi dowodami, przynależnie był wsparty.

111. We wszelkich innych, prócz powyższym Artykułem obiętego, wypadkach, prawne domniemanie za tem ieft, iż dobra przez żonę upadłego nabyte, mężowską są własnością, za iego pieniądze kupione są, i do massy upadłość zwiększaiącéy (aktywowey) przyłączone bydź powinny; zostawuiąc żonie prawo do udowodnienia, iż się rzecz inaczéy ma.

112. Żona upadłego, sprawy względem dochodzenia swoiey własności, aczkolwiek z osnowy Artykułów 109. i 110. wypływaiącéy, inaczéy wygrać nie może, iak pod obowiązkiem opłacenia długów i hypotek, któremiby dobra owe obciążone były, a to niezważaiąc czyliby się dobrowolnie do tych długów zobowiązała, lub też sądownie do tego zniewoloną była.

113. Żona po zaszłym upadku, nie będzie miała prawa domagać się pewnych korzyści, sobie przez męża kontraktem przedślubnym zawarowanych; wierzyciele zaś wzaiemnie do takowych korzyści, któreby żona mężowi kontraktem przedślubnym zapewniła, rościć prawa nie będą mogli.

114. W zdarzeniu, gdy żona długi za swego męża zapłaciła, ieft domniemanie, iż to pieniędzmi mężowskiemi przywiodła do skutku.

Z tego powodu, żona z przyczyny opłaconego za męża długu, gdy ten upadnie, żadney pewney pretensyi do massy rościć nie będzie mogła; w czem atoli, tak iak się pod Artykułem 111. powiedziało, wolność dowodzenia, iż się rzecz ma inaczéy, iest iey zostawiona.

115. Żona, któreyby mąż iuż w czasie małżeńskich ślubów, istotnym był kupcem, co do gotowizny i ruchomości, przez siebie iakoby w posagu wniesionych i aktem urzędowym udowodnianych, tudzież co do zwrócenia sobie maiątku w czasie pożycia sprzedanego, nakoniec co do długów, któreby łącznie z mężem zaciągnęła, prawo swoie pierwszeństwa czyli hypotekę, iedynie do dóbr nieruchomych, które mąż iey w czasie wyżéy rzeczonego zawarcia ślubów małżeńskich posiadał, rozciągać może.

116. Względnie na powyższą okoliczność; z żoną, którey mąż przy pobraniu się iuż był istotnym kupcem, rownie uważać się ma i takowa żona; którąby za syna kupieckiego, nie maiącego wów czas ieszcze żadnego powołania, czyli professyi, poszła, a któryby potém kupcem został.

117. Z pod prawideł artykułami 113. i 115. zakreślonych, takowa żona wyimować się, tudzież wszelkich Kodexem Napoleona żonom zabespieczonych praw używać ma, któreyby mąż przy zawarciu małżeństwa w istotnym, a od kupieckiego zupełnie rożnym powołaniu, znaydował się; wyiątek ten atoli służyć nie może takowey żonie, któreyby mąż, w przeciągu roku, po zawartem małżeństwie, iuż handel prowadził.

118. Wszelkie pokoiowe sprzęty, ruchomości, kleynoty, obrazy, złote i srebrne naczynia, tudzież wszelkie co do codziennego użycia, tak męża iako też i żony przeznaczone rzeczy, w iakimkolwiek bądź sposobie prawnym kontrakt przedślubny był zawartym; całkiem do wierzycieli należą, a to tak, iż żona, nic więcey nad to, co iey artykuł 93. dozwala, to iest potrzebne do codziennego użycia, suknie, bieliznę, uzyskać nie będzie mogła.

Wszelakoż żona może (z upadłości) uzyskać takowe drogie rzeczy, kleynoty, i naczynia, na któreby niezawodne złożyła dowody, to iest Listę onych prawnie sporządzoną, i do akt przyłączoną lub porządnym i rzetelnym

inwentarzem, iż iey te rzeczy, bądź kontraktem przedślubnym, bądź spadkiem, dostały się.

119. Żona, któraby część iakową maiątku ruchomego, poprzedzaiącym artykułem obiętego, tudzież towarów, wexlów, gotowizny, na stronę wzięła lub utaiła, nie tylko znaloną bydź ma, do zwrócenia wszystkiego do upadłey massy, ale oraz iako wspolnica podstępnego bankructwa, ściganą będzie.

120. Podobnież żona, iako wspólnica podstępnego bankructwa, a to w stosunku, do stopnia czynów, ściganą bydź może, któraby, bądź użyczeniem swego imienia, bądź wpływem do działań mężowskich, na oszukanie wierzycieli przedsiębranych, dopomagała.

121. Prawidła, w ninieyszym oddziale umieszczone, nie mogą ścieśniać praw i korzyści żonom służących, których przed ogłoszeniem ninieyszego prawa nabyły.

ROZDZIAŁ X.

O podziale należności upadłey massy po między wierzycieli, tudzież o ostatecznym obrachunku ruchomości do teyże massy należnych.

122. Ogół ilości ruchomey upadły, czyli aktywa ruchome, za poprzedniczem odtrąceniem sądowych i zawiadowniczych wydatków, tudzież udzieloney na utrzymanie upadłego istotnie potrzebney kwoty, niemniey summ, które wierzycielom prawo pierwszeństwa maiącym, wypłacone zostały; pomiędzy wszystkich wierzycieli, a to w stosunku (pro rata) podanych, sprawdzonych, i przysięgą zatwierdzonych ich spraw i pretensyi, rozdzieli się.

123. W tym celu syndycy, co miesiąc wyznaczonemu sędziemu o stanie upadłości, tudzież o ilości znayduiącey się w kassie gotowizny, donosić będą: sędzia zaś, gdy to bydź może, podział gotowizny po między wierzycieli zaleci, i ilość teyże ustanowi.

124. Wierzyciele, tak o wyroku wyznaczonego sędziego, iako też o dniu, w którym podział ma nastąpić, uwiadomieni bydź maią.

125. Zapłata, bez poprzedniczego okazania dokumentu, na którym pretensya się wspiera, następować nie może.

Kassyer zaś wzmiankuie na dokumencie nastąpioną opłatę; wierzyciel zakwituie na brzegu Tabelli działowey.

126. Po całkowitym ukończeniu obrachunków i podziałów, wszyscy wierzyciele, na podanie syndyków, na zgromadzenie, w przytomności sędziego odprawić się miane, zwołani będą; syndycy zdaią ze wszystkiego sprawę; a po tym wszystkim, okazuiąca się ieszcze iakowa pozostałość, będzie przedmiotem ostatecznego podziału.

127. Powyższym sposobem zgromadzeni wierzyciele, mogą we wszelakich wypadkach od Trybunału handlowego wyiednać sobie upoważnienie, do odstąpienia i zbycia, za przywołaniem upadłego, bądź w części, bądź w całości, za ile można, takowych praw i należności upadłey massy, które ieszcze zrealizowane nie zostały; w takowym razie syndycy, maią prawo do dopełnienia, wszelkich w tey mierze potrzebnych czynności.

ROZ-

ROZDZIAŁ XI.

o sposobie postępowania przy sprzedaży dobr nieruchomych upadłego.

128. Syndycy, przez połączonych wierzycieli wyznaczeni, do sprzedaży dobr nieruchomych, z zezwoleniem wyznaczonego sędziego przystąpią, a to stosownie do prawideł, które Kodexem Napoleona, co do sprzedaży dobr małoletnich, są przepisane.

129. W całotygodniowym przeciągu czasu, po przybiciu kupna, każdy wierzyciel ma prawo, do podania wyższey ceny na rzecz nieruchomą, a przedaną; przewyżka atoli takowa, mniey nad dziesiątą część ceny, na którą przybicie nastąpiło, obeymować nie może.

TYTUŁ II.

o zrzeczeniu się na rzecz wierzycieli maiątku.

130. Zrzeczenie się, czyli odstąpienie maiątku, bądź dobrowolnie, bądź sądownie, następuie.

131. Skutki dobrowolnego odstąpienia, stosownie do umów, między upadłym a wierzycielami zaszłych, zakreślaią się.

132. Przez odstąpienie, sądownie zdziałane; nie tracą wierzyciele praw swoich, do poszukiwania swoiey należności, na maiątku, któregoby upadły z czasem mógł nabydź; zrzeczenie się takowe, ten ma iedyny skutek, iż zrzekaiącego się dłużnika, od odpowiadania z aresztu, uwalnia.

133. Upadły, do odstąpienia sądownie swego maiątku przystępuiący, winien iest podać prozbę do Trybunału handlowego, który sobie potrzebne w tey okoliczności papiery złożyć nakaże. Podana prozba zaraz się w gazetach umieści, tak iak o tym, artykuł 683. Kodexu postępowania cywilnego, wzmiankuie.

134. Takowa podana prozba, bynaymniey skutków innego ścigania niewstrzymuie; wolno atoli będzie sądowi, po przywołaniu i wysłuchaniu stron, zawiesić one tymczasowo.

135. Upadły, któremu dobrodzieyftwa odstąpienia dóbr (beneficium cessionis bonorum) dozwolono, obowiązanym iest, aby prozbę swoią ieszcze raz osobiście, a nie przez pełnomocnika, po uskutecznionym przyzwaniu (przypozwie) wierzycieli, do Trybunału

handlowego swego zamieszkania, lub gdyby tam go nie było, do urzędu mieyskiego, (domu Gminu, Ratusza) na publiczney sessyi podał, czyli powtórzył. Oświadczenie to, czyli prozba upadłego, w ostatnim wypadku, spisanym przez burgrabiego protokułem, zaświadcza się, który to protokuł burmistrz podpisać ma.

136. Gdyby upadły siedział w areszcie; w takowym razie, wyrok sądowy, mocą którego do dobrodzieyftwa odftąpienia dobr przypuszczonym został, uwolnienie oraz onego, a to za użyciem w takowym razie potrzebnych i zwyczaynych zabespieczenia środków, z aresztu w tym celu zaleca, aby, stosownie do poprzedniczego artykułu, oświadczenie swoie sądowi podać był w stanie.

137. Imie, przezwisko, powołanie i mieysce zamieszkania takowego upadłego, do tabell, na to przeznaczonych, wpisane będą; które w izbie sądowey bądź Trybunału handlowego owego mieysca, bądź cywilnego, który go zastępuie, w reszcie w izbie posiedzeń urzędu

mieyskiego (Ratusza) i w Giełdzie, wywieszane bydź maią.

138. Na mocy sądowego wyroku — który upadłemu wolności odstąpienia maiątku udziela, wierzyciele do sprzedaży dobr ruchomych i nieruchomych dłużnika przyftąpić mogą. A przy takowey sprzedaży, też same uroczystości, które sprzedażom, przez połączonych wierzycieli działanym, są przepisane, zachować się maią.

139. Dobrodzieftwa odftąpienia dobr uzyskać nie będą mogli:

1*mo*. Szalbierze, (stellionataires), podftępni bankruci, osoby za kradzież lub oszukańftwo na kary wskazane, tudzież wszelkie osoby do zdawania rachunków obowiązane;

2*do*. Cudzoziemcy, opiekunowie, zawiadowcy, (administratorowie), lub depozytami zawiaduiący.

TYTUŁ III.

o dochodzeniu prawem swego, (de Vindicatione).

140. Ten, co przedał i przesłał kupcowi towary, bez uzyskania za nie zapłaty, może, gdy kupiec ten upadkowi podpada, prawnie one odzyskać; ale stosownie do niżey opisanych okoliczności i warunków.

141. Dochodzenie prawem towarów ma mieysce, do poki przesłane towary, bądź wodą, bądź lądem, są ieszcze w drodze, i do poki też towary do składu upadłego, lub do mieysc sprzedaży, na rzecz upadłego, przez powiernika (kommissanta), któremu on na to dał zlecenie, nie weszły.

142. Dochodzić onych iuż nie można; skoro przed przybyciem na mieysce, bez podftępu, podług faktury, (rachunku) spisu towarów (connoissement) lub cedułfurmańskich (Listów) sprzedane zostały.

143. Gdy dochodzenie istotnie zachodzi; to dochodzący winien iest wynadgrodzić massie upadłey, wszelkie, bądź wodne, bądź lądowe,

tak ładunkowe (frochtowe) iako też powiernicze (kommissowe) oraz zabespieczalne, i inne tym podobne, na dochodzone przedmioty, wyłożone lub zaliczone wydatki, i zwrocić wszelkie summy, gdyby te wypłacone ieszcze nie były, z tego źrzodła wypływaiące.

144. O dochodzenie takowych iedynie iść można towarow, o których istotnie udowodnione będzie, iż są te same a nie inne; tudzież gdy zawoyki (bale), beczki, lub pokrycia tychże, w których się też po sprzedaniu znaydowały, nie otwierane; poſtronki, tudzież znaki na nich, ani odwiązane, ani odmienione; towary zaś same, tak co do rodzaiu iako też wymiaru, ani zmienione, ani uszkodzone, nie zoſtały.

145. Można na powrot odzyskać takowe towary, a to poki one tylko, bądź w całości, bądź w części, w dawney swoiey istocie zoſtaią, które u upadłego do wiernych rąk prawem depozytowym złożone, lub dla sprzedania ich, na rachunek składaiącego przesłane były; w tym ostatnim wypadku, utargowane za nie pieniądze, dochodzeniu prawnemu podpadaią; ieżeli takowe wypłaconemi, lub w rachunku ciągłym (conto current) między upadłym i kupuiącym, umieszczone nie zoſtały.

146. We wszelkich dochodzenia wypadkach, depozyt iedynie i przesłanie do sprzedaży towarów wyiąwszy, syndycy, w imieniu wierzycieli ſtawaiący, maią prawo do zatrzymania poszukiwanych towarów, za opłatą poszukuiącemu kwoty, między nim a upadłym przy sprzedaży umowioney.

147. Przesyłania (rymessy) bądź w wexlach, bądź w innych handlowych papierach, które, czy to ieszcze nieopłacalnemi lub iuż opłacalnemi będąc, wypłaconemi ieszcze nie są, i które się, przy otwarciu upadku istotnie w pugilaresie *in natura* między papierami upadłego znalazły, poszukiwaniu podpadaią, gdy takowe rymessy, właściciele, iedynie ze zleceniem spieniężenia onych (inkassowania) i do zatrzymania przy sobie wartości, aż do zadysponowania niemi ze ſtrony przesyłaiącego, są odesłane; lub gdy tenże wyraźnie ie, na zasłonienie iakowey, w mieyscu zamieszkania upadłego, przyiąć się (akceptować) mianey traty, (assygnacyi) przeznaczył.

148. Poſzukiwanie (dochodzenie) ma równie mieysce, co do rymessów (przesyłań) któ-

re mimo bytności akceptu, czyli traty, tudzież rozrządzenia (dyspozycyi) nastąpiły ; ieżeli na takowym ciągłym rachunku (compte - courant) umieszczone są, podług którego właściciel rymessów istotnym iest wierzycielem ; lecz toż prawo poszukiwania ustaie, ieżeli w czasie przesłania (rymessy), właściciel iakąkolwiek upadłemu summę był winien.

149. We wszelkich wypadkach, gdzie prawo dozwala poszukiwania, syndycy, skargi roztrząsaią ; mogą ie przypuszczalnymi uznać, z zawaroniem zatwierdzenia wyznaczonego sędziego. Jeżeli zaś spór w tem zachodzi; Trybunał, wysłuchawszy zdania wyznaczonego sędziego, wyrok swoy daie.

TYTUŁ IV.

o Bankructwach.

ROZDZIAŁ I.

o Bankructwie poiedynczym (pierwszego ſtopnia.)

150. Każdy upadły kupiec, iako bankrut pierwszego ſtopnia, ściganym, i za takowego ogłoszonym bydź może, który się w iednym lub więcey, z niżey wyrażonych wypadków, objętym znaydzie.

1*mo*. Jeżeli wydatki, na utrzymanie domu iego łożone, które co miesiąc do dziennika wpisywać winien, za zbyteczne uznane zoſtaną.

2*do*. Jeżeli się pokaże, iż znaczne summy, na grę, albo na takowe handlowe widoki, wyłożył, które iedynie od losu zależały.

3*tio*. Gdy się z iego oſtatniego inwentarza okazuie, iż, aczkolwiek maiątek iego czynny (son actif) o 50. od sta niższym będąc od maiątku biernego (de son passif), wszelakoż znaczne zaciągał summy; tudzież, gdy ze stratą, lub niżey nad bieg ówczasowy (kurs) sprzedawał towary.

4*to*. Jeżeli wydał, bądź kredytowych, bądź cyrkułowych papierów, przez siebie podpisanych, na summę, trzy razy maiątek iego czynny, podług oſtatniego inwentarza, przewyższaiącą.

151, Jako bankrut pierwszego ſtopnia pociąganym i za takowego uznanym bydź może.

Upadły, któryby nie dopełnił w kancellaryi, oznaymienia, artykułem 4. przepisanego.

Takowy, któryby, usunąwszy się, zaniedbał ſtawić się osobiście przed kuratorami i syndykami, w oznaczonych czasu przeciągach i bez

udowodnienia przeszkód, ſtawić mu się niedozwalaiących.

Takowy, któryby w nieporządku utrzymywane xiążki składał, tak iednak, iżby takowy nieporządek, cechy oszukaństwa nie nosił; albo któryby wszyſtkich swoich xiążek nieokazał.

Takowy, który, będąc iednego lub więcey handlow wspólnikiem (kompanistą), prawidła, artykułem 4. przepisanego, nie dopełnił.

152. Sprawy, z wypadków bankructwa pierwszego ſtopnia wypływaiące, pod roztrząsanie Policyi poprawniczey podpadać będą, czy to na podanie syndyków, czyli też ogułu wierzycieli upadłego, bądź nakoniec na ściganie z urzędu, ze ſtrony urzędnika publicznego (prokuratora, dopełniać się miane.

153. Kiedy syndycy upadłey massy przeciw upadłemu, o bankructwo pierwszego ſtopnia proceſs formuią; prawne koszta, z tego wypływaiące, massa znosi.

154. W zdarzeniu, gdy proceſs takowy, ieden z wierzycieli rozpoczyna; to, gdy upadły oczyszcza się, powód wydatki ponosi: a gdy upadły za winnego iest uznanym; to massa koszta opłaca.

155. Prokuratorowie cesarscy, obowiązani są, od wszelkich wyroków policyi poprawy zanosić appellacyą, skoro się w ciągu badania (inkwizycyi) okazuie, iż sprawa, iako o bankructwo pierwszego ſtopnia, do rozsądzenia do policyi poprawy należna, podług ſtanu rzeczy, pod roztrząsanie sądu kryminalnego, z powodu podſtępnego bankructwa, odesłaną bydź powinna.

156. Skoro sąd policyi poprawy uznaie, iż bankructwo pierwszego ſtopnia, ma mieysce, wydaie zaraz, a to stosownie do okoliczności, wyrok, na uwięzienie upadłego, naymniey iednomiesięczne, a naywięcey dwuletnie.

Nad to, wyroki takowe, publicznie poprzybiane i ſtosownie do artykułu 683. Kodexu, Cywilnego postępowania, do gazet publicznych podawane bydź maią.

ROZDZIAŁ II.

o Bankructwie podſtępnym.

157. Za podſtępnego bankruta, każdy prowadzący handel uważany bydź ma, skoro, iednego lub więcey, niżey wymienionych wypadków, winnym iest:

1*mo*. Kiedy wydatki, albo straty, fałszywie podaie; albo gdy nie dowodzi, na co swoie przychody wyłożył.

2*do*. Jeżeli, bądź co z gotowizny, bądź długów, massie winnych, bądź towarów, zboża, lub iakichkolwiek ruchomości, na stronę usunął.

3*tio*. Jeżeli tenże czynności swoie, bądź kupna, bądź negocyacyi, bądź darowizn tyczące się, pozmyślał.

4*to*. Jeżeli tenże szalbierskim sposobem summy, massę ciążące, czyli passywa, iakoby pewnym zmyślonym wierzycielom winne, porozumiawszy się z niemi, do regestrów zapisał, i w tym celu fałszywe dokumenta powydawał; lub się dłużnikiem bez powodu i odebraney waluty, bądź aktami urzędowemi, bądź przyięciem na siebie przez pisma prywatne, ciążących massę obowiązków, podstępnie zrobił.

5*to*. Jeżeli maiąc sobie powierzone udzielne pełnomocnictwa, albo do wiernych rąk, (depozytu) pieniądze, handlowe papiery, żywności lub towary, nadużywaiąc dobrey wiary, tych, co go umocowali, lub mu swey własności powierzyli, na swoią własną korzyść, bądź gotowizny,

bądź wartości przedmiotów, pełnomocnictwem lub do wiernych rąk złożeniem, sobie powierzonych, użył.

6*to*. Jeżeli, czyli to dóbr nieruchomych, czyli papierów albo ruchomości, iakiego bądź rodzaiu, pod cudzym imieniem na swą korzyść nabył.

7*mo*. Jeżeli xiążki swoie handlowe ukrył.

158. Jako podstępny bankrut, ścigany i uznany bydź może takowy upadły:

Który nie utrzymywał xiąg kupieckich, lub któregoby xięgi rzetelnego stanu długów iego, tak mu należnych iako i przezeń winnych (aktywow, passywow) nie przedstawiały:

Takowy, któryby pozyskał list gleytowy, będąc przyzwanym, w sądzie się nie stawił.

159. Wszelkie, z powodu podstępnego bankructwa wypływaiące, sprawy, w sądzie kryminalnym, prokuratorowie cesarscy lub ich zastępcy, z urzędu popierać będą; a to, bądź za rozgłoszeniem się rzeczy, bądź na doniesienie syndyków, czyli też którego z wierzycieli.

160. Jak tylko oskarżony przekonanym i za winnego przestępstw, powyższemi artykułami

opisanych, uznanym zostanie; ma ulegać karom, które w Kodexie kryminalnym na podstępnych bankrutów przepisane są.

161. Za wspolników podstępnego bankructwa poczytani, i na też same kary, co podstępny bankrut, wskazani bydź maią, ci wszyscy, którymby dowiedziono: iż się z nim, w celu utaienia, lub usunięcia na stronę, czyli to wszystkich, czyli tylko części iakowey dobr iego, ruchomych lub nieruchomych, z bankrutem w zmowie byli, lub fałszywych w tymże celu do niego nabyli pretensyi; a przy sprawdzaniu, i przysięgą stwierdzaniu onych, uporczywie przy tym stali, iż też pretensye, istotne, i żadnemu zarzutowi nie podległe są.

162. Wyrok, wskazuiący na kary wspolników podstępnego bankructwa, wskaże ich oraz.

1*mo*. Aby maiątek, należności, i pretensye, podstępem z massy wierzycieli na stronę usunięte, teyże massie zwrocili.

2*do*. Na wynadgrodzenie teyże massie, wszelkich szkód, w takowey summie, w iakiey massę oszukaństwem pokrzywdzić chcieli.

163. Wyroki sądów kryminalnych, względem podstępnych bankrutów i onych wspolników, zapadłe, po mieyscach publicznych przybiiane, i nad to, stosownie do art: 683. Kodexu postępowania cywilnego, do gazet podane bydź maią.

ROZDZIAŁ III.

o zarządzeniu maiątku, w wypadku nastąpionego bankructwa.

164. We wszelkich, tak z prostego iako i z podstępnego bankructwa wynikaiących poszukiwań i wyroków, na kary wskazuiących, sprawy cywilne, artykułem 162. nieobięte, oddzielnie rozsądzone będą; wszelkie zaś, względem zarządzenia upadłey massy, powyżey przepisane, prawidła, i tu dopełniane bydź maią, a to tak, iż też sprawy, tak do sądu policyi poprawy, iako też kryminalnego, ani pociągane, odsyłane, ani pod rozsądzenie podane, bydź nie mogą.

165. Wszelakoż, syndycy upadłey massy, obowiązani będą, do przesyłania prokuratorom cesarskim i ich zastępcom, wszelkich a

wszelkich dokumentów, pism, papierów i obiaśnień, którychby od nich żądano.

166. Dokumenta, pisma, i papiery, które syndycy przesyłać winni w ciągu wiszącego processu, za pomocą urzędowey kommunikacyi, na wzaiem udzielane będą. Udzielanie takowe, na żądanie syndyków następować będzie, którzy, albo prywatne sobie z nich kopie porobić, albo o urzędowe wyciągi, przez pisarza sądu sporządzalne, domagać się mogą.

167. Po zapadłym wyroku, wyżey rzeczone dokumenta, pisma i papiery, syndykom zwrócone bydź maią, którzy, z odebranych zakwituią; wyiąwszy atoli takowe pisma, którychby sąd złożenie urzędowe (depozyt) nakazał.

TYTUŁ V.

o przywròceniu do czci i możności prowadzenia handlu (Rehabilitacyi.)

168. Wszelka ze strony upadłego, o przywrócenie siebie do czci i możności prowadzenia handlu (rehabilitacyą) podawana prozba, do wieca czyli sądu odzownego (appellacyinego) pod którego wydziałem upadły ma swe zamieszkanie, na pismie podawać się ma.

169.

169. Suplikant, powinien do swóiey prozby dołączyć kwity, i inne dowodzące dokumenta, iż wszelkie przez siebie winne długi, tak co do kapitału iako też stowego, tudzież kosztów całkiem wypłacił.

170. Generalny prokurator sądu appellacyinego, otrzymawszy urzędowne udzielenie sobie podaney prozby, wyciągi tegoż udzielenia przez siebie zaświadczone, prokuratorowi Cesarskiemu przy Trybunale okręgu, tudzież prezesowi Trybunału handlowego, w których wydziale supplikant ma zamieszkanie, lub, ieżeli upadły od czasu upadku zamieszkanie odmienił, do Trybunału handlowego, w którego okręgu upadłość nastąpiła, prześle; daiąc im zlecenie, ażeby wszelkie obiaśnienia, do udowodnienia okoliczności, prozbą obiętych, ściągaiące się, ile tylko mogą, zebrali.

171. W tem celu, za sprawą prokuratora Cesarskiego i prezesa Trybunału handlowego, powyżey rzeczona prozba przepisana, przez dwochmiesięczny czasu przeciąg, tak w izbach sądowych każdego Trybunału, iako też w Giełdzie i na Ratuszu przybita, tudzież w wyciąg-

gu, w gazetach publicznych umieszczana bydź ma.

172. Każdy wierzyciel, któryby w swoiey pretensyi bądź w kapitale lub też stowem (procentach) i kosztach, całkowicie zaspokoionym niebył; tudzież wszelka inna osoba, któreyby na tym zależało; w przeciągu czasu, w którym wywieszenie trwa, sprzeciwieństwo (przeszkodę) przeciwko takowemu przywróceniu do czci i możności, (rehabilitacyi) zanosić mogą; a to prostem do kancellaryi na piśmie podaniem, wspartym, gdyby tego była potrzeba, należnemi piśmiennymi dowodami. Wierzyciel, przeszkodę (sprzeciwieństwo) takowe zanoszący; w żadnym względzie, stroną w dalszey sprawie, względem przywrócenia do czci i możności, bydź nie może: przez to atoli, inne iego prawa, żadnemu niepodpadaią ścieśnieniu.

173. Po upłynionych tych dwóch miesiącach, tak prokurator cesarski, iako też prezes Trybunału Handlowego, każdy oddzielnie, generalnemu prokuratorowi sądu appellacyinego wiadomości, których zasięgnąć mogli, sprzeciwieństwa któreby zachodziły, tudzież opis szczególnych okoliczności, które względem sprawowania się upadłego, dostrzegli, wraz z załączeniem swego, co do iego prozby, zdania, przesyłaią.

174. Generalny prokurator sądu appellacyinego, postara się o wyrok ostateczny na zaniesioną o przywrócenie do czci i możności (rehabilitacyą) prozbę: mocą którego, prozba ta, albo przyiętą, albo odrzuconą zostanie; raz zaś odrzucona prozba, iuż więcey podawaną bydź nie może.

175. Wyrok, przywrócenie do czci i możności (rehabilitacyą) ogłaszaiący, tak prokuratorowi cesarskiemu, iako też prezesom Trybunałów, do których, powyższym sposobem prozba przechodziła, przesłanym zostanie; Trybunały owe, wyrok ten ogłaszaią, i wciągnienie onego do protokułów swych zalecą.

176. Przywrócenia do czci i możności (rehabilitacyi) tacy uzyskać nie mogą, którzy szalbierzami, (stellionataires) podstępnemi bankrutami, okazali się: osoby, za kradzież lub

oszukaństwo karom podpadłe; tudzież osoby, do zdawania rachunków obowiązane; iako to opiekunowie, zawiadowcy lub depozyt przyimuiący, któreby nie zdały, lub nie oczyściły swych rachunkowych czynów.

177. Bankrut atoli pierwszego stopnia, któryby wyrokowi, kary nań wskazuiącemu, całkiem uległ; do rehabilitacyi, czyli przywrócenia do czci i możności, dopuszczonym bydź może.

178. Zaden z upadłych kupcow w giełdzie znaydować się nie może; dopoki przywrócenia siebie do czci i możności (rehabilitacyi) nie uzyska.

KODEXU HANDLOWEGO

XSIĘGA IV.

o rozciągłości władzy Trybunału Handlowego (czyli Juryzdykcyi.)

TYTUŁ I.

o organizacyi (składzie) Trybunałow Handlowych.

Art: 1. Mocą urządzenia, ze strony administracyi publiczney wyiść mianego, liczba Trybunałów handlowych oznaczona, tudzież miasta wymienione zostaną; które, w stosunku do rozciągłości swego handlu i przemysłu, za zdolne do mienia takowych sądów uznane będą.

2. Władza sądownicza każdego Trybunału handlowego, ma się tak daleko rozciągać, iako i władza Trybunału cywilnego, w którego obrębie Trybunał Handlowy iest umieszczonym. Jeżeliby zaś ustanowienie kilku Trybu-

nałów Handlowych w obrębie iednego Trybunału Cywilnego było potrzebnem; to Trybunałom Handlowym, pewne okręgi, w których władza ich rozciągać się ma, oznaczone będą.

3. Trybunał Handlowy, składać się ma z iednego prezesa, tudzież z sędziów i onych zastępców. Liczba sędziów mnieyszą nad dwóch, ani wyższą nad ośmiu nie będzie, nierachuiąc w to prezesa. Liczba zastępców, w stosunku do potrzeb czynności zakreśli się. Urządzenie, ze strony administracyi publiczney wyszłe, ustanowi dla każdego Trybunału liczbę, tak sędziów, iako też i zastępców.

4. Członki Trybunału Handlowego, na zgromadzeniu, złożonym ze znacznieyszych kupców, szczególniey zaś naczelników domów, iako naydawnieyszych, tudzież naybardziey z rzetelności, porządku i oszczędności znanych, obierać się będą.

5. Prefekt, Listę znacznieyszych kupców, z pomiędzy wszystkich swego okręgu, ułoży; a minister interesów wewnętrznych, onę potwierdzi. Liczba ich dwudziestu pięciu, w miastach nad pietnaście tysięcy dusz ludności nie-

maiących, przechodzić nie będzie; w innych miastach, w stosunku do każdego tysiąca ludności, powyżey rzeczoną ludność przenoszącego, iednym elektorem pomnożona będzie.

6. Każdy handel prowadzący, sędzią lub zastępcą obranym bydź może, gdy ma lat trzydzieści wieku swego; tudzież, iezeli, od lat pięciu, ze czcią i zaszczytem handel prowadzi: prezes, ma mieć wieku swego lat czterdzieści, i tylko z pośrzod dawnych sędziow wybranym bydź może; do których i ci należą, którzy w sądach ninieyszych zasiadaią, tudzież dawni sędziowie, konsulowie (radzcy kupieccy.)

7. Wybierani będą większością kresek, przez każdego oddzielnie dawanych; a gdy o wybor prezesa iść będzie, to przedmiot szczególny wyboru tego, nim do zbierania szczególnych kresek przystąpi się, oznaymiony bydź powinien.

8. W pierwszym nastąpić mianym wyborze (elekcyi), prezes, tudzież połowa sędziów i zastępców, z których Trybunał Handlowy złożony bydź ma, na dwa lata mianowanemi zostaną, — druga zaś połowa, tak sędziow iako i za-

ſtępców, na rok tylko ieden: w następuiących zaś wyborach, całkowity wybor na lat dwa działać się będzie.

9. Tak prezes iako i sędziowie, przez dwa lat tylko na urzędzie będą; i dopiero po iednoroczney przerwie, znowu obranymi bydź mogą.

10. Przy każdym Trybunale, będzie ieden pisarz, tudzież kilku burgrabiow, których rząd mianuie. Służące im prawa, urzędowanie i powinności, wyrokiem administracyi publiczney oznaczone zoſtaną.

11. Dla miaſta Paryża w szczególności, ustanowiona będzie straż kupiecka, a to dla dopełnienia wyroków, przyaresztowanie nakazuiących. Sposób zaprowadzenia (organizacyi) oney, tudzież inne względem teyże ſtraży prawidła, szczególnym urządzeniem przepisane bydź maią.

12. Wyroki sądowe (Dekreta) Trybunałów Handlowych, naymniey w komplecie trzech sędziów, wydawane bydź powinny. Zaſtępcy, iedynie do dopełnienia tey liczby, przywoływani bydź mają.

13. W Trybunałach Handlowych, urzędowanie prawnych doradzców, stosownie do artykułu 414. Kodexu poſtępowania cywilnego, całkiem iest uchylone; nikt w tych sądach za drugiego ſtawać w sprawie niemoże, ieżeli go ſtrona, na sądach przytomna, do tego nieupoważnia, lub szczególnego pełnomocnictwa niema. Pełnomocnictwo takowe, bądź pod oryginałem, bądź kopią przypozwu, napisane bydź może; składa się pisarzowi, przed przywołaniem ieszcze sprawy, które on bezpłatnie zaświadczą.

14. Urząd sędziow Trybunału Handlowego, iest tylko honorowym (a następnie bezpłatnym).

15. Sędziowie ci, przed rozpoczęciem urzędowania, wykonywaią przysięgę na publicznym posiedzeniu sądu appellacyinego, gdy takowy sąd w tym okręgu, w którym Trybunał Handlowy iest uſtanowionym, zgromadza się. Gdy zaś się rzecz inaczey ma; sąd appellacyiny, na żądanie Trybunału Handlowego, daie zlecenie Trybunałowi Cywilnemu pierwszey instancyi owego okręgu, do odebrania od nich

przysięgi; a w takowym razie, Trybunał spisuie protokuł w tey okoliczności, i przesyła go do sądu appellacyinego, który wciągnięcie tegoż protokułu do akt swoich nakazuie: prawne te uroczyfłości, na wniosek prokuratora Cesarskiego, i bezpłatnie dopełniane bydź maią.

16. Trybunały Handlowe, pod bezpośrzednim zarządzeniem i dozorem wielkiego sędziego, ministra sprawiedliwości, zoftaią.

TYTUŁ II.

o sprawach, pod rozsądzenie Trybunałow Handlowych, podpadaiących (należących.)

17. Trybunały Handlowe rozsądzać maią.

1*mo*. Wszelkie spory, z obowiązań się i czynów, między negocyantami, kupcami, i bankierami zaszłych, wypływaiące.

2*do*. Spory, z czynności handlowych między ludźmi wszelakiego ftanu i urodzenia pochodzące.

18. Czynnościami handlowemi prawo uznaie.

Wszelkie skupowanie zboża, towarów, i innych rzeczy, w zamiarze odprzedania tychże, bądź tak iak są w istocie, bądź też po przekształceniu onych, i na inną rzecz przerobienia, bądź iedynie w celu wynaymu innym ich używania.

Wszelkie rodzaie przedsiębranych rękodzieł, powierniczych (kommissyinych) prowadzenia (transportowych) bądź wodą, bądź lądem.

Wszelkie przedsięwzięcia względem dostarczania (Liwerunku), agentoftwa, (assystowania przy wexlach i negocyowania tychże), zakładania izb (bior), kantorów interessowych mieysc sprzedawania więcey daiącemu, tudzież zabaw publicznych.

Wszelkie czynności, wexlarskie, bankowe, i faktorskie.

Wszelkie działania banków publicznych.

Wszelkie przyięte obowiązki między negocyantami, kupcami i bankierami.

Między zaś osobami, iakiegokolwiek bądź stanu i urodzenia, wszelkie wexlów lub przesyłań pieniężnych z mieysca na mieysce, tyczące się czynności.

19. Podobnież prawo, za czynności handlowe uznaie.

Wszelkie podięcia się (entrepryzy) budowań, tudzież wszelkie nabywania, zbywania statków, tak dla wewnętrzney iako też zewnętrzney żeglugi.

Wszelkie wyprawy morskie, wszelkie nabywania lub zbywania stroiszu okrętowego lin, cum, żaglów, masztów, kotwic etc.: tudzież opatrzenia w żywność.

Wszelkie wynaięcia statków, pożyczek lub zaciągów na los szczęścia (à la grosse) wszelkie zabespieczalne i tym podobne morsko-handlowe kontrakty.

Wszelkie układy i ugody, płacy i myta, czeladzi okrętowey tyczące się.

Wszelkie umowy między trudniącemi się spławem morskim, a ludźmi morskiemi, względem przyimowania służby na okrętach kupieckich.

2o. Trybunały Handlowe rozsądzać oraz maią.

1*mo*. Zachodzące przeciwko faktorom, czeladzi kupieckiey, lub winnym sługom, sprawy, ile się te iedynie do handlu kupca, u którego są w obowiązkach, ściągaią.

2*do*. Wszelkie spory, z powodu wydanych assygnacyi i biletów, ze strony poborców, płatników, tudzież innych obowiązki w kassach publicznych pełniących osób, wynikłe.

21. Nakoniec stanowić maią:

1*mo*. Względem składania bilansów i xiąg handlowych, ze strony upadłego kupca nastąpić winnych; względem składania, tudzież stwierdzania przysięgą, podanych do upadłości pretensyi.

2*do*. Względem zaniesionych sprzeciwieństw (oppozycyi) przeciwko układom w upadłościach; w zdarzeniu, gdy zasady sprzeciwieństwa, bądź na dokumentach, bądź czynnościach handlowych wspieraiąc się, przez członki sądu handlowego, stosownie do prawa, roztrzygnione bydź mogą.

W innych albowiem wypadkach, rozsądzanie założonych sprzeciwieństw, do Trybunału Cywilnego należy.

Z tego powodu, do podanego przeciw układowi sprzeciwieństwa (oppozycyi), dowody, na których się zasadza, załączać się maią, a to pod nieważnością.

3*tio*. Względem potwierdzenia układu, między upadłym z iedney, a iego wierzycielami z drugiey strony, nastąpionego.

4. Względem nastąpionego ze strony upadłego kupca, zrzeczenia się dóbr, ile ta okoliczność stosownie do art: 901. Kodexu Cywilnego postępowania, pod roztrząsanie Trybunału handlowego należy.

22. W wypadkach, gdzie wexle, iedynie iako proste karty, podług osnowy art: 112. księgi I są uważalne; lub gdy bilety na ukaziciela, od osób nie kupczących będąc podpisane, z czynności handlowych, kupiectwa, zmiany, banków, lub faktorstwa, wcale niewypływaią; takowe sprawy, Trybunał Handlowy, gdy pozwany tego żąda, do Trybunału Cywilnego odsyłać będzie powinien.

23. Jeżeli zaś wyżey wymienione wexle i bilety na ukaziciela, (assygnacye handlowe) i od osób bawiących się handlem, i niebawiących się razem podpisane są: to Trybunał Handlowy, sprawę rozsądzać może, lecz nie ma moc wyrokowania aresztu na osoby, które się handlem nietrudnią; chybaby się też osoby do takowych zobowiązały czynności, które się handlu, przekupowania, zmiany wexlów, banków lub faktorstwa, tyczą.

24. Rozsądzanie spraw przeciw właścicielowi gruntu, rolnikowi, lub wino hoduiącemu,

(właścicielowi winnych gór) o sprzedaż zboża własney swey krescencyi: spraw, przeciwko kupcowi o zapłacenie zboża i towarów, któreby on na własny użytek zakupił, wniesionych, z pod władzy Trybunału Handlowego całkiem iest wyięte: wszelakoż bilety na ukaziciela przez trudniącego się handlem podpisane, uważać się maią, iakoby w widoku handlowym wydane były; bilety zaś poborców, płatników, kassyerów, tudzież innych w kassach publicznych sprawuiących urzędowanie osób; iako z ich urzędu wydane, uważać się będą, gdy inna przyczyna tego wskazaną nie iest.

Trybunały Handlowe, bez appellacyi (nieodzowne) rozsądzaią.

1*mo*. Wszelkie sprawy których summa kapitalna 1000. Franków (1500. złł: poll: blisko) nieprzechodzi.

2*do*. Wszelkie sprawy, względem których ftrony, pod rozsądzenie tegoż sądu należące i swoich praw używaiące, wyraźne czynią oświadczenie, iż na wyroku Trybunału Handlowego całkiem przestaią, i prawa odzewu (appellacyi) całkiem odstępuią.

26. W okręgach, gdzieby Trybunałów Handlowych niebyło; sędziowie Trybunału Cywil-

nego, urzędowanie to sprawować, i sprawy w materyach Trybunałowi Handlowemu ninieyszym prawem przyznane, rozsądzać będą.

27. W takowym razie, podawanie (instrukcya) spraw, w takim sposobie, iaki iest dla Trybunałów Handlowych przepisanym, następować; i wyroki, też same skutki mieć będą.

TYTUŁ III.

O sposobie prawnego postępowania w Trybunałach Handlowych.

28. Sposób prawnego postępowania w Trybunałach handlowych, ma bydź takowy, iaki w Kodexie postępowania cywilnego, Księdze II. Tytule 25, przepisany iest. (1)

29. Wszelakoż i artykuły 156. 158. i 159. tegoż Kodexu (2), do wyroków, przez Trybunały pierwszey Instancyi przeciwko stronom uporczywie niestawaiącym wydawać się zwykłych, ściągaiące się, Trybunałom handlowym, w wydawaniu wyroków zaocznych na niestawaiących, za prawidło służyć maią.

30.

(1) *Patrz Dodatek i Art: 25. Kodexu Cywil: Postęp:*
(2) *Patrz Dodatek i Art: 156. 158. i 159 Kodexu Cywil: Postęp:*

30. Co do odzewności (appellacyi) od Trybunału kupieckiego zakładalnych; takowe, na pismie podawaią się do sądów appellacyinych, pod których władzą też Trybunały zostaią.

TYTUŁ IV.

O sposobie prawnego postępowania w sądzie appellacyinym.

31. Przeciąg czasu, w którym przeciwko wyrokom Trybunału Handlowego, odzew (appellacya) zakładać się może; będzie trzech miesięczny: a to od dnia, w którym wyrok woczny, ogłoszonym został; a od dnia upłynionego zakresu (terminu), do zakładania sprzeciwieństwa dozwolonego, co do wyroków zaocznie zapadłych. Appellacya, zanosić się może nawet w dniu ogłoszenia wyroku.

32. Odzywanie się (appellacya) dopuszczalnym nie iest; skoro przedmiot sprawy wartości 1000. franków (1550 = 1800. złł: pol:) nieprzechodzi; chociażby wyrok wyraźnie tego, iż iuż ostatecznie zapadł, nieopiewał; tudzież chociażby wyrażał, iż z dopuszczonym odzywaniem się (appellacyą) zapadł.

33. Sądy odzewne (appellacyine) nie będą miały w żadnym wypadku prawa, a to pod nieważnością, tudzież wynadgrodzeniem wszelkich szkód gdyby te nastąpić miały, ani wstrzymywać, ani naymnieyszey w tym wszystkim dozwalać zwłoki, co się wykonania wyroków Trybunału Handlowego dotyczy, — a nawet i w takowym wypadku, gdyby Trybunał Handlowy, był uznanym za nieprzyzwoity sprawie; lecz, stosownie do potrzeby i wypadku, też sądy odzewne (appellacyine) udzielić zezwolenie mogą, na wydanie drogą nadzwyczayną przypozwu, aby sprawa, w dniu i godzinie oznaczonych, przed temiż sądami z appellacyi wniesioną została.

34. Sprawy, przez appellacyą od Trybunałów Handlowych przychodzące, w sądach odzewnych (appellacyinych) tak się popierać i rozsądzać maią, iak się sprawy, przez appellacyą od wyroków w materyach summarycznych (en matière sommarie) zapadłych, przychodzące, popierać i rozsądzać zwykły: prawne postępowanie, tak dotąd, poki wyrok ostateczny nie nastąpi, iako też gdy iuż istotnie zapadnie, takież same bydź ma, iakie dla spraw przez appellacyą od Trybunałów Cywilnych wychodzących, w księdze III. Tomie I. Kodexu postępowania cywilnego, przepisane iest.

(podpisano) NAPOLEON

na rozkaz Cesarza.

Minister sekretarz stanu.

(podpisano) Hugo B. Maret.

zgodno z Oryginałem. Sekretarz generalny Rady-stanu.

(podpisano) J. G. Locre.

PRAWO

Względem terminu, od którego Kodex Handlowy moc prawa mieć powinien.

Uchwalone dnia 15. Września R. 1807.

Art: 1. Prawa, w Kodexie handlowym zawarte, nie prędzey, iak od pierwszego Stycznia 1808. moc prawa mieć będą

Art: 2. Od wyżey rzeczonego dnia pierwszego Stycznia 1808„ wszelkie dawne prawa, ma-

teryi handlowych tyczące się, które rzeczonym Kodexem są obięte, całkiem się znoszą.

(podpisano) NAPOLEON
na rozkaz Cesarza.
Minister sekretarz stanu.
(podpisano) Hugo B. Maret.

zgodno z Oryginałem. Sekretarz generalny Rady-stanu.
(podpisano) J. G. Locre.

REGESTR ROZDZIAŁOW

XIĘGA PIERWSZA.

	karta
TYTUŁ Iwszy o Kupcach - -	3
TYTUŁ II. o Xiążkach kupieckich -	6
TYTUŁ III. o Towarzystwach handlowych	9
ROZDZIAŁ I. o Rozmaitych towarzystwach i kompaniach handlowych, tudzież o prawidłach do tychże ściągaiących się - - -	tamże
ROZDZIAŁ II. o Sprawach między ztowarzyszonemi zachodzących; i sposobach onych załatwienia	18
TYTUŁ IV. o Rozłączeniu maiątków	21
TYTUŁ V. o Giełdach kupieckich, Agentach zmiany (wexlowych) strę-czycielach czyli faktorach (courtiers) - - - -	23
ROZDZIAŁ I. o Giełdach kupieckich	tamże
ODDZIAŁ II. o Agentach wexlowych i strę-czycielach czyli faktorach	24

karta

TYTUŁ VI. o Powiernikach (kommissantach) - - - - 29
ODDZIAŁ I. o Powiernikach (kommissantach w ogólności) - - tamże
ODDZIAŁ II. o Powiernikach (kommissantach) prowadzeń (transportów) morskich i lądowych - - 31
ODDZIAŁ III. o Furmanie - - 33
TYTUŁ VII. o Kupnie i sprzedaży - 35
TYTUŁ VIII. o Wexlach i assygnacyach handlowych, o przedawnieniu, (de la Lettre de change, du billet à ordre et de la prescription 36
ROZDZIAŁ I. o Wexlach trassowanych tamże
§. I. o Formie wekslu - tamże
§. II. o Zasłonieniu (wskazaniu funduszu zapłacenia) (de la provision Deckung) - - - 37
§. 3. o Przyięciu (akceptacyi wexlu) 39
§. 4. o Akceptacyi pośrzedniczéy honorowey (par intervention) 41
§. 5. Termin wypłaty - - 42
§. 6. o Przenoszeniu Indossowaniu czyli Giro - - - 43
§. 7. o Bezodwołalności czyli nieodwoływaniu się ieden do drugiego (Solidarności) - - 44
§. 8. o Rękoymi (de l'aval) tamże

karta

§. 9. o Wypłacie - - - 45
§. 10. o Wypłacie przez pośrzednictwo trzeciego (per honor, par intervention) - - - 48
§. 11. o Należnościach (prawach) i obowiązkach remittenta) (ukaziciela) - - - - 49
§. 12. o Obżałowaniach czyli protestach - - - - 56
§. 13. o Wekslach powrotowych 58
ODDZIAŁ II. o Assygnacyach handlowych (du billet à ordre) - - 61
ROZDZIAŁ III. o Przedawnieniu (preskrypcyi) wekslów - - - 62

XIĘGA DRUGA.

o Handlu morskim.

TYTUŁ I. o Okrętach i innych statkach morskich - - - - 65
TYTUŁ II. o Sekwestrze, przedawaniu statków morskich - - - 71
TYTUŁ III. o Właścicielach okrętów 81

Ta liczba iest mylnie wydrukowana; bo zamiast niey położono 83. — Obacz na końcu między poprawkami mylek drukarskich — toż

zachować należy względem innych myłek, w liczbach popełnionych.

karta

TYTUŁ IV. o Kapitanie okrętowym - 82
TYTUŁ V. o Zaciąganiu, mycie, żołdzie maytków, tudzież innych do żeglugi należących ludzi - 92
Obacz na końcu poprawki myłek drukarskich względem tey liczby i następnych.
TYTUŁ VI. o Morsko-ładunkowych kontraktach, czyli wynaymie okrętu tyczących się (Chartes parties, affrétemens ou nolissemens) 101
TYTUŁ VII. o Cedułach ładunkowych, fraktowych, listach towarów (Connaissements) - - 103
TYTUŁ VIII. o Frakcie czyli komornym ładunkowym (du fret ou nolis) 106
TYTUŁ IX. o Kontraktach pożyczek morskich na los szczęścia (na chybi trafi) de Contrats à la grosse 115
TYTUŁ X. ODDZIAŁ I. o Zabezpieczeniach czyli assekuracyach - 122
ROZDZIAŁ II. o Obowiązkach zabezpieczaiącego i zabezpieczonego 130

karta

ROZDZIAŁ III. o Odstąpieniu czyli zrzeczeniu się (Delaissement) rzeczy uszkodzonych, albo całkiem utraconych, na rzecz zabezpieczaiących - - - 137
TYTUŁ XI. o Przygodach czyli przypadkach morskich (Avaries Havereyen) - - - - 148
TYTUŁ XII. o Wyrzuceniu w morze i stosunkowym ponoszeniu szkód stąd wynikłych - - - 153
TYTUŁ XIII. o Przedawnieniu - 158
Obacz na końcu poprawki myłek drukarskich względem tey liczby, względem liczb ią poprzedzaiących, i względem liczb następnych.
TYTUŁ XIV. o Niedopuszczalności (de fins de non recevoir) o nie przyięciu skargi - - - 159
Odtąd aż do końca są mylne liczby drukarskie. Patrz poprawki tych myłek.

XIĘGA TRZECIA.

o Upadkach i bankructwach.

Zasady ogólne - - 163

karta

TYTUŁ I. o Upadkach kupieckich.
ROZDZIAŁ I. o Otwarciu upadłości 164
ROZDZIAŁ II. o Przyłożeniu pieczęci 167
ROZDZIAŁ III. o Mianowaniu wyznaczonego sędziego, tudzież kuratorów do upadku massy - 168
ROZDZIAŁ IV. o Czynnościach poprzedniczych kuratorów i o pierwszych rozporządzeniach co do upadłego - - - 171
ROZDZIAŁ V. o Bilansie - - 175
ROZDZIAŁ VI. o Syndykach tymczasowych - - - - - 176
ODDZIAŁ I. o Mianowaniu Syndyków tymczasowych - - tamże
ODDZIAŁ II. o ustaniu urzędowań kuratorskich - - - - 178
ODDZIAŁ III. o Wynagrodzeniu kuratorów 179
ROZDZIAŁ VII. o Działaniach tymczasowych Syndyków - - tamże
ODDZIAŁ I. o Odięciu pieczęci i o inwentarzu - - - tamże
ODDZIAŁ II. o Sprzedaniu towarów i ruchomości, tudzież o dochodzeniu długów upadłey massie winnych - - - - 181

karta

ODDZIAŁ III. o Srzodkach do zabezpieczenia należytości upadłey massie służących - - - 184
ODDZIAŁ IV. o Sprawdzeniu (weryfikacyi obligów upadłości) długów przez upadłość winnych) - 185
ROZDZIAŁ VIII. o Syndykach ostatecznych (maiących bydź do ukończenia dzieła mianowanemi) i o urządzeniu tychże - - 190
ODZIAŁ I. o Zgromadzeniu wierzycieli których obligi (pretensye) sprawdzone, i przysięgą stwierdzone zostały - - - tamże
ODDZIAŁ II. o Ułożeniu się - - 191
OLDZIAŁ III. o Połączeniu się wierzycieli 195
ROZDZIAŁ IX. o Rozmaitych klassach wierzycieli, tudzież prawach ich w zachodzącey upadłości - 197
ODDZIAŁ I. Prawidła ogólne - tamże
ODDZIAŁ II. o Należnościach (prawach) wierzycieli hipotekę maiących 199
ODDZIAŁ III. o Prawach żon, w zachodzącym upadku - - 201
ROZDZIAŁ X. o podziale należności upadłey massy pomiędzy wierzycieli, tudzież o ostatecznym obra-

karta

chunku ruchomości do teyże massy należnych - - - 207
ROZDZIAŁ XI. o sposobie postępowania przy sprzedaży dóbr nieruchomych upadłego - - 209
TYTUŁ II. o Zrzeczeniu się na rzecz wierzycieli maiątku - tamże
TYTUŁ III. o Dochodzeniu prawem swego (de vindicatione) - - 213
TYTUŁ IV. o Bankructwach - - 216
ROZDZIAŁ I. o Bankructwie poiedynczym (pierwszego stopnia) - tamże
ROZDZIAŁ II. o Bankructwie podstępnym 219
ROZDZIAŁ III. o Zarządzaniu maiątku w wypadku nastąpionego bankructwa - - - - 223
TYTUŁ V. o Przywróceniu do czci i możności prowadzenia handlu (Rehabilitacyi) - - - 224

XIĘGA CZWARTA.

o Rozciągłości władzy Trybunału handlowego (czyli Jurysdykcyi).

TYTUŁ I. o Organizacyi (składzie) Trybunałów handlowych - 229

karta

TYTUŁ II. o Sprawach pod rozsądzenie Trybunałów handlowych podpadaiących - - - 234
TYTUŁ III. o Sposobie prawnego postępowania w Trybunałach handlowych - - - - 240
TYTUŁ IV. o Sposobie prawnego postępowania w Sądzie Apellacyynym 241
Prawo względem terminu, od którego Kodex handlowy moc Prawa mieć powinien - - 243

MYŁKI DRUKARSKIE.

Na karcie 4 wierszu 25 prowadzący *czytay* prowadzącą
tamże — 20 ani co do Solidarności, *czytay* ani solidarnego
— 13 — 2 równeyze ilości *czytay* równeyże ilości
— 20 — 17 odezwu *czytay* odzewu
tamże — 20 kampaniſtom *czytay* kompaniſtom
tamże — 23 kampanii *czytay* kompanii
tamże — 25 kampanii *czytay* kompanii
— 21 — 14 Oddz: 5 *czytay* Oddz: 3.
tamże — 15 Tomie I *czytay* Tomie 2.
tamże — 24 831 *czytay* 871
— 22 — 11 862 *czytay* 872
tamże — 22 przypisanego *czytay* przepisanego
Liczba karty — 35 *czytay* 23
Na teyże karcie — 21 opuszczony Oddział I. *czytay* Oddział I.
Na karcie 24 — 3 i układ *czytay* układy
tamże — 24 Ageńci *czytay* Agenci
— 25 — 10 Ageńci *czytay* Agenci
tamże — 25 naraianiem *czytay* naraieniem
— 26 — 25 fraktora *czytay* faktora

Na karcie 27 wierszu 17 Ageńci *czytay* Agenci
— 28 — 3 Agieńci *czytay* Agenci
tamże — 12 Princypałow *czytay* Pryncypałów
— 29 — 6 zbywania papierów; kraiowych *czytay* zbywania papierów kraiowych;
tamże — 7 u rządzenia *czytay* urządzenia
— 30 — 4 ſtownego *czytay* ſtowego
tamże — 16 piarwszeńſtwem *czytay* pierwszeńſtwem
— 33 — 5 wysyłacze *czytay* wysyłacze (Spedytorowie)
tamże — 20 uszkodzenie *czytay* uszkodzenia
— 34 — 10 Exports *czytay* Experts
— 35 — 8 gdy *czytay* gdyby
tamże — 19 Agientów *czytay* Agentów
— 39 — 4 indoſtanci *czytay* indosanci
tamże — 5 przynoszący *czytay* przenoszący
tamże — 13 indosańci *czytay* indosanci
tamże — 18 Rühwechsel *ozytay* Rückwechsel
tamże — 20 indoſtanta *czytay* indosanta
— 43 — 1 proſtetu *czytay* proteſtu
— 50 — 2 regeſtru *czytay* regressu
tamże — 7 wexlow *czytay* wexlów
tamże — 13 nadbrzeżach *czytay* nadbrzeża
— 51 — 18 mianuie *czytay* mianuią
— 52 — 6 264 *czytay* 164

Na karcie 52 wierszu 14 indoſtantow *czytay* indosyantów

— 53 — 18 do wszelkich wexlów w innych etc. *czytay* do wszelkich wexlów, które w innych etc.

— 58 — 1 zgubionego wexlów *czytay* zgubionych wexlów

tamże — 3 notaryusz *czytay* notaryusze

tamże — 6 Exaktorów *czytay* Extraktów

— 67 — 7 która zabezpieczaiącym *czytay* która z zabezpieczaiącym

— 68 — 26 dzień i rok maiącym doſtarczane etc. *czytay* dzień i rok maiącym; doſtarczane zaś etc.

— 71 — 18 pochodząca ieſt, rękoymią, *czytay* pochodząca, ieſt rękoymią

— 72 — 16 ieżeli dług lub pretensya iedną z takowych etc. *czytay* ieżeli dług lub pretensya ieſt iedną z takowych

— 76 — 6 pierwsze ofiarowanie oney *czytay* pierwsze ofiarowanie ceny

— 78 — 19 à la folle cachere *czytay* à la folle enchere

— 79 — 7 czyli zanoszący, przeszkodę etc. *czytay* czyli zanoszący przeszkodę etc.

tamże — 17 przezeciągu *czytay* przeciągu

— 80 — 19 do sekweſtru uwolnia *czytay* od sekweſtru uwalnia

Liczba karty 83 *czytay* 81

— 85 = 83

— 86 = 84

— 87 = 85

— 88 = 86

— 89 = 87

— 90 = 88

— 91 = 89

— 92 = 90

— 93 = 91

— 94 = 92

— 95 = 93

— 96 = 94

— 97 = 95

— 98 = 96

Na karcie 97 wierszu 23 wypadki *czytay* wydatki.

— 98 — 25 otrzymnie *czytay* otrzymuie

— 99 — 21 uſtanowia ſię *czytay* uſtanawia ſię

— 115 — 1 wartość, swoią całkiem etc. *czytay* wartość swoię całkiem etc.

tamże — 2 w części, utraciły szyprowi etc. *czytay* w części utraciły, szyprowi etc.

— 116 — 25 rozciągać niema *czytay* rozciągać ſię niema

— 118 — 13 na los szczęścia; względem etc. *czytay* na los szczęścia względem etc.

— 122 17 wszyſtko w ſtosunku co do ilości etc. *czytay* wszyſtko w ſtosunku do ilości etc.

tamże — 21 Tytuł IX. *czytay* Tytuł X.

tamże — 25 na piśmie *czytay* na pismie

Na karcie 125 wierszu 3 poiedyńczo *czytay* poiedynczo

tamże — 22 władować się mogąc *czytay* władować się mogące

Liczba karty 140 *czytay* 138
— 141 *czytay* 139

Na karcie 140 wierszu 8 co do podróż dalekich *czytay* co do podróż zbyt dalekich etc.

Liczba karty 144 *czytay* 142

tamże wiersz 1 zawierzonym *czytay* zawieszonym

Liczba karty 145 *czytay* 143

Na karcie 148 wierszu 17 poiedyncze *czytay* poiedyńcze

— 150 — 16 zrządzone *czytay* zrządzona

— 159 — 20 szyprowi *czytay* szyprowi

Liczba karty 155 *czytay* 163
— 156 = 164
— 157 = 165
— 158 = 166
— 159 = 167
— 160 = 168
— 161 = 169
— 162 = 170

Na teyże karcie wierszu 6 wywieższeniu *czytay* wywieszeniu

Liczba karty 163 *czytay* 171
— 164 = 172
— 165 = 173

Na teyże karcie wierszu 12 składadane *czytay* składane

Liczba karty 166 *czytay* 174
— 167 = 175
— 168 = 176

Liczba karty 169 *czytay* 177
— 170 = 178

Na teyże karcie wierszu 10 wierzycieli *czytay* wierzyciele

Liczba karty 171 *czytay* 179
— 172 = 180

Na teyże karcie wierszu 6 inwentarza *czytay* inwentarz

Liczba karty 173 *czytay* 181
— 174 = 182
— 175 = 183
— 176 = 184
— 177 = 185

Na teyże karcie wierszu 6 zaftawianiem się wierzycieli *czytay* za ftawienicm się wierzycieli

Liczba karty 178 *czytay* 186

Na teyże karcie wierszu 7 sprawdzaniom obligów innym służących; przytomnym etc. *czytay* sprawdzaniom obligów, innym służących, przytomnym etc.

Liczba karty 179 *czytay* 187

Na teyże karcie wierszu 22 zarzutóm podpada *czytay* zarzutom podpada

Liczba karty 180 *czytay* 188
— 181 = 189
— 182 = 190
— 183 = 191

Na teyże karcie wierszu 25 w układy, iakowe między etc. *czytay* w układy iakowe, między etc.

Liczba karty 184 *czytay* 192

teyże karcie wiersz

tamże

14 6

Na

Liczba karty 185 *czytay* 193
= 186 = 194
= 187 = 195
= 188 = 196
= 189 = 197

tamże wierszu 5 do uprawnienienia *czytay* do uprawnienia

Liczba karty 190 *czytay* 198

tamże wiersz 9 wierzyciel *czytay* wierzyciele

Liczba karty 191 *czytay* 199
= 192 = 200
= 193 = 201
= 194 = 202
= 195 = 203
= 196 = 204
= 197 = 205
= 198 = 206
= 199 = 207
= 200 = 208
= 201 = 209
= 202 = 210
= 203 = 211
= 204 = 212
= 205 = 213
= 206 = 214
= 207 = 215
= 208 = 216
= 209 = 217
= 210 = 218

I tak daléy aż do karty 235 za 245, wszędzie ośm różnica zachodzi.

Resztę pomyłek, niedostrzeżonych, ani poprawionych, łaskawy Czytelnik niech przebaczy.

1075537

